

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

*Кваліфікаційна наукова праця
на правах рукопису*

КОПТЄВ АНДРІЙ МИКОЛАЙОВИЧ

УДК: 351.74+342.922

ДИСЕРТАЦІЯ
АДМІНІСТРАТИВНІ ПОСЛУГИ СЕРВІСНИХ ЦЕНТРІВ МВС
В СФЕРІ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ

081 «Право»

08 «Право»

Подається на здобуття наукового ступеня доктора філософії

Дисертація містить результати власних досліджень, використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____ А.М. Коптєв

Науковий керівник –
Гаркуша В'ячеслав Вікторович,
кандидат юридичних наук

Дніпро – 2020

АНОТАЦІЯ

Коптєв А.М. Адміністративні послуги сервісних центрів МВС в сфері безпеки дорожнього руху. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – Право. – Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, Дніпро, 2020.

Дисертація присвячена комплексному дослідженню питань адміністративних послуг сервісних центрів МВС України в сфері безпеки дорожнього руху. В роботі проаналізовано зміст та сутність адміністративних послуг, що надаються органами публічної адміністрації, вдосконалено понятійний апарат в цій сфері, зокрема надано власне визначення поняття адміністративної послуги сервісних центрів МВС у сфері безпеки дорожнього руху, як отримання фізичними чи юридичними особами від уповноважених посадових осіб сервісних центрів МВС адміністративного акту за результатами розгляду заяви особи в межах компетенції та повноважень сервісного центру МВС України, спрямованого на реалізацію прав та обов'язків особи під час здійснення реєстрації транспортних засобів, отримання посвідчення водія, дозвільних документів щодо перевезення небезпечних вантажів та інших, пов'язаних з безпекою дорожнього руху.

Визначено критерії класифікації діяльності сервісних центрів МВС України щодо надання адміністративних послуг в сфері безпеки дорожнього руху, основними з яких є: 1) залежно від суб'єкта надання адміністративної послуги; 2) залежно від виду транспорту, на якому надається адміністративна послуга; 3) залежно від споживачів; 4) залежно від сфери суспільних відносин, в яких надаються адміністративні послуги; 5) залежно від виду адміністративного акта за результатами надання адміністративної послуги сервісними центрами МВС України в сфері безпеки дорожнього руху; 6) за юридичними наслідками; 7) за строком отримання та інші. На цій підставі

сформульовано напрямки діяльності сервісних центрів МВС щодо надання адміністративних послуг, а саме діяльність щодо допуску водіїв до керування транспортними засобами, допуску транспортних засобів до участі у дорожньому русі, погодження конструкцій транспортних засобів, перевезення небезпечних вантажів, надання дозволу на використання спеціальних сигнальних пристроїв тощо.

Обґрунтовано необхідність прийняти закон з орієнтовною назвою «Про адміністративні послуги сервісних центрів МВС України» на основі проекту Закону України «Про сервісні послуги та сервісні центри Міністерства внутрішніх справ України» (№ 2567 від 06.04.2015), який би комплексно регулював діяльність сервісних центрів МВС України в сфері безпеки дорожнього руху, що сприяло б покращенню якості, підвищенню оперативності та об'єктивності надання адміністративних послуг сервісними центрами МВС України, полегшенню отримання цих послуг громадянами, запобіганню проявам корупції та визначенню правових засад реалізації прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб при наданні адміністративних послуг сервісними центрами МВС України.

Запропоновано привести у відповідність Реєстр адміністративних послуг з адміністративними послугами, що фактично надаються сервісними центрами МВС України в сфері безпеки дорожнього руху, а саме на законодавчому рівні визначити перелік адміністративних послуг, що надаються сервісними центрами МВС України, після чого доповнити Реєстр адміністративних послуг відповідними змінами.

Обґрунтовано всі адміністративні послуги в сфері безпеки дорожнього руху, що надавались ліквідованими на сьогодні управліннями безпеки дорожнього руху Департаменту превентивної діяльності та фактично переданими патрульній поліції, закріпити за сервісними центрами МВС України.

Обґрунтовано необхідність приведення у відповідність норм Закону України «Про дорожній рух» та Кодексу України про адміністративні

правопорушення в частині визначення переліку транспортних засобів, що підлягають державній реєстрації, а також виключення з Закону умову, за якої мопеди підлягають державній реєстрації – вразі використання їх на дорогах державного значення. З огляду на це, запропоновано внести відповідні зміни до частини 3 статті 34 Закону України «Про дорожній рух».

Залежно від видів документів, які необхідні для видачі посвідчення водія виділено такі види адміністративних послуг в цій сфері:

1) прийняття іспитів на право керування транспортними засобами:

- теоретичний та практичний (первинний чи повторний);
- повторний практичний;

2) видача посвідчення водія:

- після первинного чи повторного складання теоретичного чи практичного іспиту;

- після закінчення строку позбавлення права на керування транспортним засобом;

- у разі відкриття іншої категорії.

Обґрунтовано необхідність у підвищенні нормативних вимог до конструкцій транспортних засобів, що здійснюють перевезення небезпечних вантажів, а також перегляді повноважень окремих органів, які здійснюють публічне адміністрування у сфері перевезення небезпечних вантажів, закріплення за конкретними органами обов'язків щодо контролю забезпечення безпечних умов перевезення небезпечних вантажів, класифікації небезпечних вантажів, визначення та закріплення на нормативному рівні повноважень та відповідальності уповноваженого з питань перевезення небезпечних вантажів та інших суб'єктів у цій сфері, взаємодії з іншими видами транспорту тощо.

Розглянуто досвід країн з високим рівнем забезпечення безпеки дорожнього руху, прав та свобод громадян щодо надання найбільш поширених адміністративних послуг в сфері безпеки дорожнього руху, таких як США, Грузії, Швеції, Франції та інших країн ЄС. Зроблено висновок, що

найбільш раціональним вбачається в Україні імплементація досвіду Швеції та інших країн ЄС щодо надання адміністративних послуг в сфері реєстрації, перереєстрації транспортних засобів, в яких відсутня практика здійснення огляду транспортного засобу та перевірка ідентифікаційних номерів його складових частин на відповідність свідоцтву про реєстрацію транспортного засобу перед здійсненням реєстрації, перереєстрації транспортного засобу. Цей вид адміністративних послуг запропоновано надавати через ЦНАП.

З цією метою запропоновано прийняти закон, який би враховував вимоги Директив 2009/40/ЄС та 2014/45/ЄС щодо запровадження в Україні обов'язкового технічного контролю для всіх автомобілів, а також привести у відповідність інші нормативно-правові акти в цій сфері, зокрема: Закон України «Про дорожній рух», Порядок проведення обов'язкового технічного контролю та обсягів перевірки технічного стану транспортних засобів, затвердженого Постановою КМУ від 30.01.2012 № 137, Переліку адміністративних послуг органів виконавчої влади, які надаються через центр надання адміністративних послуг, який затверджено розпорядженням КМУ від 16 травня 2014 року № 523-р «Деякі питання надання адміністративних послуг органів виконавчої влади через центри надання адміністративних послуг» тощо.

Обґрунтовано можливість спростити перелік необхідних документів для здійснення реєстрації, перереєстрації транспортних засобів, обмежившись лише документом, що підтверджує купівлю-продаж транспортного засобу та його страхування новим власником, а також подачу таких документів поштою чи електронними засобами зв'язку.

Визначено необхідність приведення національного законодавства до вимог країн ЄС, що обґрунтовується підписанням Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, в тому числі в сфері допуску до керування транспортними засобами, визначення категорій

транспортних засобів та вимог щодо отримання права керування на них та деякі інші.

Визначено невідповідність системи оплати адміністративних послуг, що надаються сервісними центрами МВС України, яка визначається на рівні підзаконних нормативно-правових актів, вимогам статті 11 Закону України «Про адміністративні послуги» в частині встановлення платності зазначених адміністративних послуг на законодавчому рівні. Для виконання цієї вимоги запропоновано або прийняти закон, який би визначав перелік адміністративних послуг МВС України, які надаються на платній основі та вартість кожної послуги або ж внести відповідні зміни до статті 11 Закону України «Про адміністративні послуги» в частині встановлення вартості адміністративних послуг на рівні підзаконних нормативно-правових актів. Обґрунтовано, що другий варіант є більш практичним, адже з урахуванням інфляційних процесів, які відбуваються в нашій державі, а також швидкоплинних змін суспільних відносин, які породжують новий попит та необхідність створення нових адміністративних послуг, потрібний гнучкий механізм реагування на такі виклики. А внесення змін до підзаконних нормативно-правових актів є набагато швидшим та простішим ніж до законів.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в тому, що окремі його положення, висновки та пропозиції можуть бути використані *у законодавчій діяльності* – для внесення змін до законодавчих актів, що регулюють суспільні відносини щодо надання адміністративних послуг у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху (лист Комітету з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності Верховної Ради України від 16.05.2019 № 04–18/12–894); *у практичній діяльності* – для вдосконалення надання адміністративних послуг у сфері безпеки дорожнього руху сервісними центрами МВС (акт впровадження у практичну діяльність регіонального сервісного центру МВС в Дніпропетровській області від 16.10.2019); *в освітній діяльності* – для вдосконалення навчально-

методичного забезпечення дисципліни «Безпека дорожнього руху», (акт впровадження Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ від 21.10.2019, акт впровадження у навчальний та науковий процес Університету митної справи та фінансів від 03.10.2019 № 1–10/19); у науково-дослідній сфері – як основа для подальшої розробки проблематики адміністративних послуг у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху (акт впровадження у наукову діяльність Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ від 06.11.2019, акт впровадження у навчальний та науковий процес Університету митної справи та фінансів від 03.10.2019 № 1–10/19).

Ключові слова: адміністративні послуги, сервісні центри МВС, безпека дорожнього руху, водії, транспортні засоби.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Коптев А.М. Правове та організаційне забезпечення діяльності сервісних центрів МВС України. *Науковий журнал Університету митної справи та фінансів «Правова позиція»*. 2017. № 2 (19). С. 165–170.
2. Коптев А.М. Напрями діяльності сервісних центрів МВС України та класифікація адміністративних послуг, що ними надаються в сфері безпеки дорожнього руху. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2018. № 1. С. 110–115.
3. Коптев А.М. Адміністративні послуги сервісних центрів МВС України, пов'язані з допуском водіїв до керування транспортними засобами. *Journal «ScienceRise: Juridical Science»*. 2018. № 2 (4). С. 21–25.
4. Коптев А.М. Міжнародний досвід реєстрації транспортних засобів. *European political and law discourse. Volume 6. Issue 5*. 2019. С. 32–36 (Чеська Республіка).

5. Коптєв А.М. Административные услуги сервисных центров МВД Украины по регистрации транспортных средств. *Закон и жизнь: международный научно-практический правовой журнал*. 2018. № 8/2. С. 51–55 (Республіка Молдова).

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

6. Коптєв А.М. Сервісні центри МВС – перші підсумки роботи та перспективи подальшого реформування. *Актуальні питання протидії злочинності в сучасних умовах: вітчизняний та зарубіжний досвід: матер. II Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 15 бер. 2018 р.)*. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2018. С. 162–165.

7. Коптєв А.М. Законодавчий аспект створення та діяльності сервісних центрів МВС. *Актуальні проблеми національного законодавства: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Кропивницький, 15 листопада 2017 року*. Кропивницький: ПОЛІМЕД-Сервіс, 2017. С. 147–148.

8. Коптєв А.М., Гаркуша В.В. Напрями вдосконалення надання адміністративних послуг сервісними центрами МВС України в сфері безпеки дорожнього руху. *Транспортна безпека: правові та організаційні аспекти: матеріали XIV Міжнародної науково-практичної конференції (в авторській редакції), (м. Кривий Ріг, 12 листопада 2019 року)*. Кривий Ріг, 2019. С. 90–92 (особистий внесок автора – 50 %).

SUMMARY

Koptjev A.N. Administrative services of service centers of the Ministry of Internal Affairs in the field of traffic safety. -The qualifying scientific work on the rights of manuscripts.

Thesis for a Doctor of Philosophy Degree, specialty 081 – Law. Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs, Dnipro, 2020.

The dissertation is devoted to the complex research of questions of administrative services of the Ministry of Internal Affairs service centers in the

field of traffic safety. The content and nature of the administrative services provided by public administration bodies are analyzed in the paper, the conceptual apparatus in this sphere is improved, in particular the concept of administrative service of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine service centers in the sphere of traffic safety is obtained, as obtaining by individuals or legal entities from authorized persons of the centers of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine of an administrative act on the results of consideration of the application of the person within the competence and powers of the service center of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine aimed at implementation of the rights and responsibilities of individuals in the field of road safety.

The criteria for classifying the activity of the Ministry of Internal Affairs service centers for the provision of administrative services in the field of traffic safety, the main of which are: 1) depending on the subject of the administrative service; 2) depending on the type of transport on which the administrative service is provided; 3) depending on the consumers; 4) depending on the sphere of public relations in which administrative services are provided; 5) depending on the type of administrative act based on the results of the provision of administrative service by the service centers of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine in the field of traffic safety; 6) by legal consequences; 7) by due date and others. On this basis, the directions of the activity of the Ministry of Internal Affairs service centers for the provision of administrative services were formulated, namely the activity of permitting drivers to drive vehicles, admission of vehicles to participate in road traffic, approval of vehicle structures, transportation of dangerous goods, granting permission for the use of special signaling devices etc.

The necessity to adopt a law with the tentative title “On Administrative Services of the Ministry of Internal Affairs Service Centers of Ukraine” based on the draft Law of Ukraine “On Service Services and Service Centers of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine” (No. 2567 of 06.04.2015), which would comprehensively regulate the activity of the Ministry of Internal Affairs service centers Of Ukraine in the field of traffic safety, which would help to improve the

quality, increase the efficiency and objectivity of providing administrative services by the service centers of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, facilitate the receipt of these services by citizens we prevent corruption and establishing legal principles the rights, freedoms and lawful interests of individuals and entities in the provision of administrative services to service centers MIA of Ukraine.

It is proposed to align the Register of administrative services with the administrative services actually provided by the traffic police service centers of Ukraine, namely at the legislative level to determine the list of administrative services provided by the service centers of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, and then amend the Register of administrative services accordingly.

All administrative services in the field of traffic safety, provided by the liquidated traffic safety departments of the Department of Preventive Activities and actually transferred to the patrol police, to be fixed at the service centers of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine are substantiated.

The necessity to align the provisions of the Law of Ukraine "On Traffic" and the Code of Administrative Offenses in determining the list of vehicles subject to state registration, as well as the exclusion from the Law of the condition under which mopeds are subject to state registration - in case of their use on roads of national importance. In view of this, it is proposed to amend accordingly Article 34, paragraph 3 of the Law of Ukraine "On Traffic".

Depending on the types of documents required for issuing a driver's license, the following types of administrative services are highlighted in this area:

1) passing exams for the right to drive vehicles:

- theoretical and practical (primary or repeated);
- repeated practical;

2) issuing of a driver's license:

- after the initial or repeated passing of the theoretical or practical examination;
- after the expiration of the termination of the right to drive the vehicle;
- if another category is opened.

The necessity of increasing the regulatory requirements for the construction of vehicles carrying dangerous goods transportation, as well as the review of the powers of individual bodies that carry out public administration in the field of transportation of dangerous goods, the assignment to specific bodies of duties to control the safe transportation of dangerous goods classification of dangerous goods, determination and fixing at the normative level of authority and responsibility of the authorized person on issues transportation of dangerous goods and other entities in this field, interaction with other modes of transport, etc.

The experience of countries with a high level of road safety, rights and freedoms of citizens in providing the most common administrative services in the field of road safety, such as the USA, Georgia, Sweden, France and other EU countries is considered. It is concluded that the most rational implementation in Ukraine is the implementation of the experience of Sweden and other EU countries in the provision of administrative services in the field of registration, re-registration of vehicles in which there is no practice of inspection of the vehicle and verification of the identification numbers of its components for compliance with the certificate of registration of the vehicle before registering, re-registering the vehicle. It is proposed to provide this type of administrative services through the administrative services center.

To this end, it is proposed to adopt a law that takes into account the requirements of Directives 2009/40 / EC and 2014/45 / EC on the introduction of mandatory technical controls for all vehicles in Ukraine, and to bring into force other regulatory acts in this field, in particular: the Law of Ukraine "On Traffic", the Procedure of carrying out the obligatory technical control and the volumes of inspection of the technical condition of vehicles, approved by the Cabinet of Ministers of Ukraine of 30.01.2012 № 137, the List of administrative services of executive authorities, which are provided through the center of administrative services, which was approved by the decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated May 16, 2014 No. 523-r "Some issues of administrative services rendered by executive authorities through centers of administrative services" and more.

The opportunity to simplify the list of necessary documents for registration, re-registration of vehicles is justified, being limited only to the document confirming the sale and purchase of the vehicle by its new owner, as well as the submission of such documents by mail or electronic means.

The necessity of bringing the national legislation to the requirements of the EU countries is justified, which is justified by the signing of the Association Agreement between Ukraine, on the one hand, and the European Union, the European Atomic Energy Community and their Member States, including in the field of admission to the management of transport management vehicle categories and driving license requirements and some others.

The inconsistency of the system of payment of administrative services provided by the service centers of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, which is determined at the level of by-laws, requirements of Article 11 of the Law of Ukraine "On Administrative Services" in terms of establishing the payment of these administrative services at the legislative level. To fulfill this requirement, it is proposed to either adopt a law that defines the list of administrative services of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, which are provided on a fee basis and the cost of each service, or to amend accordingly Article 11 of the Law of Ukraine "On Administrative Services" in terms of setting the cost of administrative services at the level of by-laws. It is justified that the second option is more practical, given the inflationary processes taking place in our country, as well as the rapid changes in public relations that generate new demand and the need to create new administrative services, we need a flexible mechanism to respond to such challenges. And amending by-laws is much faster and easier than laws.

The practical significance of the results of the study is that some of its provisions, conclusions and proposals can be used in legislative activities - to amend legislation governing public relations for the provision of administrative services in the field of road safety (letter of the Committee on legislative support of law enforcement activities of the Verkhovna Rada of Ukraine dated 16.05.2019 № 04-18 / 12-894); in practice - to improve the provision of administrative services in

the field of road safety by service centers of the Ministry of Internal Affairs (act of implementation in practice of the regional service center of the Ministry of Internal Affairs in Dnipropetrovsk region from 16.10.2019); in educational activities - to improve the teaching and methodological support of the discipline "Road Safety", the act of implementation of the Dnepropetrovsk State University of Internal Affairs from 21.10.2019, the act of implementation in the educational and scientific process of the University of Customs and Finance from 03.10.2019 № 1-10 / 19); in the research sphere - as a basis for further development of administrative services in the field of road safety (act of introduction into scientific activity of Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs from 06.11.2019, act of introduction into the educational and scientific process of the University of Customs and Finance from 03.10 .2019 № 1-10 / 19).

Key words: *administrative services, service centers of the Ministry of Internal Affairs, road safety, drivers, vehicles.*

List of publications of the applicant associated with the topic of the Thesis

Research papers where main research results of the Thesis have been published:

1. Коптев А.М. Правове та організаційне забезпечення діяльності сервісних центрів МВС України. *Науковий журнал Університету митної справи та фінансів «Правова позиція»*. 2017. № 2 (19). С. 165–170.

2. Коптев А.М. Напрями діяльності сервісних центрів МВС України та класифікація адміністративних послуг, що ними надаються в сфері безпеки дорожнього руху. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2018. № 1. С. 110–115.

3. Коптев А.М. Адміністративні послуги сервісних центрів МВС України, пов'язані з допуском водіїв до керування транспортними засобами. *Journal «ScienceRise: Juridical Science»*. 2018. № 2 (4). С. 21–25.

4. Коптєв А.М. Міжнародний досвід реєстрації транспортних засобів.*European political and law discourse. Volume 6. Issue 5.* 2019. С. 32–36 (Чеська Республіка).

5. Коптєв А.М. Административные услуги сервисных центров МВД Украины по регистрации транспортных средств.*Закон и жизнь: международный научно-практический правовой журнал.* 2018. № 8/2. С. 51–55 (Республіка Молдова).

Research papers certifying the approbation of the results of the Thesis:

6. Коптєв А.М. Сервісні центри МВС – перші підсумки роботи та перспективи подальшого реформування.*Актуальні питання протидії злочинності в сучасних умовах: вітчизняний та зарубіжний досвід: матер. II Міжнар. наук.-практ. конф.(м. Дніпро, 15 бер. 2018 р.).* Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2018. С. 162–165.

7. Коптєв А.М. Законодавчий аспект створення та діяльності сервісних центрів МВС.*Актуальні проблеми національного законодавства: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Кропивницький, 15 листопада 2017 року.* Кропивницький: ПОЛІМЕД-Сервіс, 2017. С. 147–148.

8. Коптєв А.М., Гаркуша В.В. Напрями вдосконалення надання адміністративних послуг сервісними центрами МВС України в сфері безпеки дорожнього руху.*Транспортна безпека: правові та організаційні аспекти: матеріали XIV Міжнародної науково-практичної конференції (в авторській редакції), (м. Кривий Ріг, 12 листопада 2019 року).* Кривий Ріг, 2019. С. 90–92 (особистий внесок автора – 50 %).

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ.....	17
ВСТУП.....	18
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ОСНОВИ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ СЕРВІСНИМИ ЦЕНТРАМИ МВС УКРАЇНИ В СФЕРІ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ.....	29
1.1. Поняття адміністративної послуги сервісних центрів МВС України в сфері безпеки дорожнього руху.....	29
1.2. Напрями діяльності сервісних центрів МВС України та класифікація адміністративних послуг, що ними надаються в сфері безпеки дорожнього руху	44
1.3. Правове та організаційне забезпечення діяльності сервісних центрів МВС України в сфері безпеки дорожнього руху.....	59
Висновки до розділу 1.....	75
РОЗДІЛ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ СЕРВІСНИХ ЦЕНТРІВ МВС У СФЕРІ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ	80
2.1. Адміністративні послуги сервісних центрів МВС під час здійснення реєстраційної діяльності.....	80
2.2. Адміністративні послуги сервісних центрів МВС України щодо допуску водіїв до керування транспортними засобами.....	95
2.3. Адміністративні послуги сервісних центрів МВС України щодо забезпечення перевезення небезпечних вантажів.....	113
Висновки до розділу 2.....	130
РОЗДІЛ 3. МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ СЕРВІСНИМИ ЦЕНТРАМИ МВС В СФЕРІ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ.....	133
3.1. Міжнародний досвід надання адміністративних послуг в сфері безпеки дорожнього руху.....	133

3.2. Вдосконалення надання адміністративних послуг сервісними центрами МВС України в сфері безпеки дорожнього руху.....	149
Висновки до розділу 3.....	165
ВИСНОВКИ.....	168
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	175
ДОДАТКИ.....	198

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

ДТП – дорожньо-транспортна пригода

ДОПНВ – дорожнє перевезення небезпечних вантажів

ЄС – Європейський Союз

КМУ – Кабінет Міністрів України

КУпАП – Кодекс України про адміністративні правопорушення

МВС – Міністерство внутрішніх справ

ООН – Організація Об'єднаних Націй

ПДР – правила дорожнього руху

ТЗ – транспортний засіб

ЦНАП – центр надання адміністративних послуг

ВСТУП

Обґрунтування вибору теми дослідження. Основною ідеєю реформування МВС України є закладення пріоритету сервісної функції в діяльності цього відомства, що вимагає зміцнення зв'язку з населенням, запровадження нових підходів та поглядів щодо виконання завдань, покладених на МВС України. Важливою складовою сервісної функції МВС України є якісні адміністративні послуги, що надаються населенню підрозділами МВС України в межах їх компетенції. З метою забезпечення максимальної доступності громадян до цих послуг, зручного їх отримання без корупційних проявів в 2015 році створено Головний сервісний центр та його територіальні підрозділи. Зважаючи на те, що більшість адміністративних послуг, що надаються сервісними центрами МВС України належать до сфери безпеки дорожнього руху, актуальним вбачається дослідження саме цієї сфери.

За декілька років існування сервісних центрів МВС України досягнуто значного прогресу в підвищенні якості надання адміністративних послуг. Сервісні центри забезпечені сучасним обладнанням, електронною чергою, терміналами для швидкої оплати послуг тощо. Результати соціологічного опитування, проведеного в межах дисертаційного дослідження свідчать, що більше половини опитаних респондентів (58 %), які отримували адміністративні послуги в сфері безпеки дорожнього руху вважають, що їх якість значно покращилась саме після створення сервісних центрів МВС України.

В той же час, середня оцінка споживачами адміністративних послуг в сфері безпеки дорожнього руху діяльності сервісних центрів МВС України склала 6,2 за 10 бальною шкалою, що свідчить про необхідність подальшого вдосконалення діяльності зазначених підрозділів та підвищення якості адміністративних послуг, що ними надаються.

Крім того, існує необхідність приведення законодавства України, в тому числі щодо надання адміністративних послуг в сфері безпеки дорожнього руху, до вимог країн ЄС, як це передбачено Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, нормативно-правового забезпечення діяльності сервісних центрів МВС України, усунення причин, які призводять до корупційних ризиків та спрощення окремих процедур надання адміністративних послуг в цій сфері.

Ці фактори свідчать про необхідність комплексного дослідження змісту адміністративних послуг сервісних центрів МВС України у сфері безпеки дорожнього руху, зокрема в таких основних напрямках як здійснення реєстраційної діяльності, допуску водіїв до керування транспортними засобами, забезпечення перевезення небезпечних вантажів тощо, а також розроблення пропозицій щодо вдосконалення діючого законодавства в цій сфері та практики його застосування з метою підвищення якості адміністративних послуг, доступності в їх наданні, забезпечення прав, свобод та законних інтересів громадян при отриманні ними адміністративних послуг в сервісних центрах МВС.

Науково-теоретичною основою дисертаційного дослідження стали праці вчених, які приділяли увагу питанням адміністративних послуг: В.Б. Авер'янова, С.С. Алексєєва, О.Ф. Андрійка, В.М. Бевзенка, Ю.П. Битяка, О.М. Буханевича, В.М. Гаращука, І.П. Голосніченка, Е.Ф. Демського, Є. В. Додіна, І.В. Дроздової, О.Ю. Дрозда, Р.А. Калюжного, І. Б. Коліушка, Т. О. Коломоєць, В.К. Колпакова, А. Т. Комзюка, О. В. Кузьменко, Є. В. Курінного, А.С. Лагоди, Є.О. Легези, Р.С. Мельника, О.І. Миколенка, Г. М. Писаренка, О.П. Рябченко, С. Г. Стеценка, В. П. Тимощука, О. Г. Циганова, О.С. Юніна, О. Н. Ярмиша та ін.

Також досліджувались праці вчених, присвячені забезпеченню безпеки дорожнього руху: М.Ю. Веселова, А.В. Гаркуші, В.В. Гаркуші, Т.О. Гуржія,

Г. К. Голубевої, С.М. Гусарова, М.М. Долгополової, В.В. Доненка, В. В. Єгупенка, Ю.С. Коллера, М.А. Микитюка, О.Л. Міленіна, А. М. Подоляки, В.Й. Развадовського, О.Ю. Салманової, А.О. Собакаря, В. В. Степаненка, М.М. Стоцької, Я.І. Хом'яка, В.К. Шкарупи, В. М. Шудрікова та ін.

В працях науковців, присвячених адміністративним послугам недослідженими або ж малодослідженими залишились питання адміністративних послуг саме в сфері безпеки дорожнього руху, а в працях, присвячених безпеці дорожнього руху предметно не досліджувались питання надання адміністративних послуг у цій сфері. Окремо слід виділити дослідження В.В. Степаненка «Реєстраційні провадження в діяльності підрозділів Державної автомобільної інспекції МВС України» (Львів, 2013), де детально розкрито таку адміністративну послугу в сфері безпеки дорожнього руху, як реєстрація, перереєстрація транспортних засобів, а також Ю.І. Марценишина «Адміністративний нагляд Державної автомобільної інспекції МВС України за перевезенням небезпечних вантажів» (Ірпінь, 2015) та О.І. Скорова «Адміністративні акти Міністерства внутрішніх справ у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху» (Дніпро, 2016), в яких проаналізовано такий важливий напрямок в сфері безпеки дорожнього руху, як перевезення небезпечного вантажу, а також видання адміністративних актів у сфері безпеки дорожнього руху. В той же час, зазначимо, що ці дослідження здійснювались, коли основним суб'єктом не тільки надання послуг в сфері безпеки дорожнього руху, а й здійснення наглядово-юрисдикційних функцій в цій сфері була Державна автомобільна інспекція МВС України. З її ліквідацією та створенням сервісних центрів МВС України змінився не тільки перелік та порядок надання адміністративних послуг, а й сама ідеологія сервісної функції Міністерства внутрішніх справ України, яка спрямована на якісне задоволення потреб суспільства. Безпосередньо діяльності сервісних центрів МВС України було присвячено дослідження О. О. Мозгового «Адміністративно-правові засади

діяльності сервісних центрів МВС України» (Київ, 2019), в якому приділено увагу наданню публічних послуг зазначеним органом. В той же час, малодослідженими залишаються окремі адміністративні послуги сервісних центрів МВС України в сфері безпеки дорожнього руху, а також потребує подальшого вдосконалення надання адміністративних послуг у цій сфері в цілому, що свідчить про актуальність теми дисертаційного дослідження, її наукову та практичну значущість.

Отже, недостатній рівень наукового дослідження змісту та сутності адміністративних послуг сервісних центрів МВС України в сфері безпеки дорожнього руху, існування законодавчих прогалин регулювання суспільних відносин та недосконалої практичної складової надання адміністративних послуг у цій сфері зумовлюють необхідність комплексного дослідження проблемних питань адміністративних послуг сервісних центрів МВС України в сфері безпеки дорожнього руху.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами. Дисертаційна робота розроблена в межах наукової теми «Адміністративно-правові засоби забезпечення публічного порядку в Україні» (державний реєстраційний номер 0118U100442), дослідження якої здійснюється в Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ. Тема дисертації відповідає Переліку пріоритетних напрямів наукового забезпечення діяльності органів внутрішніх справ України на період 2015–2019 років, затвердженого наказом МВС України від 16.03.2015 № 275 (п. 8.6, 8.7 додатку 8).

Мета і завдання дослідження. *Мета* дослідження полягає в з'ясуванні змісту і сутності адміністративних послуг, що надаються сервісними центрами МВС України в сфері безпеки дорожнього руху, розроблені пропозиції щодо підвищення їх якості і порядку надання, з урахуванням міжнародних стандартів.

Для досягнення зазначеної мети в дисертації були поставлені такі *завдання*:

- запропонувати поняття адміністративної послуги сервісних центрів МВС України в сфері безпеки дорожнього руху;
- сформуванати напрями діяльності сервісних центрів МВС України і визначити критерії класифікації адміністративних послуг, що ними надаються в сфері безпеки дорожнього руху;
- розглянути правове і організаційне забезпечення діяльності сервісних центрів МВС України в сфері безпеки дорожнього руху;
- з'ясувати зміст адміністративних послуг сервісних центрів МВС України під час здійснення реєстраційної діяльності;
- визначити сутність адміністративних послуг сервісних центрів МВС України щодо допуску водіїв до керування транспортними засобами;
- встановити особливості адміністративних послуг сервісних центрів МВС України щодо забезпечення перевезення небезпечних вантажів;
- вивчити міжнародний досвід надання адміністративних послуг у сфері безпеки дорожнього руху;
- запропонувати шляхи вдосконалення надання адміністративних послуг сервісними центрами МВС України в сфері безпеки дорожнього руху.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини в сфері надання адміністративних послуг органами публічної адміністрації.

Предмет дослідження – адміністративні послуги сервісних центрів МВС у сфері безпеки дорожнього руху.

Методи дослідження. Дисертаційне дослідження здійснювалось з використанням загальнонаукових і спеціальних методів наукового пізнання. Так, за допомогою *діалектичного методу* наукового пізнання досліджено понятійний апарат адміністративних послуг сервісних центрів МВС України в сфері безпеки дорожнього руху, а також сутність, ознаки і види адміністративних послуг у сфері безпеки дорожнього як соціально-правового явища в його протиріччях, розвитку та змінах (підрозділи 1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 2.2, 2.3). *Метод дедукції* дозволив сформулювати напрями вдосконалення надання адміністративних послуг сервісними центрами МВС України в сфері

безпеки дорожнього руху (підрозділ 3.2). За допомогою *індуктивного методу* встановлено практичні проблеми діяльності сервісних центрів МВС України щодо надання адміністративних послуг у сфері безпеки дорожнього руху і запропоновано шляхи їх вирішення (підрозділи 2.1-2.3). *Метод аналізу і синтезу* дозволив розглянути зарубіжний досвід надання адміністративних послуг щодо реєстрації, перереєстрації транспортних засобів, а також допуску водіїв до керування транспортними засобами (підрозділ 3.1). *Формально-логічний метод* дозволив надати класифікацію адміністративних послуг, що надаються сервісними центрами МВС України в сфері безпеки дорожнього руху (підрозділ 1.2). За допомогою *логіко-юридичного методу* розроблено практичні рекомендації щодо порядку надання адміністративних послуг у сфері безпеки дорожнього руху, зокрема щодо перевезення небезпечних вантажів (підрозділ 2.3). *Порівняльно-правовий метод* використано при порівнянні зарубіжного та національного досвіду організації та порядку надання адміністративних послуг у сфері безпеки дорожнього руху, зокрема щодо реєстрації, перереєстрації транспортних засобів і допуску водіїв до керування транспортними засобами.

Нормативну основу дослідження становить: Конституція України, міжнародні правові акти, національні нормативно-правові акти, що регламентують діяльність МВС України щодо надання адміністративних послуг у сфері безпеки дорожнього руху.

Інформаційною і емпіричною базою дослідження є результати опитування 310 громадян – споживачів адміністративних послуг у сфері безпеки дорожнього руху, статистичні дані діяльності сервісних центрів МВС України в період з 2016 по 2019 роки, правова публіцистика, довідкові видання.

Наукова новизна одержаних результатів визначається тим, що дисертація є однією з перших в Україні комплексних монографічних праць, присвячених адміністративним послугам сервісних центрів МВС України в сфері безпеки дорожнього руху.

В дисертації вперше після створення сервісних центрів МВС та оновлення законодавства досліджено адміністративні послуги в сфері безпеки дорожнього руху, зокрема надано пропозиції щодо удосконалення надання таких послуг з урахуванням сучасного технічного забезпечення та автоматизації надання послуг, а головне – з новою ідеологією та принципами діяльності, що мають не каральний, а сервісний характер та спрямовані на якісне задоволення потреб суспільства.

При цьому, особливу увагу приділено таким адміністративним послугам як реєстрація транспортних засобів, отримання посвідчення водія, дозвільних документів щодо перевезення небезпечних вантажів та інших, пов'язаних з безпекою дорожнього руху, які до цього залишались малодослідженими.

У результаті проведеного дослідження отримано основні наукові положення, зокрема:

вперше:

– визначено поняття адміністративної послуги сервісних центрів МВС України в сфері безпеки дорожнього руху як отримання фізичними чи юридичними особами від уповноважених посадових осіб сервісних центрів МВС України адміністративного акту за результатами розгляду заяви особи в межах компетенції та повноважень сервісного центру МВС України, спрямованого на реалізацію прав та обов'язків особи під час здійснення реєстрації транспортних засобів, отримання посвідчення водія, дозвільних документів щодо перевезення небезпечних вантажів та інших, пов'язаних з безпекою дорожнього руху;

– запропоновано заходи щодо ідентифікації особи водія без посвідчення водія за допомогою відповідних баз даних МВС, що дасть можливість звільнити водіїв транспортних засобів від обов'язку мати при собі посвідчення водія під час керування транспортним засобом, а саме запровадження відповідних послуг сервісними центрами МВС, направлених на можливість звернення водіїв (в тому числі в електронному вигляді) та

надання актуальної інформації для внесення до відповідної бази даних МВС, ведення зазначеної бази даних під час видачі посвідчення водія та внесення відповідних змін до чинного законодавства та Реєстру адміністративних послуг;

– запропоновано комплекс заходів, направлений на запровадження надання адміністративних послуг щодо реєстрації, перереєстрації транспортних засобів в спрощеному порядку через ЦНАП та без здійснення огляду транспортних засобів та перевірки ідентифікаційних номерів його складових частин на відповідність свідоцтву про реєстрацію транспортних засобів;

удосконалено:

– поняття адміністративної послуги, визначене в Законі України «Про адміністративні послуги», а саме надано йому таке визначення - отримання фізичними чи юридичними особами від уповноважених посадових осіб суб'єктів надання адміністративних послуг адміністративного акту за результатами розгляду заяви особи в межах їх компетенції та повноважень, спрямованого на реалізацію прав та обов'язків особи в певній сфері;

– заходи, направлені на підвищення якості надання адміністративних послуг сервісними центрами МВС України в сфері безпеки дорожнього руху, а саме: 1) щодо превенції корупційних проявів під час надання адміністративних послуг щодо допуску водіїв до керування транспортними засобами, таких як закріплення на нормативному рівні детальної процедури та строків здійснення перевірок діяльності відповідних навчальних закладів, що здійснюють підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації водіїв транспортних засобів, а також вдосконалення самого порядку прийому іспитів на право керування транспортними засобами, зокрема супроводження проведення як теоретичного, так і практичного іспиту онлан-трансляцією через офіційні сайти територіальних сервісних центрів МВС України тощо; 2) подальший розвиток електронних послуг та мобільне надання адміністративних послуг шляхом виїзду у віддалені населені пункти

регіонів;3) вироблення критеріїв оцінювання роботи сервісних центрів МВС України, головним з яких запропоновано вважати громадську думку про діяльність сервісного центру МВС України в цілому та конкретної посадової особи, яка надає адміністративні послуги споживачами таких послуг тощо;

– систематизацію адміністративних послуг сервісних центрів МВС України в сфері перевезення небезпечних вантажів шляхом поділу їх на такі напрями: 1) видача свідоцтва про допуск транспортних засобів до перевезення небезпечних вантажів; 2) видача свідоцтва про підготовку уповноваженого з питань безпеки перевезень небезпечних вантажів; 3) видача свідоцтва про підготовку водіїв транспортних засобів, що перевозять небезпечні вантажі; 4) контрольно-координаційна діяльність сервісних центрів МВС України в сфері спеціального навчання водіїв та уповноважених осіб з питань перевезення небезпечних вантажів;

дістало подальший розвиток:

– критерії класифікації адміністративних послуг, що надаються сервісними центрами МВС України в сфері безпеки дорожнього руху: 1) залежно від суб'єкта надання адміністративної послуги; 2) залежно від виду транспорту, на якому надається адміністративна послуга; 3) залежно від споживачів; 4) залежно від сфери суспільних відносин, в яких надаються адміністративні послуги; 5) залежно від виду адміністративного акта за результатами надання адміністративної послуги сервісними центрами МВС України в сфері безпеки дорожнього руху; 6) за юридичними наслідками; 7) за строком отримання; 8) за формою отримання; 9) за обов'язковістю; 10) за необхідністю; 11) за платністю;

– пропозиції щодо закріплення на законодавчому рівні переліку адміністративних послуг, що надаються сервісними центрами МВС України та доповнення відповідними послугами Реєстру адміністративних послуг, а також переліку видів транспортних засобів, що підлягають державній реєстрації, в тому числі такої категорії як мопеди;

– положення щодо забезпечення перевезення небезпечних вантажів, а саме запропоновано нормативно підвищити вимоги до конструкцій транспортних засобів, що здійснюють перевезення небезпечних вантажів, закріплення за конкретними органами обов'язків щодо контролю забезпечення безпечних умов перевезення небезпечних вантажів, класифікації небезпечних вантажів, визначення повноважень та відповідальності уповноваженого з питань перевезення небезпечних вантажів та інших суб'єктів у цій сфері.

Особистий внесок здобувача. Роботу виконано дисертантом самостійно. Положення та висновки, що викладені в дисертації і складають її наукову новизну, розроблені автором особисто. У співавторстві із В. Гаркушею опубліковано тезу-доповідь «Напрями вдосконалення надання адміністративних послуг сервісними центрами МВС України в сфері безпеки дорожнього руху», у якій дисертантом розроблено загальну концепцію тези-доповіді, здійснено аналіз видів діяльності сервісних центрів МВС у сфері безпеки дорожнього руху, окреслено коло проблемних питань, що виникають при наданні адміністративних послуг сервісними центрами МВС і запропоновано напрями вдосконалення цієї діяльності. Наукові ідеї і розробки, що належать співавторам, у дисертації не використовувалися.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в тому, що окремі його положення, висновки та пропозиції можуть бути використані у:

– *законодавчій діяльності* – для внесення змін до законодавчих актів, що регулюють суспільні відносини щодо надання адміністративних послуг у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху (лист Комітету з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності Верховної Ради України від 16.05.2019 № 04-18/12-894);

– *практичній діяльності* – для вдосконалення надання адміністративних послуг у сфері безпеки дорожнього руху сервісними центрами МВС (акт впровадження в практичну діяльність регіонального

сервісного центру МВС в Дніпропетровській області від 16.10.2019);

– *освітній діяльності* – для вдосконалення навчально-методичного забезпечення дисципліни «Безпека дорожнього руху», (акт впровадження Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ від 21.10.2019, акт впровадження у навчальний та науковий процес Університету митної справи та фінансів від 03.10.2019 № 1-10/19);

– *науково-дослідній сфері* – як основа для подальшої розробки проблематики адміністративних послуг у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху (акт впровадження в наукову діяльність Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ від 06.11.2019, акт впровадження в навчальний і науковий процес Університету митної справи та фінансів від 03.10.2019 № 1-10/19).

Апробація матеріалів дисертації. Результати дослідження, його основні висновки й рекомендації оприлюднено на науково-практичних конференціях, а саме: «Актуальні проблеми національного законодавства» (м. Кропивницький, 15 листопада 2017 року), «Актуальні питання протидії злочинності в сучасних умовах: вітчизняний та зарубіжний досвід» (м. Дніпро, 15 березня 2018 року), «Транспортна безпека: правові та організаційні аспекти» (м. Кривий Ріг, 12 листопада 2019 року).

Структура та обсяг дисертації. Робота складається із основної частини (вступу, трьох розділів, які включають вісім підрозділів, висновків), списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг дисертації становить 216 сторінок, з яких 157 сторінок основного тексту. Список використаних джерел складається із 192 найменувань і займає 23 сторінки, 9 додатків викладено на 19 сторінках.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ОСНОВИ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ СЕРВІСНИМИ ЦЕНТРАМИ МВС УКРАЇНИ В СФЕРІ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ

1.1. Поняття адміністративної послуги сервісних центрів МВС України в сфері безпеки дорожнього руху

Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом дає можливість нашій країні в перспективі стати повноправним членом в Європейському Союзі, втілити Європейські стандарти життя і вийти на провідні позиції в світі. Вимоги, які потрібно виконати на цьому шляху закладені в Копенгагенських критеріях членства в Європейському союзі, що включають в себе стабільність інститутів, що гарантують демократію, верховенство права, повагу до прав людини та інші [1]. Одним із засобів досягнення цих цілей та завдань є ефективне забезпечення надання якісних адміністративних послуг органами публічної адміністрації.

Відповідно до цього, Стратегією сталого розвитку "Україна - 2020", затвердженою указом Президента України від 12.01.2015 серед векторів розвитку нашої країни визначено забезпечення гарантій, що кожен громадянин, незалежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного і соціального походження, майнового стану, місця проживання, мовних або інших ознак, матиме доступ до високоякісної освіти, системи охорони здоров'я і інших послуг в державному і приватному секторах [2]. Розвиток і підвищення якості надання послуг торкнулись і правоохоронних органів, зокрема, Міністерства внутрішніх справ та його структурних підрозділів, що є важливим напрямком реформування цього центрального органу виконавчої влади відповідно до стратегії розвитку системи Міністерства внутрішніх справ України до 2020 року [3]. Це пояснюється тим, що на сучасному етапі розбудови нашої країни виникла нагальна потреба в покращенні якості, підвищенні оперативності та

об'єктивності надання адміністративних послуг, що надаються Міністерством внутрішніх справ, полегшення отримання цих послуг громадянами, запобігання проявам корупції в цій сфері [4].

Основним структурним підрозділом МВС України, який здійснює надання адміністративних послуг є Головний сервісний центр МВС та його територіальні підрозділи. Звідси виникає необхідність дослідження поняття і сутності адміністративної послуги, визначення співвідношення цього поняття з такими поняттями як публічна послуга, поліцейська послуга тощо, а також адміністративних послуг, що надаються сервісними центрами МВС.

В останній час вчені приділяли увагу адміністративним послугам, що надаються правоохоронними органами. В цій сфері можна виділити наукові роботи О.Г. Власенка [5], О.О. Гапонюк [6], І.А. Гончарової [7], І. В. Дроздової [8], Д. Йосифовича [9], Д.М. Ластовича [10], Р.С. Мельника [11], О.О. Мозгового [12], О.О. Сосновика [13], В.А. Трояна [14, 15], А. Є. Фоменка [16], С.О. Шатрави [17], В.Д. Щербань [18] та інших. В той же час, недостатньо дослідженими залишаються адміністративні послуги, що надаються сервісними центрами МВС України в сфері безпеки дорожнього руху.

Зазначимо, що законодавство використовує різні словосполучення з терміном «послуги», описуючи порядок діяльності органів публічної влади. Наприклад, в Законі України «Про оподаткування прибутку підприємств» використовується термін «державні послуги», під яким запропоновано розуміти будь-які платні послуги, обов'язковість отримання яких встановлюється законодавством та які надаються фізичним чи юридичним особам органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та створеними ними установами і організаціями, що утримуються за рахунок коштів відповідних бюджетів. До терміну "державні послуги" не включаються податки, збори (обов'язкові платежі), визначені Законом України "Про систему оподаткування" [19]. Але в 2012 році прийнято Закон України «Про адміністративні послуги», в якому визначено поняття

«адміністративна послуга» - результат здійснення владних повноважень суб'єктом надання адміністративних послуг за заявою фізичної або юридичної особи, спрямований на набуття, зміну чи припинення прав та/або обов'язків такої особи відповідно до закону [20].

Розглянемо погляди науковців щодо визначення поняття адміністративних послуг і їх співвідношення з суміжними поняттями.

Такі відомі вчені, як В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко, Ю. В. Іщенко, В. П. Чабан, надають поняття адміністративних послуг у широкому та вузькому розуміннях, а саме: «адміністративна послуга – 1) юридичне оформлення суб'єктом публічної адміністрації результатів розгляду справи, яка виникла за зверненням фізичної, юридичної або іншої колективної особи щодо реалізації своїх прав, свобод, законних інтересів; 2) результат здійснення владних повноважень уповноваженим суб'єктом, що відповідно до закону забезпечує юридичне оформлення умов реалізації фізичними та юридичними особами прав, свобод і законних інтересів за їх заявою (видача дозволів (ліцензій), сертифікатів, посвідчень, проведення реєстрації тощо)» [21, с. 6; 22, с. 20].

На думку К.К. Афанасьєва, адміністративні послуги – це публічні (тобто державні та муніципальні) послуги, що надаються органами виконавчої влади, виконавчими органами місцевого самоврядування й іншими уповноваженими суб'єктами і надання яких пов'язане з реалізацією владних повноважень [23; 24, с. 97].

І. Голосніченко наголошує на тому, що не всяка розпорядча діяльність (навіть та, що спрямована на реалізацію прав і свобод громадян) є послугою. Адже призначенням всієї діяльності органів виконавчої влади, їх посадових і службових осіб є забезпечення прав і свобод громадян та інших осіб. Автор визначає управлінську послугу як створення організаційних умов для реалізації свого права громадянином або іншим суб'єктом адміністративно-правових відносин [25, с. 88; 26, с. 4].

Досліджуючи питання адміністративних послуг та їх юридичної природи Е.Ф. Демський робить такі висновки:

— висновок перший: адміністративна послуга — це вчинення органом (посадовою особою) владних повноважень дій, які забезпечують юридичне оформлення надання суб'єкту звернення відповідних повноважень, що спрямовані на набуття, зміну чи припинення прав і обов'язків для задоволення власних потреб морального, матеріального або особистого характеру. Предметом адміністративної послуги виступає не сама дія органа (посадової особи) владних повноважень, а результат здійснення ними завдань, функцій та обов'язків у межах своїх повноважень, згідно з чинним законодавством, у вигляді надання (вручення) фізичним чи юридичним особам відповідного адміністративного (управлінського) акту — свідоцтва, паспорта, ліцензії, дозволу тощо — для отримання ними корисного ефекту;

— висновок другий: адміністративна послуга — це сфера управлінських відносин. Процедура надання послуг встановлює права і обов'язки органа (посадової особи) владних повноважень є частиною управлінської діяльності і водночас частиною адміністративного процесу, а норми, які регулюють відносини адміністративних послуг складають частину системи норм адміністративного процесуального права;

— висновок третій: адміністративна послуга — це система взаємопов'язаних прав і обов'язків суб'єктів звернення і органів (посадових осіб) владних повноважень, здійснення яких є обов'язком, а за не вчинення певних дій чи не здійснення обов'язків передбачена юридична відповідальність чи осуд держави (реєстрація транспортних засобів, зброї, місця проживання чи перебування, шлюбу, народження, отримання паспорта, військовий облік, технічний огляд транспортних засобів тощо), не можуть бути оплатними. І лише послуги, які за своїм соціальним призначенням відносять до необов'язкових (наприклад, дозвіл на придбання зброї, зміна прізвища, ім'я та по батькові, зайняття певними видами господарської, освітянської, медичної, фармацевтичної, комунальної та інших видів

діяльності) можуть бути оплатними без утворення і залучення суб'єктів господарювання та посередницьких структур [27].

Як слушно вказує Г.М. Писаренко, термін «адміністративна послуга» спрямований не на виокремлення нового виду відносин між державними органами і приватними (фізичними та юридичними) особами, а на змістовну переоцінку характеру їх взаємовідносин. Адже владне розпорядництво з боку державних органів, їх посадових осіб – це один формат оцінки їх відносин із громадянами чи юридичними особами, а надання тими самими суб'єктами адміністративних послуг останнім – зовсім інший [28, с. 8]. Дефініція «послуги», як зауважує Г.М. Писаренко акцентує увагу на виконанні саме обов'язків держави перед приватними особами, спрямованих на юридичне оформлення умов, необхідних для забезпечення належної реалізації ними своїх прав і охоронюваних законом інтересів. Це цілком закономірно, адже сама державна влада – це реалізація не тільки правомочностей, що зобов'язують громадянина, а й виконання певних обов'язків держави перед громадянином, за які вона цілком відповідальна перед ним [29, с. 33]. На думку вченої адміністративну послугу варто розглядати як правовідносини, що виникають при реалізації суб'єктивних прав фізичної або юридичної особи (за їх заявою) у процесі публічно-владної діяльності адміністративного органу для отримання певного результату [28, с. 8; 30, с. 146].

Поряд з терміном «адміністративні послуги» часто зустрічається термін «публічні послуги». Так, на думку Є.О. Легези, публічні послуги – це всі послуги, що надаються публічним сектором або іншими суб'єктами під відповідальність публічної влади і за рахунок публічних коштів [22, с. 15].

Т.О. Коломоець вважає, що краще застосовувати назву «публічні послуги», а не адміністративні, оскільки ці послуги надаються не тільки державними органами, а й органами місцевого самоврядування [31, с. 179].

Під «публічними послугами» в європейській доктрині розуміють послуги, що надаються для задоволення публічного інтересу чи для широкого кола споживачів, або послуги, що надаються на основі публічної

власності. Зважаючи на неоднозначність поняття «public services», зазвичай у нормативно-правових актах країн ЄС використовують поняття «services of general interest» (з англ. – послуги загального інтересу), близьке за змістом до поняття публічних послуг, проте, на відміну від останніх, є нормативно визначеним, адже стандарти таких послуг затверджено Європейською Комісією на нормативному рівні та визначається як «послуги, що надаються органами публічної влади держав-членів, для задоволення загального інтересу, що є предметом спеціальних публічно-сервісних зобов'язань» [32, с. 3, 33, с.22-23]. Цей термін охоплює послуги, що стосуються економічних та неекономічних інтересів, проте останні не підлягають під правове регулювання законодавства ЄС. «Послуги, що становлять загальний економічний інтерес» є господарською діяльністю, яка здійснюється для досягнення результатів загального суспільного блага, яка не буде здійснюватися (або буде здійснюватися за різних умов з точки зору якості, безпеки, доступності тощо) на ринку без державного втручання [34].

Окрім державних органів до суб'єктів надання державних послуг слід віднести державні підприємства, установи та організації, а також не державні організації в разі виконання ними делегованих повноважень. Головною особливістю таких послуг є те, що суб'єкти їх надання утворюються державою та фінансуються за її рахунок, тобто з державного бюджету.

Так, на думку В.І. Плюща надання державних послуг належить до компетенції міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, повноваження яких поширюється на всю територію держави, в тому числі їх територіальні підрозділи [35, с. 46].

Отже, зазначені ознаки відрізняють державні послуги від муніципальних, в яких суб'єктом надання послуг є органи місцевого самоврядування і фінансуються вони з місцевого бюджету.

Крім того, це підтверджується рядом нормативно-правових актів. Зокрема, відповідно до Концепції розвитку системи надання адміністративних послуг органами виконавчої влади, затвердженої

розпорядженням КМУ від 15 лютого 2006 року № 90-р [36], сферу публічних послуг становлять послуги, що надаються органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями, які перебувають в їх управлінні [37].

Натомість В.Б. Авер'янов в своїх працях використовує термінологію «адміністративні послуги», виділяючи владно-організаційну ознаку як домінуючу [38, 39].

В. Тимощук визначає поняття адміністративних послуг як публічні послуги, які надаються органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, іншими уповноваженими особами, і надання яких пов'язане з реалізацією *владних* повноважень (тобто прийняттям рішень / вчиненням дій тощо) [40, с. 11]. Тобто вчений ототожнює поняття публічних та адміністративних послуг, вважаючи, що термін «публічні» використовується для розмежування послуг, які надаються органами публічної влади та приватним сектором.

Таким чином, можемо сказати, що публічні послуги – це послуги, що надаються органами публічної влади, до якої відносяться органи державної влади та органи місцевого самоврядування. Зазначимо, що в законодавстві поряд з поняттям «органи державної влади» використовуються також такі терміни як «державний орган» та «орган держави».

Щодо співвідношення понять «орган державної влади» та «державний орган», у літературі висловлюється думка, що відмінність між цими поняттями полягає у визначенні їхнього правового статусу законами або підзаконними нормативними актами, поняття державного органу є ширшим і включає в себе поняття органу державної влади. Так, на думку Л.Р. Наливайко, статус державного органу може бути визначений підзаконними актами, прийнятими на основі так званих статусних законів, натомість статус органів державної влади визначається виключно Конституцією України і (або) законами України [41, с. 478]. Про існування такої формальної підстави вважати поняття державного органу ширшим за

орган державної влади говорить також В.Б. Авер'янов. При цьому автор визнає штучність такого розмежування, що зумовлена самим терміном «орган державної влади», який не має змістових особливостей порівняно з терміном «державний орган» [38, с. 53]. Домінуючою серед вчених є точка зору, відповідно до якої терміни «орган державної влади» і «державний орган» («орган держави») вживаються як синоніми [38, с. 48; 42, с. 242; 43, с. 164; 44, с. 336; 45, с. 19].

Однією з найголовніших ознак органів державної влади та місцевого самоврядування є наявність в них державно-владних повноважень. Ці повноваження на сьогодні мають такі органи:

1) Верховна Рада України як орган законодавчої влади. Тут варто звернути увагу на те, що на рівні парламенту України функціонують також і інші суб'єкти владних повноважень, діяльність яких тісно пов'язана з його роботою. Наприклад, Рахункова палата України; комітети Верховної Ради України; апарат Верховної Ради України; Уповноважений Верховної Ради України з прав людини; 2) Президент України. На рівні функціонування інституту глави держави діють і допоміжні (консультативні) органи, які також є суб'єктами владних повноважень. Насамперед це: адміністрація Президента України; Рада національної безпеки та оборони України. Особливої уваги заслуговує Представництво Президента України в Автономній Республіці Крим, яке є органом державної влади, створеним з метою сприяння виконанню в Автономній Республіці Крим повноважень, покладених на Президента України; 3) Кабінет Міністрів України – вищий орган виконавчої влади в Україні; 4) центральні органи виконавчої влади – міністерства, державні служби, державні агентства, державні інспекції, фонди, національні агентства, державні комітети, адміністрації; 5) органи прокуратури України; 6) інші центральні органи державної влади та державні установи, які не належать до системи органів виконавчої влади: — Служба безпеки України; — Національні комісії з регулювання природних монополій; — Вища рада юстиції; — Центральна виборча комісія України;

— Національний банк України тощо; 7) органи влади Автономної Республіки Крим, представлені відповідно до Конституції Автономної Республіки Крим Верховною Радою Автономної Республіки Крим, Президією Верховної Ради Автономної Республіки Крим, Радою міністрів Автономної Республіки Крим, міністерствами та республіканськими комітетами; 8) місцеві державні адміністрації – місцеві органи виконавчої влади, які діють на рівні областей, міст Києва та Севастополя, а також районів; 9) територіальні представництва (головні управління, відділи тощо) центральних органів виконавчої влади (наприклад, Головне управління юстиції у Київській області тощо) та органів державної влади (установ), які не належать до системи органів виконавчої влади; 10) органи судової влади, зокрема, Конституційний Суд України та суди загальної юрисдикції. На рівні органів судової влади діють також і інші суб'єкти владних повноважень, які забезпечують функціонування судів. У цьому разі це Вища кваліфікаційна комісія суддів України (ст. 90–99 Закону України «Про судоустрій та статус суддів»); Державна судова адміністрація України (ст. 145–146 Закону України «Про судоустрій та статус суддів»); з'їзд суддів України (ст. 123–126 Закону України «Про судоустрій та статус суддів»); Рада суддів України (ст. 127 Закону України «Про судоустрій та статус суддів»); Національна школа суддів України (ст. 81–82 Закону України «Про судоустрій та статус суддів»); 11) органи місцевого самоврядування, представлені місцевими радами, сільськими, селищними, міськими головами та виконавчими органами сільських, селищних, міських рад; 12) інші юридичні особи публічного права: – загальнодержавного рівня (наприклад, національні акціонерні компанії); – регіонального рівня (наприклад, комунальні підприємства); 13) посадові та службові особи органів державної влади, органів місцевого самоврядування, інших юридичних осіб публічного права; 14) суб'єкти делегованих повноважень [46, с. 12-13].

До державних органів, що надають послуги в основному відносяться органи виконавчої влади, а також державні підприємства, установи та

організації. Державними послугами також слід вважати послуги, що надаються органами місцевого самоврядування, якщо ці функції делеговані державою та за рахунок коштів державного бюджету. І навпаки муніципальними послугами слід вважати не тільки ті послуги, що надаються органами місцевого самоврядування, а й ті, що надаються державними органами, підприємствами, установами за умови коли ці повноваження делеговані органами місцевого самоврядування та за рахунок місцевого самоврядування.

Зважаючи на це, дійсно краще використовувати термін «публічні послуги», говорячи про послуги, що надаються державними органами та органами місцевого самоврядування. Але даний термін в законодавстві не прописаний, на відміну від терміну «адміністративної послуги», визначення якого, як вже було вказано, міститься в Законі України «Про адміністративні послуги».

Оскільки Міністерство внутрішніх справ є центральним органом виконавчої влади, то і послуги, що надаються його структурними підрозділами, зокрема сервісними центрами МВС слід вважати публічними, а якщо точніше державними. За умови фінансування реалізації надання окремих послуг сервісними центрами МВС з місцевого бюджету, такі послуги слід вважати муніципальними. Але в будь-якому разі ці послуги є результатом діяльності органу публічної влади, надаються за заявою особи, спрямовані на задоволення потреб заявника, а тому вони підпадають під визначення адміністративних послуг.

Щодо терміну «поліцейська послуга», підтримуємо думку Д. Йосифовича, який вважає, що всі послуги, що надаються Національною поліцією відповідно до Закону України «Про Національну поліцію» слід відносити до поліцейських, а ті, що надаються для реалізації прав, свобод та законних інтересів фізичних та юридичних осіб за їх заявою слід віднести до сервісних [9, с. 134].

На наш погляд, термін «поліцейська послуга» не доцільно вважати різновидом адміністративної послуги, оскільки, виходячи зі змісту завдань поліції, визначених в статті 2 Закону України «Про Національну поліцію»[47], можна стверджувати, що лише частина з них надаються за заявою особи. Але поліція забезпечує публічну безпеку і порядок, протидіє злочинності незалежно чи є від якоїсь особи заява про це чи ні. Враховуючи зазначене, вважаємо некоректним визначення всіх завдань поліції через надання послуг, адже такими є лише частина завдань поліції, наприклад діяльність в сфері дозвільної системи. Інші ж завдання скоріше відносяться до правоохоронної діяльності держави, ніж до надання послуг.

Послуги, що надаються сервісними центрами МВС до поліцейських не відносяться, адже сервісні центри МВС є структурним підрозділом Міністерства внутрішніх справ України і до структури Національної поліції не входять.

Таким чином, послуги, що надаються сервісними центрами МВС слід вважати адміністративними.

Для того, щоб надати визначення адміністративних послуг сервісних центрів МВС України в сфері безпеки дорожнього руху, проаналізуємо ознаки поняття адміністративних послуг та визначимо такі ознаки при наданні послуг сервісними центрами МВС України в сфері безпеки дорожнього руху.

Вважаємо, що першою ознакою повинна бути наявність заявника, адже надання-отримання адміністративної послуги, розпочинається саме із споживача адміністративних послуг, який звертається з відповідною заявою до суб'єкта надання адміністративних послуг. Саме для заявника держава створює весь механізм надання адміністративної послуги, до якого входить моніторинг потреб суспільства, створення відповідних органів публічної адміністрації, які б надавали адміністративні послуги та їх матеріально-технічне забезпечення, створення (прийняття) відповідних законів та підзаконних нормативно-правових актів, які встановлюють «правила гри»

при наданні адміністративних послуг. Сюди входить визначення видів адміністративних послуг, повноважень суб'єктів надання адміністративних послуг та порядку надання адміністративних послуг, прав та обов'язків споживачів адміністративних послуг, забезпечення законності при наданні адміністративних послуг, в тому числі оскаржень рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів надання адміністративних послуг. Отже, центральною ланкою в механізмі надання адміністративних послуг повинен бути заявник, яким може бути як фізична, так і юридична особа. Для отримання деяких з послуг, що надаються сервісними центрами МВС може звертатись тільки фізична особа, наприклад видача посвідчення водія на ТЗ, видача міжнародного посвідчення водія. Більшість послуг, що надаються сервісними центрами МВС України в сфері безпеки дорожнього руху можуть надаватись як фізичним так і юридичним особам. До них можна віднести реєстрацію та перереєстрацію транспортних засобів з видачею свідоцтва про реєстрацію або його дублікату, видача висновку щодо можливості дублювання (нанесення) ідентифікаційних номерів транспортних засобів та інші.

Другою ознакою адміністративних послуг є те, що адміністративна послуга надається тільки за заявою особи. Якщо проаналізувати послуги, що надаються сервісними центрами МВС України в сфері безпеки дорожнього руху, можна сказати, що більшість з них надається лише за заявою особи. Це послуги в сфері допуску водіїв до керування транспортними засобами, допуску транспортних засобів до участі в дорожньому русі, погодження конструкцій транспортних засобів, перевезення небезпечних вантажів та інші. В той же час, можна виокремити діяльність сервісних центрів МВС у сфері безпеки дорожнього руху, яка здійснюється без заяви особи. Сюди можна віднести діяльність сервісних центрів пов'язану з реалізацією транспортних засобів. Наприклад, перевірка суб'єктів господарювання щодо відповідності матеріально-технічної бази і документації встановленим вимогам до діяльності, пов'язаної з реалізацією транспортних засобів, з

видачею акта (висновку). Отже, таку діяльність не слід відносити до адміністративних послуг, адже вона здійснюється за ініціативою сервісного центру МВС, а не особи.

Третьою ознакою адміністративних послуг є суб'єкт, який надає адміністративну послугу. Він визначений в Законі України «Про адміністративні послуги» - це орган виконавчої влади, інший державний орган, орган влади Автономної Республіки Крим, орган місцевого самоврядування, їх посадові особи, державний реєстратор, суб'єкт державної реєстрації, уповноважені відповідно до закону надавати адміністративні послуги [20]. Більшість адміністративних послуг у сфері безпеки дорожнього є монопольним правом держави. Ті послуги, що надаються сервісними центрами МВС України в сфері безпеки дорожнього руху, можуть надаватись тільки цими підрозділами МВС України. Незважаючи на недосконалість нормативної бази щодо визначення правового статусу сервісних центрів МВС, зокрема відсутності положення про регіональні сервісні центри МВС, все ж таки можемо стверджувати, що сервісні центри МВС України є структурними підрозділами центрального органу виконавчої влади, яким є Міністерство внутрішніх справ України. Це впливає з пункту 1 розділу 1 «Положення про територіальний сервісний центр МВС» - територіальний сервісний центр МВС є структурним підрозділом територіального органу МВС - регіонального сервісного центру МВС [48]. Міністерство внутрішніх справ відповідно до Постанови КМУ від 28.10.2015 № 878 «Про затвердження Положення про МВС України» є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України. Міністерство внутрішніх відповідно до покладених на нього завдань організовує діяльність територіальних органів з надання сервісних послуг МВС [49].

Четвертою ознакою є владні повноваження суб'єкта надання адміністративних послуг, а саме те, що зазначений суб'єкт, надаючи адміністративні послуги, реалізує свої владні повноваження. Тобто

адміністративна послуга є результатом реалізації зазначених владних повноважень.

Під владними повноваженнями в широкому сенсі в політиці і праві мається на увазі право здійснювати певні дії включно з правом видавати закони та використовувати всі інші менш важливі права, пов'язані з управлінням. Цей термін слід відрізнити від поняття влади як здатності спонукати до покори [50]. Владне повноваження можна розглядати як забезпечену законом вимогу уповноваженого суб'єкта належної поведінки і дій, звернену до громадян і юридичних осіб [51]. М. Вільгушинський під владними повноваженнями розуміє засновані на нормах публічного права можливості суб'єктів публічної влади (суб'єктів владних повноважень) видавати юридичні акти та вчиняти дії, спрямовані на забезпечення реалізації публічного інтересу [46].

Діяльність сервісних центрів МВС України щодо надання адміністративних послуг, в тому числі в сфері безпеки дорожнього руху за своєю сутністю слід віднести до реалізації владних повноважень. Адже, по-перше сам суб'єкт надання таких послуг – сервісний центр МВС є структурним підрозділом центрального органу виконавчої влади, а саме Міністерства внутрішніх справ України, а отже є суб'єктом владних повноважень. По-друге, така діяльність здійснюється на підставі норм публічного права. І по-третє, за результатами такої діяльності видається адміністративний акт, який спрямований на задоволення публічного інтересу, а саме досягнення стану безпеки дорожнього руху.

І, на решті, остання п'ята ознака адміністративної послуги – це результат розгляду заяви особи органом публічної влади. Можемо сказати, що цей результат оформлюється у вигляді адміністративного акту і за визначенням поняття адміністративної послуги, наданої в Законі України «Про адміністративні послуги», спрямований на набуття, зміну чи припинення прав та/або обов'язків такої особи відповідно до закону. Але на прикладі надання адміністративних послуг, що надаються сервісними

центрами МВС України в сфері безпеки дорожнього руху можемо сказати, що не всі адміністративні послуги спрямовані набуття, зміну чи припинення прав та/або обов'язків заявника. Адже такі адміністративні послуги як відповідальне зберігання номерних знаків транспортних засобів, знятих з обліку для подальшого закріплення за іншими транспортними засобами цього ж власника, видача висновку щодо можливості дублювання ідентифікаційних номерів транспортних засобів не створюють нового права заявника, так само не змінюють та не скасовують його. Тому, на наш погляд, краще вказати, що цей адміністративний акт спрямований на реалізацію прав та обов'язків особи в певній сфері. В нашому випадку ця сфера є безпекою дорожнього руху.

Висловимо ще одну незгоду з визначенням поняття адміністративної послуги, наданої в Законі України «Про адміністративні послуги». Це стосується формулювання самого поняття, яке центральною ланкою в наданні адміністративних послуг ставить не заявника, а суб'єкта надання адміністративних послуг. З цього приводу ми вже висловлювали свою точку зору в описі першої ознаки адміністративної послуги. Тому повторюватись не будемо, лише зазначимо, що, на наш погляд, головною фігурою, навколо якої повинно будуватись визначення поняття адміністративної послуги повинна бути фізична чи юридична особа – заявник.

Враховуючи зазначене, пропонуємо вдосконалити поняття адміністративної послуги, надане в Законі України «Про адміністративні послуги», а саме надати йому таке визначення:

Адміністративна послуга - отримання фізичними чи юридичними особами від уповноважених посадових осіб суб'єктів надання адміністративних послуг адміністративного акту за результатами розгляду заяви особи в межах їх компетенції та повноважень, спрямованого на реалізацію прав та обов'язків особи в певній сфері.

На підставі цього, надамо визначення адміністративної послуги сервісних центрів МВС України у сфері безпеки дорожнього руху як

отримання фізичними чи юридичними особами від уповноважених посадових осіб сервісних центрів МВС України адміністративного акту за результатами розгляду заяви особи в межах компетенції та повноважень сервісного центру МВС України, спрямованого на реалізацію прав та обов'язків особи під час здійснення реєстрації транспортних засобів, отримання посвідчення водія, дозвільних документів щодо перевезення небезпечних вантажів та інших, пов'язаних з безпекою дорожнього руху.

1.2. Напрями діяльності сервісних центрів МВС України та класифікація адміністративних послуг, що ними надаються в сфері безпеки дорожнього руху

Сформулювавши поняття адміністративної послуги, що надається сервісними центрами МВС в сфері безпеки дорожнього руху визначимо напрями діяльності сервісних центрів МВС України в сфері безпеки дорожнього руху та види конкретних адміністративних послуг, що входять до цих напрямів, а також критерії для їх класифікації.

Для виокремлення напрямів діяльності сервісних центрів МВС України в сфері безпеки дорожнього руху розглянемо підходи до класифікації адміністративних послуг взагалі та адміністративних послуг, що надаються сервісними центрами МВС України в сфері безпеки дорожнього руху зокрема.

У наукових джерелах (О.М. Буханевич, Ю. С. Шемшученка) термін «класифікація» (від лат. *classic* – розряд, клас і *facio* – роблю, розкладаю) визначається як система супідрядних понять (класів об'єктів) будь-якої галузі знань або діяльності людини, що використовується як засіб для встановлення зв'язків між цими поняттями або класами об'єктів, а також для точного орієнтування в розмаїтості понять або відповідних об'єктів [52, с. 357; 53, с. 63; 54, с. 84].

Вчені класифікують адміністративні послуги за різними критеріями. Найбільш загальним критерієм класифікації адміністративних послуг є за галузями права, які регулюють суспільні відносини, що виникають з приводу надання адміністративних послуг: адміністративне право, земельне право, господарське тощо. Але, так чи інакше, всі норми зазначених галузей мають адміністративну природу, а тому слід погодитись з думкою В.С. Долечка про виділення ще такого критерію як за предметом або сферою до якої відноситься адміністративна послуга [55].

Такі вчені як В. П. Тимощук, О.М. Буханевич, І. Б. Коліушко виділяють критерій класифікації адміністративних послуг залежно від змісту адміністративної діяльності того органу, який надає адміністративну послугу (видача дозволів, реєстрація, легалізація актів, соціальні послуги тощо) [56, с. 28; 53, с. 67].

Залежно від необхідності та обов'язковості адміністративні послуги поділяють на основні та додаткові, а також на обов'язкові та добровільні відповідно. Додаткова послуга доповнює основну і є альтернативною щодо її отримання споживачем. До обов'язкових адміністративних послуг можна віднести наприклад отримання громадянином України паспорта громадянина України при досягненні 14 річного віку. Добровільні адміністративні послуги мають диспозитивний характер і надаються виключно за бажанням споживача.

В науковій літературі також зустрічається такий критерій класифікації адміністративних послуг як залежно від нормативно-правових актів, які встановлюють зміст адміністративної послуги та регламентують порядок її надання [57, с. 457]. Відповідно до даного критерію класифікації виділяють адміністративні послуги, які встановлюються та регламентуються Законами України, Постановами КМУ, Указами Президента України, актами центральних органів виконавчої влади, актами органів місцевого самоврядування тощо. Але зі вступом в законну силу Закону України «Про адміністративні послуги», відповідно до якого види адміністративних послуг,

порядок їх надання, плата, яка справляється за їх надання визначається виключно Законами України, фактично встановлюється, що підзаконні нормативно-правові акти можуть лише уточнювати та конкретизувати ті положення, які визначені на законодавчому рівні. Випадки недотримання вимог Закону України «Про адміністративні послуги», до яких можна віднести і надання адміністративних послуг сервісними центрами МВС України можна назвати прогалиною в законодавстві та правозастосовній практиці. Враховуючи викладене вище, вважаємо, що не доречно на сьогодні виділяти зазначений критерій класифікації адміністративних послуг.

Як бачимо існують різні підходи до критеріїв класифікації адміністративних послуг. Але, вважаємо, що для дослідження адміністративних послуг сервісних центрів МВС України в сфері безпеки дорожнього руху краще брати такі критерії класифікації, які дозволять встановити їх особливості, переваги і недоліки для надання пропозицій щодо їх покращення [58].

Враховуючи визначення поняття адміністративної послуги в Законі України «Про адміністративні послуги» та ознаки даного поняття, визначені нами в попередньому підрозділі, вважаємо за необхідне виділити перший критерій класифікації адміністративної послуги залежно від суб'єкта її надання. Це може бути: 1) орган державної влади чи 2) орган місцевого самоврядування. Розглядаючи зазначений критерій класифікацій адміністративних послуг О.Г. Циганов зазначає, що розподіл адміністративних послуг за суб'єктами надання можна розширити. Тоді адміністративні послуги органів публічної влади України, відповідно до адміністративно-територіального поділу країни, можна класифікувати на ті, що надаються: 1) центральними органами виконавчої влади та іншими державними органами, їх територіальними органами, підприємствами, установами, організаціями, що належать до сфери їх управління; 2) органами влади Автономної Республіки Крим (їх структурними підрозділами), у тому числі місцевими райдержадміністраціями органами місцевого

самоврядування (їх виконавчими органами) в Автономній Республіці Крим; облдержадміністраціями та райдержадміністраціями у відповідній області (їх структурними підрозділами), а також органами місцевого самоврядування (їх виконавчими органами) у відповідній області; 4) Київською і Севастопольською міськдержадміністраціями і районними у м. Київ та м. Севастополь держадміністраціями (їх структурними підрозділами), а також органами місцевого самоврядування (їх виконавчими органами) у м. Київ і м. Севастополь [59, с. 64; 60, с. 8]. Не вдаючись до детального розгляду сутності цих понять (дане питання розглядалось в підрозділі 1.1 дисертації), зазначимо, що адміністративні послуги сервісних центрів МВС України в сфері безпеки дорожнього руху за цим критерієм слід віднести до державних органів, а саме структурних підрозділів центральних органів виконавчої влади, яким, за своїм адміністративно-правовим статусом є Міністерство внутрішніх справ України. При цьому, слід виділити адміністративні послуги в сфері безпеки дорожнього руху, що надаються виключно Головним сервісним центром МВС, а також адміністративні послуги, що надаються територіальними сервісними центрами МВС. До перших можна віднести видачу висновку щодо можливості дублювання (нанесення) ідентифікаційних номерів транспортних засобів; виготовлення макетів індивідуальних номерних знаків транспортних засобів, які виготовляються на замовлення власників транспортних засобів, з видачею номерних знаків (за один комплект) і деякі інші. Але більшість адміністративних послуг у сфері безпеки дорожнього руху надаються територіальними сервісними центрами МВС України. До них відносяться адміністративні послуги у сфері допуску водіїв до керування транспортними засобами, допуску транспортних засобів до участі в дорожньому русі та інші.

Сервісні центри МВС України не є монополістом надання адміністративних послуг, пов'язаних з експлуатацією транспорту, тому, розглядаючи питання суб'єктів надання адміністративних послуг, не можна не приділити уваги іншим суб'єктам. Першим критерієм за яким можна

класифікувати зазначених суб'єктів є вид транспорту, на якому надається адміністративна послуга: 1) авіаційний – Державіаслужба та її структурні підрозділи; 2) автомобільний, залізний – Державна служба України з безпеки на транспорті; 3) морський – Управління надання адміністративних послуг на водному транспорті. З цього приводу слід зазначити, що сервісні центри МВС України надають адміністративні послуги в сфері безпеки дорожнього руху тільки на автомобільному транспорті. Тому потрібно розмежовувати компетенцію сервісних центрів МВС України та Державної служби України з безпеки на транспорті щодо надання адміністративних послуг на автомобільному транспорті. Останні в основному надають адміністративні послуги, пов'язані з ліцензуванням на право провадження господарської діяльності з перевезення пасажирів та вантажів (в тому числі небезпечних), видачею дозволів на регулярні та не регулярні перевезення пасажирів як в міжнародному сполученні так і в середині країни та інші.

Якщо проаналізувати Порядок ведення Реєстру адміністративних послуг, а також структуру Єдиного державного порталу адміністративних послуг, можна всі адміністративні послуги поділити на два види: 1) ті, які надаються громадянам; 2) ті, які надаються для «бізнесу» (як вказано на Урядовому порталі). Вважаємо, що останніх споживачів адміністративних послуг краще назвати суб'єктами підприємницької діяльності. До них відносяться юридичні особи та фізичні особи – суб'єкти підприємницької діяльності. Враховуючи зазначене пропонуємо такий критерій класифікації адміністративних послуг як залежно від споживачів: 1) адміністративні послуги, що надаються громадянам; 2) адміністративні послуги, що надаються суб'єктам підприємницької діяльності.

Адміністративні послуги сервісних центрів МВС України в сфері безпеки дорожнього руху надаються як громадянам, так і суб'єктам підприємницької діяльності. Так, до першої категорії слід віднести такі адміністративні послуги як видача посвідчення водія на право керування транспортними засобами, видача свідоцтва про підготовку водіїв

транспортних засобів, що перевозять небезпечні вантажі (із складенням іспитів) та інші; до другої слід віднести видачу дозволу на участь у дорожньому русі транспортних засобів, вагові або габаритні параметри яких перевищують нормативні; видача свідоцтва про допущення транспортних засобів до перевезення визначених небезпечних вантажів та інші. Також є адміністративні послуги сервісних центрів МВС України в сфері безпеки дорожнього руху, що можуть надаватись як громадянам, так і суб'єктам підприємницької діяльності. До таких можна віднести видачу свідоцтва про реєстрацію колісних транспортних засобів у зв'язку з його пошкодженням або непридатністю, внесення змін до реєстраційного документа або для виїзду за кордон; видачу висновку щодо можливості дублювання (нанесення) ідентифікаційних номерів транспортних засобів.

Таким чином, за таким критерієм класифікації адміністративних послуг сервісних центрів МВС України в сфері безпеки дорожнього руху як залежно від споживачів адміністративних послуг слід виділити : 1) адміністративні послуги, що надаються громадянам; 2) адміністративні послуги, що надаються суб'єктам підприємницької діяльності; 3) адміністративні послуги, що надаються як громадянам, так і суб'єктам підприємницької діяльності.

Після поділу адміністративних послуг залежно від суб'єкта отримання адміністративної послуги Єдиний державний портал ділить всі адміністративні послуги за сферами суспільних відносин, в яких вони надаються. Враховуючи зазначене, виділимо такий критерій класифікації адміністративних послуг як залежно від сфери суспільних відносин, в яких вони надаються: 1) адміністративні послуги, що надаються в сфері громадянства, міграції, переїзду; 2) адміністративні послуги в сфері реєстраційних процедур; 3) адміністративні послуги в сфері соціального захисту; 4) адміністративні послуги в сфері природних ресурсів та екології; 5) адміністративні послуги у сфері сімейних відносин; 6) адміністративні послуги у сфері зовнішньоекономічної діяльності; 7) адміністративні послуги у сфері безпеки та захисту населення; 8) адміністративні послуги у сфері

освіти і культури; 9) адміністративні послуги у сфері нерухомого майна та будівництва; 10) адміністративні послуги у сфері сільського господарства; 11) адміністративні послуги у сфері фінансів; 12) адміністративні послуги у сфері транспорту; 13) адміністративні послуги в інших сферах господарської діяльності.

Адміністративні послуги, що надаються сервісними центрами МВС України в сфері безпеки дорожнього руху відносяться до сфери транспорту, а саме такого його виду як автомобільний.

Результатом надання адміністративної послуги сервісним центром МВС України в сфері безпеки дорожнього руху є прийняття та видача певного адміністративного акта. Оскільки залежно від виду адміністративної послуги цей акт буде мати різний вигляд, вважаємо необхідним виділення наступного критерію класифікації адміністративних послуг – залежно від виду адміністративного акта за результатами надання адміністративної послуги сервісними центрами МВС України в сфері безпеки дорожнього руху. За цим критерієм можна виділити такі адміністративні послуги: 1) видача посвідчення водія на право керування транспортним засобом або листа з обґрунтуванням причин відмови в його видачі; 2) видача тимчасового реєстраційного талона на право керування транспортним засобом або листа з обґрунтуванням причин відмови в його видачі; 3) видача екзаменаційного листа, у якому проставляється відмітка про складення чи не складення іспитів; 4) видача свідоцтва про реєстрацію транспортного засобу і номерних знаків, зняття з обліку транспортного засобу з видачею облікової картки і номерних знаків для разових поїздок або листа з обґрунтуванням причин відмови в його видачі; 5) видача документів, транзитних номерних знаків, пов'язаних з придбанням або реалізацією транспортних засобів і кузовів (рам) або листа з обґрунтуванням причин відмови в наданні адміністративної послуги; 6) видача свідоцтва про реєстрацію колісних транспортних засобів для виїзду за кордон чи листа з обґрунтуванням причин відмови в наданні адміністративної послуги; 7) видача висновку щодо можливості дублювання

ідентифікаційних номерів транспортних засобів або листа з обґрунтуванням причин відмови в його видачі; 8) видача висновку про подальшу експлуатацію транспортного засобу, який розшукується правоохоронними органами іноземних держав або листа з обґрунтуванням причин відмови у наданні адміністративної послуги; 9) погодження нормативно-технічної документації, оформлення свідоцтва про погодження конструкції або надання листа з обґрунтуванням причин відмови в наданні адміністративної послуги; 10) видача висновку про відповідність самостійно сконструйованого транспортного засобу вимогам безпеки дорожнього руху, нормам і стандартам або надання листа з обґрунтуванням причин відмови в наданні адміністративної послуги; 11) оформлення та видача погодження (висновку) на заміну номерного агрегата транспортного засобу або на переобладнання транспортного засобу без заміни номерних агрегатів чи листа з обґрунтуванням причин відмови в наданні адміністративної послуги; 12) видача свідоцтва про допуск транспортних засобів до перевезення небезпечних вантажів або листа з обґрунтуванням причин відмови в його видачі; 13) видача свідоцтва про підготовку уповноваженого з питань безпеки перевезень небезпечних вантажів або листа з обґрунтуванням причин відмови в його видачі; 14) видача ДОПНВ-свідоцтва про підготовку водіїв транспортних засобів, що перевозять небезпечні вантажі або листа з обґрунтуванням причин відмови в його видачі; 15) видача дозволу на встановлення та використання на транспортних засобах спеціальних звукових та/або світлових сигнальних пристроїв синього чи жовтого кольору або листа з обґрунтуванням причин відмови в наданні адміністративної послуги; 16) видача номерного знака, що виготовлений на індивідуальне замовлення його власника та довідки про оформлення номерного знака, виготовленого на індивідуальне замовлення або листа з обґрунтуванням причин відмови в наданні адміністративної послуги [61].

За юридичними наслідками можна виділити такі адміністративні послуги, що надаються сервісними центрами МВС України в сфері безпеки

дорожнього руху: 1)правовстановлюючі (отримання посвідчення водія, реєстрація транспортного засобу);правоприпиняючі (зняття з обліку транспортного засобу).

За строком отримання адміністративні послуги, що надаються сервісними центрами МВС України в сфері безпеки дорожнього руху можна поділити на: 1) короткострокові – строк отримання адміністративної послуги становить до 5 днів (видача посвідчення водія на право керування транспортним засобом або листа з обґрунтуванням причин відмови в його видачі та ін.); 2) середньострокові – строк отримання адміністративної послуги становить до 10 днів (видача висновку щодо можливості дублювання ідентифікаційних номерів транспортних засобів, або листа з обґрунтуванням причин відмови в його видач); 3) довгострокові – строк отримання адміністративної послуги становить більше 10 днів (видача висновку щодо можливості дублювання ідентифікаційних номерів транспортних засобів, або листа з обґрунтуванням причин відмови в його видач - у разі необхідності проведення додаткових перевірок).

Сьогодні все більше і більше адміністративних послуг стають доступними в електронній формі. Офіційне джерело адміністративних послуг в Україні – єдиний державний портал адміністративних послуг з поміж усіх адміністративних послуг виділяє ті, за якими можна звернутись в електронній формі. Враховуючи зазначене пропонуємо такий критерій класифікації адміністративних послуг як форма їх отримання. Відповідно до цього, слід виділити: 1) електронні адміністративні послуги, що надаються за допомогою мережі Інтернет та 2) адміністративні послуги, що надаються безпосередньо в центрі надання адміністративних послуг. Нажаль, для адміністративних послуг сервісних центрів МВС України поки що не запроваджено електронної форми, а отже всі послуги надаються безпосередньо в сервісному центрі МВС України.

За такими критеріями як обов'язковість та необхідність адміністративні послуги сервісних центрів можна віднести до основних та добровільних

відповідно. Про це можна сказати проаналізувавши Реєстр адміністративних послуг та офіційний сайт Головного сервісного центру (розділ адміністративні послуги). Дійсно, з жодної адміністративної послуги, перелічених на вказаних джерелах не можна виокремити додаткові, які б надавались альтернативно до основних. Також всі послуги сервісних центрів МВС України в сфері безпеки дорожнього руху мають диспозитивний характер, а отже надаються на добровільних началах. Про це також може свідчити той факт, що всі адміністративні послуги сервісних центрів МВС України в сфері безпеки дорожнього руху надаються на платній основі і це є підставою для виділення наступного критерію класифікації адміністративних послуг.

Отже, аналізуючи зміст статті 11 Закону України «Про адміністративні послуги», можна виділити критерій платності адміністративної послуги, адже є частина адміністративних послуг за які не може справлятися плата. Це життєво необхідні послуги, які належать до сфери соціального забезпечення. Платними можуть бути послуги тільки у випадках, передбачених законом. Якщо проаналізувати адміністративні послуги, що надаються сервісними центрами МВС України, можемо дійти висновку, що всі вони є платними. Розмір за їх плату встановлений Постановою КМУ від 04 червня 2007 року № 795 «Про затвердження переліку платних послуг, які надаються підрозділами Міністерства внутрішніх справ, Національної поліції та Державної міграційної служби, і розміру плати за їх надання» [62]. В той же час, зазначимо, що вартість послуг, зазначених в даному нормативно-правовому акті відрізняється від вартості послуг, зазначених на офіційному сайті Головного сервісного центру МВС України. Наприклад, якщо взяти таку послугу, як видача посвідчення водія на право керування транспортними засобами після закінчення навчального закладу та складення іспитів, то така послуга відповідно до Постанови КМУ від 04.06.2007 № 795 складає 26 грн., а на офіційному сайті Головного сервісного центру МВС України вартість такої послуги складає 227 грн.

Погоджуємось з думкою Мозгового О.О., який виділяє такі зовнішні функції сервісних центрів МВС України, як: нормотворчу, дозвільну, реєстраційну, правоохоронну, координаційну, контрольну, представницьку та зазначає, що кожна окремо взята функція передбачає свій правовий інструментарій та особливу процедуру здійснення [63, с. 88]. В той же час, зазначимо, що поняття «функції» є дещо ширше за поняття «напрямів», адже включає ще й види, обсяги діяльності та інші властивості державного органу. Враховуючи те, що предметом дослідження є адміністративні послуги, що надаються сервісними центрами в сфері безпеки дорожнього руху, ми розглянемо більш прикладне поняття – напрями діяльності сервісних центрів МВС України щодо надання адміністративних послуг в сфері безпеки дорожнього руху.

Отже, розглянувши критерії для класифікації адміністративних послуг сервісних центрів МВС України в сфері безпеки дорожнього руху, визначимо напрями діяльності останніх в цій сфері.

1. Діяльність сервісних центрів МВС України щодо допуску водіїв до керування транспортними засобами. В цей напрямок включаються такі види діяльності щодо надання адміністративних послуг:

- прийняття іспитів із знань ПДР України, практичних навичок керування транспортними засобами після закінчення навчального закладу та видача посвідчення водія на право керування транспортними засобами або листа з обґрунтуванням причин відмови в його видачі;

- повторне прийняття іспитів із знань ПДР України та практичних навичок керування транспортними засобами;

- повторне прийняття іспитів з практичних навичок керування транспортними засобами;

- прийняття іспитів із знань ПДР України, практичних навичок керування транспортними засобами після закінчення строку позбавлення права керування транспортними засобами, що становить 12 і більше місяців

та видача посвідчення водія на право керування транспортними засобами або листа з обґрунтуванням причин відмови в його видачі;

– прийняття іспитів із знань ПДР України, практичних навичок керування транспортними засобами у разі відкриття вищої або нижчої категорії та видача посвідчення водія на право керування транспортними засобами або листа з обґрунтуванням причин відмови в його видачі;

– видача міжнародного посвідчення водія;

– видача тимчасового реєстраційного талона на право керування транспортним засобом.

2. Діяльність сервісних центрів МВС України щодо допуску транспортних засобів до участі у дорожньому русі. Цей напрямок включає такі види діяльності щодо надання адміністративних послуг:

– реєстраційні процедури, пов'язані з реєстрацією, перереєстрацією колісних транспортних засобів усіх категорій, знаттям їх з обліку, видачею свідоцтва про реєстрацію колісних транспортних засобів у зв'язку з його пошкодженням або непридатністю, внесенням змін до реєстраційного документа;

– експертне дослідження транспортних засобів та відповідних документів;

– діяльність дозвільного характеру, пов'язана з придбанням або реалізацією транспортних засобів та кузовів;

– діяльність, пов'язана з розглядом питання щодо можливості відновлення чи нанесення ідентифікаційних номерів транспортних засобів;

– підготовка та надання відповідної документації щодо транспортних засобів, які знаходяться в міжнародному розшуку.

3. Діяльність сервісних центрів МВС України пов'язана з реалізацією транспортних засобів. До цього напрямку входять такі види діяльності щодо надання адміністративних послуг:

– видача акта (висновку) про відповідність матеріально-технічної бази та документації суб'єктів господарювання встановленим вимогам до діяльності, пов'язаної з реалізацією транспортних засобів.

4. Діяльність сервісних центрів МВС України щодо погодження конструкцій транспортних засобів. В цей напрямок включаються такі види діяльності щодо надання адміністративних послуг:

– перевірка відповідності законодавству в сфері безпеки дорожнього руху поданої документації щодо погодження проектів конструкції транспортних засобів з видачею відповідного свідоцтва;

– проведення перевірки та видача висновку про відповідність технічного стану транспортного засобу право власності на який вирішено (набуто) або вирішується вимогам безпеки дорожнього руху;

– надання дозволу на переобладнання транспортного з заміною номерних агрегатів або без таких.

5. Дозвільна діяльність сервісних центрів МВС України в сфері перевезення небезпечних вантажів. До цього напрямку входять такі види діяльності щодо надання адміністративних послуг:

– перевірка транспортних засобів у частині їх комплектності та придатності до перевезення небезпечних вантажів з видачею відповідного свідоцтва;

– прийняття іспитів із знань законодавства в сфері перевезень небезпечних вантажів кандидата на посаду уповноваженого з питань безпеки перевезень небезпечних вантажів з видачею відповідного свідоцтва;

– прийняття іспитів із знань законодавства в сфері перевезень небезпечних вантажів на право керування транспортними засобами, що перевозять небезпечні вантажі з видачею відповідного свідоцтва.

6. Діяльність сервісних центрів МВС України щодо надання дозволу на використання спеціальних сигнальних пристроїв: Зміст цієї діяльності полягає в оформленні та наданні дозволу відповідними посадовими особами сервісного центру МВС України на встановлення і використання на

транспортних засобах спеціальних звукових та/або світлових сигнальних пристроїв синього чи жовтого кольору.

7. Діяльність сервісних центрів МВС України щодо виготовлення та зберігання номерних знаків, яка полягає у прийнятті замовлень від власників транспортних засобів на виготовлення індивідуальних номерних знаків, їх виготовлені та видачі, а також зберіганні номерних знаків транспортних знаків після зняття їх з обліку з можливістю використання на інших транспортних засобах на вибір власника.

Для класифікації адміністративних послуг, що надаються сервісними центрами МВС України в сфері безпеки дорожнього руху нами обрано критерії, які найбільш повно розкривають зміст такої діяльності:

1) залежно від суб'єкта надання адміністративної послуги – орган державної влади, якими за своїм статусом є сервісні центри МВС України.

При цьому виділено адміністративні послуги: що надаються :

- виключно Головним сервісним центром МВС України;
- виключно територіальним сервісними центрами МВС України;
- як Головним сервісним центром МВС України, так і територіальними його підрозділами;

2) залежно від виду транспорту, на якому надається адміністративна послуга – автомобільний;

3) залежно від споживачів:

- адміністративні послуги, що надаються громадянам;
- адміністративні послуги, що надаються суб'єктам підприємницької діяльності;
- адміністративні послуги, що можуть надаватись як громадянам, так і суб'єктам підприємницької діяльності;

4) залежно від сфери суспільних відносин, в яких надаються адміністративні послуги:

- адміністративні послуги, що надаються на автомобільному транспорті;

5) залежно від виду адміністративного акта за результатами надання адміністративної послуги сервісними центрами МВС України в сфері безпеки дорожнього руху:

– посвідчення (водія на право керування транспортним засобом тимчасового реєстраційного талона на право керування транспортним засобом тощо);

– свідоцтва (про реєстрацію транспортного засобу; про погодження конструкції транспортного засобу; про допуск транспортних засобів до перевезення небезпечних вантажів тощо);

– документи, пов'язані з придбанням або реалізацією транспортних засобів та кузовів (рам);

– висновки (щодо можливості дублювання ідентифікаційних номерів транспортних засобів; про подальшу експлуатацію транспортного засобу, який розшукується правоохоронними органами іноземних держав; про відповідність самостійно сконструйованого транспортного засобу вимогам безпеки дорожнього руху, нормам і стандартам тощо);

– дозволи (на встановлення та використання на транспортних засобах спеціальних звукових та/або світлових сигнальних пристроїв синього чи жовтого кольору);

– довідки (про оформлення номерного знака, виготовленого на індивідуальне замовлення);

– листи (з обґрунтуванням причин відмови в наданні адміністративної послуги) та інші;

б) за юридичними наслідками:

– правовстановлюючі (отримання посвідчення водія, реєстрація транспортного засобу);

– правоприпиняючі (зняття з обліку транспортного засобу);

7) за строком отримання:

– короткострокові – строк отримання адміністративної послуги становить до 5 днів (видача посвідчення водія на право керування

транспортним засобом або листа з обґрунтуванням причин відмови в його видачі та ін.);

– середньострокові – строк отримання адміністративної послуги становить до 10 днів (видача висновку щодо можливості дублювання ідентифікаційних номерів транспортних засобів, або листа з обґрунтуванням причин відмови в його видачі);

– довгострокові – строк отримання адміністративної послуги становить більше 10 днів (видача висновку щодо можливості дублювання ідентифікаційних номерів транспортних засобів, або листа з обґрунтуванням причин відмови в його видачі – у разі необхідності проведення додаткових перевірок);

8) за формою отримання:

– електронні адміністративні послуги, що надаються за допомогою мережі Інтернет;

– адміністративні послуги, що надаються безпосередньо в центрі надання адміністративних послуг;

9) за обов'язковістю:

– основні;

10) за необхідністю:

– добровільні;

11) за платністю:

– платні.

1.3. Правове та організаційне забезпечення діяльності сервісних центрів МВС України в сфері безпеки дорожнього руху

Одним з важливих напрямків реформування МВС є забезпечення надання якісних адміністративних послуг. Цю функцію МВС України покладено на Головний сервісний центр МВС України та його територіальні

підрозділи. Головною новелою діяльності нового структурного підрозділу МВС є не кількість функцій, які він виконує, а якість надання адміністративних послуг. Головний принцип, за яким відбувається діяльність сервісних центрів МВС – це формування довіри до державних органів шляхом надання зручних і доступних адміністративних послуг. Така концепція діє на всій території України, адже всі сервісні центри МВС об'єднанні, перш за все, професійно, мають прозорі офіси, всі послуги надаються від 30 хвилин до 3 годин. Зручність та комфорт також забезпечуються наявністю в кожному центрі електронної черги, інформації та системи відгуків, онлайн спостереження за роботою центру через сайт Головного сервісного центру, дитячих куточків, банківських відділень та терміналів для швидкої оплати послуг, можливістю проконсультуватись та отримати послугу онлайн та ін [64].

В той же час, слід відзначити, що існують недоліки законодавчого забезпечення надання адміністративних послуг сервісними центрами МВС з питань, що входять до їх компетенції, зокрема в сфері безпеки дорожнього руху, що потребує дослідження переліку, змісту адміністративних послуг, що надаються сервісними центрами МВС України в сфері безпеки дорожнього руху, розроблення пропозиції щодо вдосконалення процедури їх надання.

Головний сервісний центр МВС та його регіональні підрозділи почали діяти з 2015 року, а саме 28.10.2015, коли Постановою КМУ № 889 було прийнято рішення про їх утворення [65], а 07.11.2015 було прийнято Положення про Головний сервісний центр МВС України [66]. При цьому ліквідовано всі 228 міжрайонні реєстраційно-екзаменаційні відділи (МРЕВ), які вважались одними з найбільш корумпованих державних органів та на зміну їм створено 155 нових сервісних центрів МВС та 24 мобільних сервісних центрів МВС, завданням яких є надання простих та зрозумілих послуг з реєстрації транспортних засобів, видачі посвідчень водія, різних довідок та інші.

До основних послуг, які на сьогодні надають сервісні центри МВС слід віднести реєстрацію та перереєстрацію транспортних засобів, видачу й обмін посвідчень водія, видачу довідок про відсутність судимості, зберігання та видачі номерних знаків, акредитація навчальних закладів з підготовки водіїв транспортних засобів, видача витягів з Єдиного державного реєстру МВС та інші, які передбачені Положенням про територіальні сервісні центри МВС. За 11 місяців 2017 року проведено 1287 836 реєстраційних операцій, видано 352 840 посвідчень водія вперше, видано 101375 посвідчень водія після втрати чи викрадення, замінено 341172 посвідчень водія (в т.ч. з відкриттям категорії). В Єдиному державному реєстрі МВС занесено понад 500 тис. запитів [67].

Для забезпечення функціонування сервісних центрів МВС було прийнято важливі правові акти. Власне, юридичне утворення Головного сервісного центру та територіальних сервісних центрів відбулося прийняттям Постанови КМУ від 28.10.2015 № 889 «Про утворення територіальних органів з надання сервісних послуг Міністерства внутрішніх справ». Цим нормативно-правовим актом утворено як юридичні особи публічного права Головний сервісний центр МВС як міжрегіональний територіальний орган з надання сервісних послуг МВС, а також 26 регіональних сервісних центрів, основні функції, права та організація забезпечення яких визначені в Положенні про територіальні сервісні центри МВС. Також внесено зміни до Постанови КМУ від 07.09.1998 № 1388 «Про затвердження Порядку державної реєстрації(перереєстрації), зняття з обліку автомобілів, автобусів, а також самохідних машин, мотоциклів усіх типів, марок і моделей, причепів, напівпричепів, мотоколясок, інших прирівняних до них транспортних засобів та мопедів» [68] щодо зміни суб'єкта надання послуг у цій сфері та інші.

Всі сервісні центри МВС підключено до сучасної оргтехніки і функціонують вони за системою електронної черги. Серед головних нововведень в послугах, що надає сервісний центр МВС України слід виділити такі:

1) надання довідки про несудимість, які тепер можна отримати у зручному за місцем розташування сервісному центрі МВС. Так, з 1 лютого 2017 року надання довідки про притягнення до кримінальної відповідальності, відсутність (наявність) судимості або обмежень, передбачених кримінальним процесуальним законодавством України, здійснюється територіальними сервісними центрами МВС та Департаментом інформаційних технологій МВС. З 22 вересня 2017 року довідка про відсутність судимості також надається онлайн;

2) сервісні центри МВС України вперше в Україні розпочали видавати міжнародне посвідчення водія. Міжнародне посвідчення водія – це нова послуга сервісних центрів МВС України, яка ніколи раніше не була доступна в МРЕВ. Отримати міжнародне посвідчення водія можна лише за умови наявності національного посвідчення водія, при цьому національне посвідчення не вилучається. За міжнародними нормами, воно виглядає як невеличка картонна книжечка. Завдяки ньому розширюється перелік країн, де громадяни зможуть користуватися транспортними засобами, а також воно має важливе значення для громадян, що тривалий час перебувають за кордоном [69];

3) запроваджено онлайн–сервіс перевірки документів для подорожі за кордон на транспортному засобі;

4) запроваджено нові тести зі знань ПДР для отримання посвідчення водія, при цьому є безкоштовна можливість пройти онлайн тренажер з перевірки знань ПДР;

5) запроваджено фото фіксацію під час здійснення обов'язкового технічного контролю транспортних засобів. Це вимога постанов КМУ від 30 січня 2012 року № 137 [70] та від 31 травня 2012 року № 512» [71], до яких внесено зміни Постановою КМУ від 10 березня 2017 року № 141 [72] та запроваджено фотофіксацію проведення обов'язкового технічного контролю транспортного засобу, а також затверджено оновлений бланк протоколу перевірки технічного стану транспортного засобу. Зазначеними змінами

також збільшується обсяг інформації про результати проведення обов'язкового технічного контролю транспортного засобу, яка передається суб'єктами здійснення обов'язкового технічного контролю транспортних засобів до Єдиного державного реєстру МВС (НАІС ОТК) (далі – Реєстр), а саме додатково передаватиметься інформація про:

- показник одометра;
- вантажність (для транспортних засобів категорії N, O), тонн;
- автомобіль експлуатується як таксі: так/ні;
- ТЗ (категорії N, O) використовується для перевезення небезпечних вантажів: так/ні;
- дані з гальмового стенда про перевірку характеристик гальмових систем транспортного засобу;
- три фотографії: 1) під час зовнішнього огляду транспортного засобу; 2) під час перевірки фар; 3) під час перевірки гальмової системи методом стендових випробувань з фіксацією загального вигляду транспортного засобу та номерного знака;

б) запроваджено практику видачі першого посвідчення водія, строком на 2 роки з правом обміну на постійне у разі, якщо протягом двох років з дня його видачі особа не вчинить трьох і більше адміністративних правопорушень у сфері безпеки дорожнього руху. Таке нововведення важливе для підвищення відповідальності серед водіїв-початківців.

Сервісні центри МВС продовжують вдосконалювати свою діяльність та покращувати якість надання адміністративних послуг. Так, запроваджено персональний кабінет водія, де він зможе дізнатись інформацію про власні транспортні засоби, про послуги отримані у сервісному центрі МВС, відкриті категорії на право керування транспортним засобом, чи існують якісь обмеження щодо транспортних засобів, інформацію про порушення ПДР та наявність непогашених штрафів [73]. Також планується розширити можливість надання послуг в режимі онлайн, наприклад замовлення

індивідуальних номерних знаків, реєстрації на отримання послуг в сервісному центрі МВС, запис на складання іспитів та інші.

Для з'ясування рівня законодавчого забезпечення діяльності сервісних центрів МВС України щодо надання адміністративних послуг в сфері безпеки дорожнього руху, розглянемо нормативно-правові акти, що регламентують їх діяльність в зазначеній сфері.

Перш за все окреслимо основні міжнародні нормативно-правові акти, які визнають базові засади здійснення сервісної діяльності держави в цілому та в сфері безпеки дорожнього руху зокрема. Отже, до таких актів слід віднести Загальну декларацію прав людини [74], Міжнародний пакт про економічні, соціальні й культурні права [75], Конвенцію про дорожній рух та інші.

До основних національних нормативно-правових актів, що регулюють зазначену сферу суспільних відносин слід віднести: Конституцію України [76], Закони України: «Про дорожній рух» [77], «Про деякі питання ввезення на митну територію України та реєстрації транспортних засобів» [78], «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус» [79], «Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяжень» [80], Указ Президента України «Про заходи щодо впорядкування використання спеціальних світлових і звукових сигнальних пристроїв та номерних знаків на службових транспортних засобах» [81], Постанови КМУ: від 07.09.1998 року № 1388 «Про затвердження Порядку державної реєстрації (перереєстрації), зняття з обліку автомобілів, автобусів, а також самохідних машин, сконструйованих на шасі автомобілів, мотоциклів усіх типів, марок і моделей, причепів, напівпричепів, мотоколясок, інших прирівняних до них транспортних засобів та мопедів» [68], від 31.01.1992 № 47 «Про затвердження зразків національних та міжнародного посвідчень водіїв і документів, необхідних для реєстрації транспортних засобів» [82], від 08.05.1993 № 340 «Про затвердження Положення про порядок видачі

посвідчень водія та допуску громадян до керування транспортними засобами» [83], від 25.03.2016 № 260 «Деякі питання надання інформації про зареєстровані транспортні засоби та їх власників» [84], від 26.10.2011 року № 1098 «Деякі питання надання підрозділами Міністерства внутрішніх справ, Національної поліції та Державної міграційної служби платних послуг» [85], від 10.10.2001 № 1306 «Про правила дорожнього руху» [86], від 11.07.2000 № 1081 «Про запровадження номерних знаків транспортних засобів, що виготовляються за індивідуальними замовленнями їх власників» [87], Накази Міністерства внутрішніх справ України: від 07.12.2009 року № 515 «Про затвердження деяких нормативно-правових актів, що регламентують порядок підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації водіїв транспортних засобів у закладах, що проводять таку діяльність, їх державну акредитацію та атестацію спеціалістів, а також допуску громадян до керування транспортними засобами, видачі (обміну) посвідчень водія» [88], від 30.11.2007 № 466 «Про затвердження Порядку замовлення, видачі та обліку номерних знаків транспортних засобів, що виготовляються на індивідуальне замовлення їх власників» [89], від 22.08.2005 № 364 «Про затвердження Інструкції про порядок видачі та обліку дозволів на встановлення та використання спеціальних світлових і звукових сигнальних пристроїв» [90], від 18.01.2016 № 28 «Про організацію взаємодії підрозділів Експертної служби МВС із територіальними органами надання сервісних послуг МВС» [91], від 11.08.2010 № 379 «Про затвердження Інструкції про порядок здійснення підрозділами Державтоінспекції МВС державної реєстрації, перереєстрації та обліку транспортних засобів, оформлення і видачі реєстраційних документів, номерних знаків на них» [92], а також спільний наказ Міністерства внутрішніх справ, Міністерства освіти і науки України, Міністерства інфраструктури України, Міністерства соціальної політики України від 05.04.2016 № 255/369/132/344 «Про затвердження Вимог до закладів, що проводять підготовку, перепідготовку і підвищення кваліфікації водіїв транспортних

засобів, та кваліфікаційних вимог до спеціалістів, які здійснюють таку підготовку» [93] та інші.

Зазначимо, що основним нормативно-правовим актом, який визначає реєстраційні процедури залишається Інструкція про порядок здійснення підрозділами Державтоінспекції МВС державної реєстрації, перереєстрації та обліку транспортних засобів, оформлення і видачі реєстраційних документів, номерних знаків на них. І не зважаючи, що Державтоінспекція ліквідована ще в 2015 році, зазначена Інструкція є чинною, але фактично реєстратори сервісних центрів МВС України не можуть офіційно на неї посилатись, хоч фактично і використовують на практиці, оскільки не прийнято основного нормативно-правового акта, який би визначав порядок здійснення реєстраційної діяльності. Це пов'язано з тим, що в самій Інструкції вказано, що державна реєстрація, перереєстрації та облік транспортних засобів здійснюється центрами надання послуг, пов'язаних з використанням автотранспортних засобів, а в назві наказу взагалі суб'єкт реєстрації визначений як Державтоінспекція МВС, яка є вже ліквідована. Вважаємо, що у вказаний нормативно-правовий акт слід внести зміни в частині зміни назви суб'єкта, що здійснює державну реєстрацію, перереєстрацію та облік транспортних засобів або ж на основі нього прийняти новий наказ МВС України.

Однак, перелічені вище нормативно-правові акти регулюють окремі суспільні відносини, що виникають під час діяльності сервісних центрів МВС України щодо надання адміністративних послуг в сфері безпеки дорожнього руху. Але не вистачає нормативного акту, який би регулював зазначену сферу суспільних відносин комплексно. Проект Закону України № 2567 від 06.04.2015 «Про сервісні послуги та сервісні центри МВС» прийнято лише в першому читанні. Прийняття цього законопроекту сприяло б покращенню якості, підвищенню оперативності та об'єктивності надання адміністративних послуг сервісними центрами МВС України, полегшенню отримання цих послуг громадянами, запобіганню проявам корупції та

визначенню правових засад реалізації прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб у сфері надання адміністративних послуг МВС України [94].

Але зміст же самого проекту вказаного Закону потребує доопрацювання. Зокрема, проект Закону передбачає строковість його дії – з 01.01.2016 до 01.01.2018 року. Після цього передбачається передання послуг до органів місцевого самоврядування [95]. В цілому погоджуємось з доцільністю концентрації всіх послуг в єдиному центрі, але враховуючи специфіку послуг, що надаються Міністерством внутрішніх справ, в тому числі в сфері безпеки дорожнього руху, вважаємо, що ці послуги краще залишити за правоохоронним відомством, але сервісні центри МВС України можуть розміщуватись разом з ЦНАП з метою зручного користування послугами споживачами. Таким чином, вважаємо, що Закон повинен діяти на постійній основі.

Незрозумілим є записаний в проекті Закону правовий статус «центрів надання сервісних послуг МВС», а саме - юридична особа публічного права. По-перше, визначена в проекті Закону назва структурного підрозділу МВС України, наділеного повноваженнями щодо надання послуг, не відповідає фактичній – Головний сервісний центр МВС та його територіальні підрозділи. Вважаємо, що остання (фактична) назва є більш раціональною. Це обґрунтовується непогодженням ще з одним положенням проекту Закону, а саме запровадженням нового терміну – сервісні послуги, під якими проектом Закону запропоновано розуміти адміністративні послуги та інші послуги, що надаються Міністерством внутрішніх справ. З цього приводу, вважаємо, що недоцільним є виокремлення в окрему групу послуг, що надаються Міністерством внутрішніх справ, адже вони за своєю сутністю є адміністративними. Враховуючи зазначене, вважаємо, що в проекті Закону краще використовувати таку назву структурного підрозділу, на який покладено обов'язок надання адміністративних послуг – «Головний сервісний центр МВС України та його територіальні підрозділи». Крім того,

потрібно чітко закріпити його правовий статус, вказавши, що він є структурним підрозділом МВС України.

Також вважаємо, що в запропонованому законопроекті повинен міститись не тільки перелік адміністративних послуг, а й детальна процедура їх надання. Пояснюється це тим, що у відносинах адміністративних органів держави з громадянами пріоритетним визнається регулювання відносин саме на законодавчому, а не на підзаконному рівні.

Погоджуємось з Висновком Головного науково-експертного управління від 01.07.2015 на проект Закону України «Про сервісні послуги та сервісні центри Міністерства внутрішніх справ України» в тому, що не може бути схвально оцінений припис ч. 9 ст. 12 проекту, який надає центру з надання сервісних послуг право запитувати в суб'єкта звернення надання додаткових документів та або інформації з метою уточнення або доповнення даних у випадку якщо подані для отримання адміністративної послуги документи або інформація не містять повних даних, необхідних для здійснення обслуговування, або достовірність наданих даних викликає обґрунтовані сумніви. Адже приписи ч.ч. 1-8 ст. 12 проекту вміщують вичерпний перелік документів, які необхідно подати разом із заявою про отримання адміністративної послуги. А однією з вимог, визначених п. 3 ч. 1 ст. 5 Закону України «Про адміністративні послуги», є вимога встановлювати виключно законами, які регулюють суспільні відносини щодо надання адміністративних послуг, перелік та вимоги до документів, необхідних для отримання адміністративної послуги [96].

Зазначимо, що держава прагне як до об'єднання надання всіх адміністративних послуг з одного центру, так і до зручної для споживача систематизації всіх адміністративних послуг. Так, з цією метою в Україні було запроваджено реєстр адміністративних послуг, а також Постановою КМУ від 30.01.2013 № 57 затверджено порядок його ведення. Даний Порядок визначає зміст Реєстру, тобто відомості, які вносяться до нього, суб'єктів та строки подання інформації для внесення до реєстру. Так, інформація для

внесення відомостей до Реєстру подається до Мінекономрозвитку в паперовій та електронній формі, а сам Реєстр розміщується на Урядовому порталі [97]. Виходячи з цього, всі адміністративні послуги, що надаються сервісними центрами МВС України в сфері безпеки дорожнього руху повинні бути частиною загального Реєстру адміністративних послуг. Однак, якщо проаналізувати Реєстр адміністративних послуг та офіційний сайт Головного сервісного центру МВС України, а саме адміністративні послуги, можна знайти деякі розбіжності. Серед них можна виділити такі адміністративні послуги, які зазначені на офіційному сайті Головного сервісного центру МВС України, але відсутні в Реєстрі адміністративних послуг:

- проведення перевірки відповідності самостійно сконструйованого, конфіскованого транспортного засобу, право власності на який встановлено за рішенням суду або такого, що визнаний у встановленому порядку безхазяйним або такого, що за правом спадкування перейшов у власність держави або подарований державі власником, вимогам безпеки дорожнього руху, нормам і стандартам з видачею висновку;

- відповідальне зберігання номерних знаків транспортних засобів, знятих з обліку для подальшого закріплення за іншими транспортними засобами цього ж власника;

- підготовка документів та оформлення висновку про подальшу експлуатацію транспортного засобу, який розшукується правоохоронними органами іноземних держав [98].

Зазначені послуги також відсутні серед основних функцій територіальних сервісних центрів МВС України, передбачених Положенням про територіальний сервісний центр МВС України.

Для виправлення такої нормативно-правової та правозастосовної прогалини необхідно внести відповідні зміни до чинного законодавства, з метою законодавчого визначення переліку адміністративних послуг, що

надаються сервісними центрами МВС України, після чого доповнити Реєстр адміністративних послуг відповідними змінами.

Процедуру доповнення Реєстру адміністративних послуг визначено в Порядку ведення Реєстру адміністративних послуг. Зокрема, для внесення відомостей до Реєстру адміністративних послуг центральними органами виконавчої влади та іншими державними органами подається відповідна інформація до Мінекономрозвитку за формою, передбаченою Порядком ведення Реєстру адміністративних послуг [97].

Зазначимо, що адміністративні послуги в сфері безпеки дорожнього руху в системі МВС надаються не тільки сервісними центрами МВС України, а й Національною поліцією. І з реформуванням останньої змінився й суб'єкт надання таких послуг. Так, наприклад такі адміністративні послуги як видача дозволу на участь у дорожньому русі транспортних засобів, вагові або габаритні параметри яких перевищують нормативні, погодження маршрутів руху транспортних засобів під час дорожнього перевезення небезпечних вантажів, які надаються виключно через ЦНАП [99] перейшли від управління безпеки дорожнього руху Департаменту превентивної діяльності Національної поліції України та відділів безпеки дорожнього руху управлінь превентивної діяльності Головних управлінь в областях, які на сьогодні вже ліквідовані до Департаменту патрульної поліції Національної поліції України та територіальних (відокремлених) підрозділів Департаменту патрульної поліції виключно через ЦНАП.

Дійсно Положенням про Департамент превентивної діяльності передбачено виконання ряду функцій в сфері безпеки дорожнього руху, що носять дозвільний характер. До них слід віднести: видання у випадках, передбачених законом, дозволів на участь у дорожньому русі транспортних засобів, вагові або габаритні параметри яких перевищують нормативні, та визначення порядку дорожнього перевезення окремих вантажів; здійснення контролю за безпекою дорожнього руху під час надання послуг з перевезення пасажирів чи вантажів, у тому числі небезпечних, додержанням

законодавства у зазначеній сфері, розробленням і видачею в установленому порядку документів щодо погодження маршрутів руху транспортних засобів під час дорожнього перевезення небезпечних вантажів; ухвалення в установленому порядку рішень про умови дорожнього перевезення небезпечних вантажів, якщо такі умови не передбачені у відповідних нормативно-правових актах; здійснення погодження: проектів і схем організації дорожнього руху на автомобільних дорогах, вулицях та залізничних переїздах, поданих у встановленому порядку пропозицій стосовно обладнання засобами організації дорожнього руху місць виконання дорожніх робіт, проектів та схем організації дорожнього руху, маршрутів руху пасажирського транспорту, маршрутів організованого руху громадян і місць їх збору, порядку проведення спортивних та інших зборів, мітингів, походів і демонстрацій, які можуть створити перешкоди дорожньому руху; заходів забезпечення безпеки дорожнього руху відповідно до державних стандартів, норм, правил, у тому числі шляхом упровадження необхідних технічних засобів організації дорожнього руху; установлення технічних засобів регулювання дорожнього руху; демонтажу технічних засобів та рекламоносіїв, що встановлені в межах смуги відведення автомобільної дороги з порушенням вимог законодавства; дозволів на розміщення, будівництво, реконструкцію та функціонування в межах смуги відведення автомобільних доріг загального користування споруд, об'єктів дорожнього сервісу, автозаправних станцій, прокладення інженерних мереж та виконання інших робіт у межах смуги відведення автомобільних доріг; проектів на будівництво, реконструкцію і ремонт автомобільних доріг, залізничних переїздів, комплексів дорожнього сервісу та інших споруд у межах відведення автомобільних доріг або червоних ліній міських вулиць і доріг; дозволів на розміщення зовнішньої реклами; маршрутів та розкладу руху регулярних і нерегулярних перевезень груп дітей та інші [100].

Перелічені вище функції в сфері безпеки дорожнього руху Департаменту превентивної діяльності виконувались Управлінням безпеки

дорожнього руху Департаменту превентивної діяльності, яке на сьогодні є ліквідованим. І фактично всі функції в сфері безпеки дорожнього руху дозвільного характеру перейшли до патрульної поліції.

Починаючи з 17 вересня 2017, усі послуги у сфері безпеки дорожнього руху надає патрульна поліція. Про це повідомив голова Національної поліції України Сергій Князєв під час робочої наради 16.09.2017. Окремо до компетенції департаменту патрульної поліції відійде функція надання господарських та адміністративних послуг у сфері безпеки руху на дорогах, а також контроль за безпекою дорожнього руху під час пасажирських та вантажних перевезень, їх супроводження та оформлення усіх необхідних на це документів. Окрім того, патрульна поліція надаватиме послуги з розроблення і видачі в установленому порядку дозволів та погодження маршрутів руху транспортних засобів під час дорожнього перевезення небезпечних вантажів. Контроль за такими перевезеннями в обласних центрах здійснюватимуть патрулі у містах, а під час міжрегіональних перевезень – департамент патрульної поліції [101]. Такі зміни відбулись у результаті внесення змін до Положення про Департамент патрульної поліції наказом голови Національної поліції від 14.08.2017 № 857 [102]. В той же час, відповідні зміни не було внесено до Положення про Департамент превентивної діяльності. Крім того, в Положенні про Департамент патрульної поліції не виключено відповідні повноваження підрозділів превентивної діяльності щодо забезпечення безпеки дорожнього руху [103, с. 43].

Отже, серед функцій Департаменту патрульної поліції, визначених Положенням про Департамент патрульної поліції хоч і передбачено видачу відповідно до закону дозволів на рух окремих категорій транспортних засобів, у випадках визначених законом, видачу та погодження дозвільних документів у сфері безпеки дорожнього руху [104], проте конкретного переліку цих послуг не визначено. Управління підрозділами патрульної поліції в областях керуються Положенням про патрульну службу МВС [105],

яке взагалі не передбачає надання адміністративних послуг в сфері безпеки дорожнього руху.

До того ж, слід акцентувати увагу на тому, що Положенням про Департамент патрульної поліції визначено, що ці послуги надаються саме на підставі Закону. Але в жодному законодавчому акті не встановлено ні переліку, ні порядку надання адміністративних послуг в сфері безпеки дорожнього руху саме Департаментом превентивної діяльності Національної поліції чи Департаментом патрульної поліції.

Розмежування компетенції Національної поліції та Міністерства внутрішніх справ України в сфері безпеки дорожнього руху, в тому числі щодо надання адміністративних послуг, визначено в статтях 52-1 та 52-3 Закону України «Про дорожній рух». Зокрема, до повноважень Міністерства внутрішніх справ України в зазначеній сфері віднесено: здійснення у випадках, передбачених законом, державної реєстрації та обліку транспортних засобів, приймання іспитів для отримання права керування транспортними засобами і видача відповідних документів; погодження проектів конструкцій транспортних засобів у частині дотримання вимог щодо забезпечення безпеки дорожнього руху. До повноважень Національної поліції – погодження відповідно до вимог цього Закону, інших законодавчих актів проектів на будівництво, реконструкцію і ремонт автомобільних доріг, залізничних переїздів, комплексів дорожнього сервісу та інших споруд у межах відведення автомобільних доріг або червоних ліній міських вулиць і доріг; погодження поданих у встановленому порядку пропозицій стосовно обладнання засобами організації дорожнього руху місць виконання дорожніх робіт, проектів та схем організації дорожнього руху, маршрутів руху пасажирського транспорту, маршрутів організованого руху громадян і місць їх збору, порядку проведення спортивних та інших масових заходів, які можуть створити перешкоди дорожньому руху; видача в установленому порядку у випадках, передбачених законом, дозволів на участь у дорожньому русі транспортних засобів, вагові або габаритні параметри яких перевищують

нормативні [77]. Але це не є вичерпним переліком адміністративних послуг, що надаються ні підрозділами Національної поліції, ні Міністерством внутрішніх справ.

Враховуючи зазначене, вважаємо, що вся діяльність в сфері безпеки дорожнього руху, що носить дозвільний характер, в тому числі та, яку, на сьогодні, здійснює як Національна поліція, так і Міністерство внутрішніх справ, за своєю суттю відноситься до адміністративних послуг і повинна надаватись через сервісні центри МВС України. Національна ж поліція повинна виконувати контрольні функції щодо дотримання законодавства в цій сфері відповідно до покладених на неї повноважень. Розмежування компетенції Міністерства внутрішніх справ України щодо надання адміністративних послуг в сфері безпеки дорожнього руху та здійснення контрольних функцій Національною поліцією за дотриманням законодавства в цій сфері повинно регулюватись на законодавчому рівні, а саме Законом України «Про дорожній рух». При цьому, в даному Законі повинні бути перелічені основні адміністративні послуги, що надаються Міністерством внутрішнім України через сервісні центри МВС України з вказівкою на те, що можуть надаватись й інші послуги відповідно Реєстру адміністративних послуг.

Висновки до 1 розділу

1. Ґрунтуючись на наукових поглядах щодо визначення поняття «адміністративні послуги», проаналізовано визначення цього поняття, надане в Законі України «Про адміністративні послуги» та виділено такі його ознаки:

- наявність заявника (фізичної чи юридичної особи) як центральної ланки в механізмі надання адміністративної послуги;
- наявність заяви, поданої до уповноваженого органу чи посадової особи;

– наявність суб'єкта надання адміністративних послуг – органу державної влади чи місцевого самоврядування, уповноважених законом на надання адміністративних послуг;

– наявність владних повноважень та їх реалізація відповідним суб'єктом під час надання адміністративних послуг;

– результат розгляду заяви особи органом публічної влади, у вигляді надання адміністративного акта, спрямованого на реалізацію прав та обов'язків особи (заявника) в певній сфері.

2. Запропоновано вдосконалити поняття адміністративної послуги, визначене в Законі України «Про адміністративні послуги», сформулювавши його так:

Адміністративна послуга - отримання фізичними чи юридичними особами від уповноважених посадових осіб суб'єктів надання адміністративних послуг адміністративного акту за результатами розгляду заяви особи в межах їх компетенції та повноважень, спрямованого на реалізацію прав та обов'язків особи в певній сфері.

3. Розглянувши ознаки діяльності сервісних центрів МВС України щодо надання адміністративних послуг в сфері безпеки дорожнього та, з урахуванням запропонованого вдосконалення визначення поняття «адміністративна послуга», запропоновано власне визначення поняття адміністративної послуги сервісних центрів МВС України в сфері безпеки дорожнього руху як отримання фізичними чи юридичними особами від уповноважених посадових осіб сервісних центрів МВС України адміністративного акту за результатами розгляду заяви особи в межах компетенції та повноважень сервісного центру МВС України, спрямованого на реалізацію прав та обов'язків особи під час здійснення реєстрації транспортних засобів, отримання посвідчення водія, дозвільних документів щодо перевезення небезпечних вантажів та інших, пов'язаних з безпекою дорожнього руху.

4. Для класифікації адміністративних послуг, що надаються сервісними центрами МВС України в сфері безпеки дорожнього руху обрано критерії, які найбільш повно розкривають зміст такої діяльності:

1) залежно від суб'єкта надання адміністративної послуги – орган державної влади, якими за своїм статусом є сервісні центри МВС України. При цьому виділено адміністративні послуги: що надаються :

- виключно Головним сервісним центром МВС України;
- виключно територіальним сервісними центрами МВС України;
- як Головним сервісним центром МВС України, так і територіальними його підрозділами;

2) залежно від виду транспорту, на якому надається адміністративна послуга – автомобільний;

3) залежно від споживачів:

- адміністративні послуги, що надаються громадянам;
- адміністративні послуги, що надаються суб'єктам підприємницької діяльності;
- адміністративні послуги, що можуть надаватись як громадянам, так і суб'єктам підприємницької діяльності;

4) залежно від сфери суспільних відносин, в яких надаються адміністративні послуги:

- адміністративні послуги, що надаються на автомобільному транспорті;

5) залежно від виду адміністративного акта за результатами надання адміністративної послуги сервісними центрами МВС України в сфері безпеки дорожнього руху:

- посвідчення (водія на право керування транспортним засобом, тимчасового реєстраційного талона на право керування транспортним засобом тощо);

- свідоцтва (про реєстрацію транспортного засобу; про погодження конструкції транспортного засобу; про допуск транспортних засобів до перевезення небезпечних вантажів тощо);

- документи, пов'язані з придбанням або реалізацією транспортних засобів та кузовів (рам);

- висновки (щодо можливості дублювання ідентифікаційних номерів транспортних засобів; про подальшу експлуатацію транспортного засобу, який розшукується правоохоронними органами іноземних держав; про відповідність самостійно сконструйованого транспортного засобу вимогам безпеки дорожнього руху, нормам і стандартам тощо);

- дозволи (на встановлення та використання на транспортних засобах спеціальних звукових та/або світлових сигнальних пристроїв синього чи жовтого кольору);

- довідки (про оформлення номерного знака, виготовленого на індивідуальне замовлення);

- листи (з обґрунтуванням причин відмови в наданні адміністративної послуги) та інші;

б) за юридичними наслідками:

- правовстановлюючі (отримання посвідчення водія, реєстрація транспортного засобу);

- правоприпиняючі (зняття з обліку транспортного засобу);

7) за строком отримання:

- короткострокові – строк отримання адміністративної послуги становить до 5 днів (видача посвідчення водія на право керування транспортним засобом або листа з обґрунтуванням причин відмови в його видачі та ін.);

- середньострокові – строк отримання адміністративної послуги становить до 10 днів (видача висновку щодо можливості дублювання ідентифікаційних номерів транспортних засобів або листа з обґрунтуванням причин відмови в його видачі);

– довгострокові – строк отримання адміністративної послуги становить більше 10 днів (видача висновку щодо можливості дублювання ідентифікаційних номерів транспортних засобів або листа з обґрунтуванням причин відмови в його видачі – у разі необхідності проведення додаткових перевірок);

8) за формою отримання:

– електронні адміністративні послуги, що надаються за допомогою мережі Інтернет;

– адміністративні послуги, що надаються безпосередньо в центрі надання адміністративних послуг;

9) за обов'язковістю:

– основні;

10) за необхідністю:

– добровільні;

11) за платністю:

– платні.

5. Розглянувши види діяльності сервісних центрів МВС України щодо надання адміністративних послуг в сфері безпеки дорожнього руху та запропонувавши критерії для класифікації адміністративних послуг сервісних центрів МВС України в сфері безпеки дорожнього руху, визначено напрямки діяльності останніх в цій сфері:

– діяльність сервісних центрів МВС України щодо допуску водіїв до керування транспортними засобами;

– діяльність сервісних центрів МВС України щодо допуску транспортних засобів до участі у дорожньому русі;

– діяльність сервісних центрів МВС України пов'язана з реалізацією транспортних засобів;

– діяльність сервісних центрів МВС України щодо погодження конструкцій транспортних засобів;

- дозвільна діяльність сервісних центрів МВС України у сфері перевезення небезпечних вантажів;

- діяльність сервісних центрів МВС України щодо надання дозволу на використання спеціальних сигнальних пристроїв;

- діяльність сервісних центрів МВС України щодо виготовлення та зберігання номерних знаків.

6. Розглянувши правові та організаційні засади діяльності сервісних центрів МВС України в сфері безпеки дорожнього руху, запропоновано:

- прийняти закон, який би комплексно регулював зазначену сферу суспільних відносин з орієнтовною назвою «Про адміністративні послуги сервісних центрів МВС України» на основі проекту Закону України «Про сервісні послуги та сервісні центри Міністерства внутрішніх справ України» (№ 2567 від 06.04.2015), що сприяло б покращенню якості, підвищенню оперативності та об'єктивності надання адміністративних послуг сервісними центрами МВС України, полегшенню отримання цих послуг громадянами, запобіганню проявам корупції та визначенню правових засад реалізації прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб при наданні адміністративних послуг сервісними центрами МВС України;

- з метою відповідності переліку адміністративних послуг, зазначених в Реєстрі адміністративних послуг з адміністративними послугами, що фактично надаються сервісними центрами МВС України в сфері безпеки дорожнього руху запропоновано внести відповідні зміни до чинного законодавства, після чого доповнити Реєстр адміністративних послуг відповідними змінами;

- обґрунтовано необхідність передачі всіх адміністративних послуг в сфері безпеки дорожнього руху, що на сьогодні надаються підрозділами Національної поліції до сервісних центрів МВС України.

РОЗДІЛ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ СЕРВІСНИХ ЦЕНТРІВ МВС У СФЕРІ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ

2.1. Адміністративні послуги сервісних центрів МВС під час здійснення реєстраційної діяльності

Що таке адміністративні послуги та напрями діяльності сервісних центрів МВС України в сфері безпеки дорожнього руху нами визначено в першому розділі. Тож розглянемо поняття реєстрації, державної реєстрації взагалі та реєстрації транспортних засобів зокрема, а також поняття та види транспортних засобів, що підлягають державній реєстрації.

В загальному розумінні під термінологічним визначенням «державна реєстрація» (лат. *registratio* — внесення до списку, переліку) слід розуміти — письмовий запис або фіксація іншим чином фактів, явищ, відомостей чи певних матеріальних об'єктів з метою їх державного обліку та контролю, засвідчення дійсності й надання їм законного (легітимного) статусу, а також вчинення інших реєстраційних дій [106].

Велика радянська енциклопедія поняття реєстрації визначає як взяття на облік, занесення до реєстру осіб, актів цивільного стану, установ, матеріальних цінностей та інших об'єктів; у ракурсі державно-управлінської діяльності існує реєстраційна система – форма державного обліку, що полягає в обов'язковій реєстрації уповноваженими на те органами певних подій, юридичних фактів тощо. [107, с. 221].

М. П. Гурковський поряд з поняттям реєстрації виділяв суміжні поняття такі як «фіксація», «облік».

Найширшим поняттям автор визначає фіксацію, яка охоплює облік. Під останнім поняттям автор розуміє занесення в базу даних інформації про суб'єктів і їх статус, права, обов'язки та здійснювані ними дії. Облік буває простий (довідниковий) та реєстраційний (офіційний). Простий облік здійснюється з обліковою метою і його дані юридично не значущі. Правила

такого обліку невизначені, однак не втрачають офіційного статусу, втім зміни даних обліку не зумовлюють будь-яких юридичних наслідків. Своєю чергою, реєстраційний облік характеризується юридичною значущістю облікових даних. Для офіційного обліку характерне дотримання визначеного нормативно-правовими актами порядку реєстраційного обліку. Офіційність реєстраційного обліку забезпечують реєстри [108, с. 15]. На думку автора поняття обліку охоплює поняття реєстрації, але не будь-який облік є реєстрацією, в той час як будь-яка реєстрація передбачає перш за все облік. Відмінність між даними поняттями полягає в тому, що при реєстрації особа отримує відповідний документ, що засвідчує даний факт.

З цим твердження не зовсім погодимося з автором. Дійсно, в більшості випадків особа за результатом реєстраційної процедури отримує документ, як правило, правовстановлюючого характеру. Як приклад можна привести вимоги Закону України «Про адміністративний нагляд» [109], відповідно до якого особа після звільнення з місць позбавлення волі зобов'язана зареєструватися в відділі поліції за місцем свого мешкання. Отже, не будь-яке реєстраційне провадження має мати правовстановлюючий характер, окремі такі провадження наділяють відповідного суб'єкта визначеними обов'язками чи взагалі не пов'язані зі встановленням будь-яких прав та обов'язків, як то реєстрації нормативно-правових актів.

Поняття державної реєстрації від реєстрації відрізняє суб'єкт, що її здійснює – орган державної влади, а також офіційність зазначеної процедури.

Питанню державної реєстрації в науковому світі приділялось багато уваги. Так, на думку І.М. Лазарева, державна реєстрація – це акт офіційного визнання законності існування певних матеріальних об'єктів та юридичних фактів [110, с. 137; 111, с. 83]. Як засіб контролю державна реєстрація представлена у працях В.С. Шестака, О.Б. Кравченко, О.І. Рябка та інших науковців. Останній відносить її до найпоширеніших універсальних засобів контролю поряд з перевіркою, ревізією, інвентаризацією, сертифікацією, декларуванням, обліком, звітністю тощо [112, 113, с. 41]. Отже, дане поняття

є багатоаспектним. Окрім форми контролю, державна реєстрація в науковій літературі також розглядається як форма та метод державного управління, правовий інститут тощо. Ми ж його будемо розглядати саме як адміністративну послугу. Але в той же час, оскільки сервісні центри МВС України, надаючи адміністративні послуги щодо реєстрації транспортних засобів, здійснюють при цьому контроль за відповідністю конструкції та технічного стану транспортних засобів установленим вимогам законодавства, дотриманням законодавства, що визначає порядок сплати податків і зборів (обов'язкових платежів), слід приділити увагу і контрольним функціям державної реєстрації.

Щодо визначення поняття реєстраційне провадження, яке фактично є тотожним з державною реєстрацією – погоджуємось з думкою О.В. Кузьменко, яка надає йому таке визначення: регламентована адміністративно-процесуальними нормами діяльність уповноважених органів публічної адміністрації, в ході якої вирішуються питання про офіційне визнання законності правових актів; законності дій юридичних та фізичних осіб; наділення суб'єктів права відповідними правами або обов'язками; а також про облік та фіксацію юридичних фактів шляхом закріплення їх у реєстраційних документах [111, с. 84].

На підставі цього, залежно від наслідків до яких призводить державна реєстрація, можемо виділити два види реєстраційних проваджень – облікові та легітимаційні. Оскільки реєстрація транспортного засобу призводить до певних юридичних наслідків, а саме надає дозвіл на експлуатацію транспортного засобу на вулично-шляховій мережі, може віднести її саме до легітимаційного виду державної реєстрації.

Визначення самого поняття державної реєстрації транспортних засобів, а також видів транспортних засобів, що підлягають державній реєстрації наведено в Законі України «Про дорожній рух». Так, відповідно до статті 34 зазначеного Закону державна реєстрація транспортного засобу полягає у здійсненні комплексу заходів, пов'язаних із перевіркою документів, які є

підставою для здійснення реєстрації, звіркою і, за необхідності, дослідженням ідентифікаційних номерів складових частин та оглядом транспортного засобу, оформленням і видачею реєстраційних документів та номерних знаків [77].

Розглядаючи поняття державної реєстрації транспортних засобів не можемо залишити поза увагою мету з якою здійснюється така діяльність. Вона закріплена в Постанові КМУ від 07.09.1998 № 1388 «Про затвердження Порядку державної реєстрації (перереєстрації), зняття з обліку автомобілів, автобусів, а також самохідних машин, сконструйованих на шасі автомобілів, мотоциклів усіх типів, марок і моделей, причепів, напівпричепів, мотоколясок, інших прирівняних до них транспортних засобів та мопедів» – здійснення контролю за відповідністю конструкції та технічного стану транспортних засобів установленим вимогам стандартів, правил і нормативів, дотриманням законодавства, що визначає порядок сплати податків і зборів (обов'язкових платежів), використанням транспортних засобів в умовах воєнного і надзвичайного стану, а також для ведення їх обліку та запобіганню вчиненню щодо них протиправних дій [68].

Діяльність, що здійснює реєстратор сервісного центру МВС України під час реєстрації транспортних засобів, можна назвати перевіркою правомірності експлуатації транспортного засобу, адже фактично вона полягає у перевірці документів, що посвідчує його особу та правомірність придбання транспортного засобу, огляд самого транспортного засобу, перевірка його за наявними базами даних.

До транспортних засобів, які підлягають державній реєстрації Закон України «Про дорожній рух» відносить автомобілі, автобуси, мотоцикли всіх типів, марок і моделей, самохідні машини, причепа та напівпричепа до них, мотоколяски, інші прирівняні до них транспортні засоби та мопеди, що використовуються на автомобільних дорогах державного значення [77].

Крім того, Закон України «Про автомобільний транспорт» визначає особливості реєстрації автомобільного транспорту залежно від сфери його

застосування. При цьому виділяється 3 категорії автомобільного транспорту: загального користування, спеціального та спеціалізованого призначення [114].

В примітці до статті 121 КУпАП, частина 6 якої визначає відповідальність за керування водієм транспортним засобом, не зареєстрованим або не перереєстрованим в установленому порядку, його експлуатація без номерного знака або з номерним знаком, що не належить цьому засобу чи не відповідає вимогам стандартів, або з номерним знаком, закріпленим у не встановленому для цього місці, закритим іншими предметами, у тому числі з нанесенням покриття або застосуванням матеріалів, що перешкоджають чи ускладнюють його ідентифікацію, чи забрудненим, що не дозволяє чітко визначити символи номерного знака з відстані двадцяти метрів, перевернутим чи неосвітленим, визначено перелік транспортних засобів на яких може вчинятись це та інші правопорушення в сфері безпеки дорожнього руху. До них зазначена норма відносить всі види автомобілів, трактори та інші самохідні машини, трамваї і тролейбуси, а також мотоцикли та інші транспортні засоби [115]. Як бачимо цей перелік транспортних засобів не є тотожним з переліком, визначеним в статті 34 Закону України «Про дорожній рух», зокрема відсутні такі терміни, як автобуси, мопеди, причепа та напівпричепа, мотоколяски. Проте з'являється такий вид транспортного засобу як трактори. До того ж, норма КУпАП не дає вичерпного переліку транспортних засобів, визначаючи, що ними можуть бути і інші транспортні засоби.

Вважаємо, що перелік транспортних засобів, які підлягають держаній реєстрації та за які передбачено відповідальність за невиконання цього обов'язку повинен бути ідентичним. Отже, необхідно привести у відповідність частину 3 статті 34 Закону України «Про дорожній рух» та примітку до статті 121 КУпАП. Також, на наш погляд, не коректною є вказівка в статті 34 Закону України «Про дорожній рух» на те, що державній реєстрації та обліку підлягають призначені для експлуатації на вулично-

дорожній мережі загального користування транспортні засоби усіх типів з наступною конкретизацією яких саме транспортних засобів. Адже в зазначеному переліку відображено не усі типи транспортних засобів.

Фактично всі типи транспортних засобів, що експлуатуються на вулично-дорожній мережі загального користування поділяються на механічні та не механічні. Але не всі з них підлягають державній реєстрації та обліку в сервісних центрах МВС України. До перших ПДР відносять транспортні засоби, що приводяться в рух за допомогою двигуна. Цей термін поширюється на трактори, самохідні машини і механізми (крім транспортних засобів, робочий об'єм двигуна яких не перевищує 50 куб. см), а також тролейбуси та транспортні засоби з електродвигуном потужністю понад 3 кВт [86]. До не механічних транспортних засобів відносяться ті, які призначені для руху в складі з механічним транспортним засобом (причепи, напівпричепи) або приводяться в рух за допомогою мускульної сили людей (велосипеди та ін.) або тварин (гужеві повозки, сані та ін.) [116, с. 29; 117, с. 35]. Отже, немеханічні транспортні засоби, окрім причепів та напівпричепів не підлягають державній реєстрації.

Окремо слід виділити транспортні засоби, які підлягають відомчій реєстрації. До таких транспортних засобів Закон відносить ті, які належать: Збройним Силам України, Державній прикордонній службі України, Національній гвардії України, Державній спеціальній службі транспорту, Оперативно-рятувальній службі цивільного захисту, Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації України, житлово-комунальним господарствам. Відомча реєстрація є різновидом державної реєстрації транспортних засобів, але її здійснюють не сервісні центри МВС України, а відповідні підрозділи перелічених державних органів, на яких покладено обов'язок забезпечення безпеки дорожнього руху. Відповідно до цього, такий вид державної реєстрації не відноситься до адміністративних послуг.

Наявність багатьох суб'єктів державної реєстрації транспортних засобів не відповідає Конвенції про дорожній рух, стаття 35 якої рекомендує

державам створення органу, якому було б доручено реєструвати в національному або регіональному масштабі автомобілі, які здаються в експлуатацію і вести їх централізований їх облік [118]. З цією метою в нашій державі створено Єдиний державний реєстр, держателем якого є Міністерство внутрішніх справ, а саме такий його структурний підрозділ як Головний сервісний центр МВС України та його територіальні підрозділи. Інформація про відомчу реєстрацію транспортних засобів повинна невідкладно передаватись органами, які її здійснюють до сервісного центру МВС України для внесення її до Єдиного державного реєстру.

Серед транспортних засобів, перелік яких наведено в частині 3 статті 34 Закону України «Про дорожній рух» окремо слід виділити такий вид як мопеди. Це пояснюється тим, що законодавець у вказаній нормі закріпив умову, за якої мопеди підлягають державній реєстрації – уразі використання їх на дорогах державного значення. Звідси виходить, що коли мопед експлуатується в місті чи іншому населеному пункті на вулично-шляховій мережі, він не підлягає державній реєстрації, а для того щоб виїхати на дорогу державного значення, власнику чи іншій особі, яка експлуатує його на законних підставах необхідно зареєструвати цей ТЗ. Це виглядає не зовсім логічно і практика йде таким чином, що всі мопеди реєструються в територіальних підрозділах сервісних центрів МВС України з видачею відповідного свідоцтва про реєстрацію транспортного засобу та номерних знаків. Також реєстр судових рішень дає підстави говорити про наявність практики притягнення до відповідальності працівниками поліції за експлуатацію мопедів без державної реєстрації, навіть тоді, коли така експлуатація здійснюється не на дорогах державного значення. В цілому підтримуємо необхідність державної реєстрації мопедів та їх обліку, адже статистичні дані показують, що значна кількість ДТП вчиняється за участю таких транспортних засобів. Але, на наш погляд, притягнення до адміністративної відповідальності в такому разі осіб за статтею 121 КУпАП є незаконним, адже суперечить вимогам частини 3 статті 34 Закону України

«Про дорожній рух». Суди також в більшості випадків приймають сторону позивачів та скасовують винесені працівниками поліції постанови про притягнення до адміністративної відповідальності [119].

З огляду на це, пропонуємо внести зміни до частини 3 статті 34 Закону України «Про дорожній рух», а саме:

- 1) слова «усіх типів» замінити на «таких типів»;
- 2) слова «що використовуються на автомобільних дорогах державного значення» – виключити.

У зв'язку з цим, виникає необхідність внесення змін і до статті 121 КУпАП, а саме в Примітці до даної статті слова «всі види автомобілів, трактори та інші самохідні машини, трамваї і тролейбуси, а також мотоцикли та інші транспортні засоби» замінити на слова «транспортні засоби таких типів: автомобілі, автобуси, мотоцикли всіх типів, марок і моделей, самохідні машини, причепа та напівпричепа до них, мотоколяски, інші прирівняні до них транспортні засоби та мопеди».

Також слід відзначити стрімкий розвиток мото електротранспорту в останній час, підвищення його як ролі, так і небезпечності. Вже сьогодні ми можемо бачити на дорогах електроскутери та інші види електротранспорту, максимальна швидкість руху яких понад 120 км/год., а потужність двигуна не більше 3 Квт. І такий транспорт відповідно до чинного законодавства не підлягає реєстрації та не вимагає посвідчення водія. Враховуючи зазначене, на наш погляд, виникає необхідність перегляду в Правилах дорожнього руху таких понять як «механічний транспортний засіб» та «мопед».

Таким чином, проаналізувавши зміст Закону України «Про дорожній рух», а також постанову КМУ від 07.09.1998 № 1388 стосовно державної реєстрації транспортних засобів, її мети, можна дійти висновку, що реєстраційна діяльність сервісних центрів МВС України полягає не тільки в державній реєстрації транспортних засобів, а й в їх перереєстрації та знятті з обліку.

Визначимо види адміністративних послуг щодо реєстрації транспортних послуг, а також послідовність діяльності сервісних центрів МВС України щодо їх здійснення.

Залежно від типу транспортних засобів виділяють такі види адміністративних послуг, що надаються сервісними центрами МВС України під час здійснення реєстраційної діяльності:

- 1) реєстрація, перереєстрація транспортних засобів усіх категорій вітчизняного виробництва та країни СНД або окремих агрегатів;
- 2) реєстрація, перереєстрація колісних транспортних засобів усіх категорій іноземного виробництва;
- 3) реєстрація, перереєстрація мототранспорту вітчизняного виробництва та країни СНД;
- 4) реєстрація, перереєстрація мототранспорту іноземного виробництва;
- 5) реєстрація, перереєстрація причепів вітчизняного виробництва та країни СНД;
- 6) реєстрація, перереєстрація причепів вітчизняного іноземного виробництва;
- 7) реєстрація, перереєстрація мопедів або їх окремих агрегатів.

Інформаційні картки щодо надавання адміністративних послуг залежно від типу транспортних засобів затверджені Наказом МВС України від 27.09.2016 № 976 «Про затвердження типових інформаційних карток адміністративних послуг, які надаються територіальними органами з надання сервісних послуг МВС» [61] та розміщені на офіційному сайті Головного сервісного центру МВС України. Але перелік адміністративних послуг, що фактично надаються сервісними центрами МВС України при здійсненні реєстраційних процедур є набагато ширшим. Звідси виникає необхідність визначення питань, з якими заявник звертається до сервісного центру щодо реєстрації транспортних засобів та отримання суміжних з ними адміністративних послуг.

Отже, залежно від питань, які ставляться заявником при отриманні адміністративної послуги щодо реєстрації транспортних засобів, можна виділити такі види послуг:

- 1) постійна або тимчасова реєстрація транспортних засобів;
- 2) внесення змін до параметрів транспортних засобів, які підлягають обліку;
- 3) зняття з реєстраційного обліку транспортних засобів;
- 4) надання номерних знаків для разових поїздок;
- 5) надання номерних знаків на транспортні засоби при їх втраті чи пошкодженні;
- 6) видача дублікатів реєстраційних документів на транспортні засоби при їх втраті чи пошкодженні.

В кожній інформаційній картці адміністративної послуги, що надається сервісним центром МВС України міститься інформація про суб'єкта надання адміністративної послуги, нормативні акти, які регламентують порядок надання адміністративної послуги, умови отримання адміністративної послуги.

В той же час, в жодному з нормативно-правових актів, які регламентують порядок надання адміністративної послуги не зазначено послідовності надання адміністративної послуги. Вважаємо така послідовність (алгоритм) повинен бути чітко визначений та закріплений нормативно окремо для посадових осіб сервісного центру МВС України та споживачів адміністративних послуг.

Так, О.І. Скоров виділяє такі стадії проваджень в процедурній діяльності посадових осіб сервісних центрів щодо реєстрації транспортних засобів:

- порушення реєстраційно-транспортної справи;
- розгляд реєстраційно-транспортної справи та підготовка прийняття адміністративного акту;

– прийняття адміністративного акту за результатами розгляду реєстраційно-транспортної справи;

– оскарження адміністративного акту за результатами розгляду реєстраційно-транспортної справи [120, с. 68]. Таким чином, автор пропонує стадії проваджень в процедурній діяльності посадових осіб сервісних центрів щодо реєстрації транспортних засобів, відштовхуючись від адміністративного акту, який видається за результатами такої діяльності.

Аналізуючи процедури вирішення реєстраційно-транспортних справ, Сандалов Л.В. виділяє такі види проваджень:

- а) порушення реєстраційно-транспортної справи;
- б) підготовка прийняття рішення по реєстраційно-транспортній справі;
- в) прийняття рішення по реєстраційно-транспортній справі;
- г) оскарження рішення, прийнятого по реєстраційно-транспортній справі [121, с. 60-61]. Як бачимо, автор у визначенні стадій провадження цієї категорії центральною ланкою ставить реєстраційно-транспортну справу і етапи її вирішення.

В дисертаційному дослідженні В.В. Степаненка, присвяченому реєстраційним провадженням Державної автомобільної інспекції виділено 5 стадій таких проваджень:

- прийом документів, необхідних для здійснення реєстрації;
- розгляд і перевірка поданих документів;
- проведення огляду (обстеження);
- ухвалення рішення про реєстрацію або про відмову в реєстрації;
- внесення даних у спеціальний реєстр, оформлення і видача свідоцтва, що підтверджує факт реєстрації [122, с. 59].

Зі створенням сервісних центрів МВС України дещо змінилась процедура надання адміністративної послуги щодо реєстрації транспортних засобів. Вона стала більш зручною, доступною для споживача й надається в більш стислі строки. Тому для визначення стадій процедури реєстрації транспортних засобів розглянемо практику діяльності сервісних центрів

МВС України на прикладі надання адміністративної послуги щодо реєстрації, перереєстрації транспортних засобів усіх категорій вітчизняного виробництва та країн СНД з видачею свідоцтва про реєстрацію та номерних знаків.

Дана адміністративна послуга надається протягом одного дня на підставі заяви фізичної особи або представника юридичної особи. До заяви додаються:

- 1) документ, що посвідчує особу;
- 2) документ, що підтверджує правомірність придбання, отримання, ввезення, митного оформлення транспортного засобу; документ, де зазначена вартість транспортного засобу (для первинної реєстрації транспортного засобу);
- 3) документ щодо відповідності конструкції транспортного засобу установленим вимогам безпеки дорожнього руху;
- 4) платіжні документи (квитанції), які засвідчують оплату адміністративної послуги та плату за бланкову і спеціальну продукцію [123].

Вартість послуги, що розглядається визначена постановою КМУ від 04 червня 2007 року № 795 «Про затвердження переліку платних послуг, які надаються підрозділами Міністерства внутрішніх справ, Національної поліції та Державної міграційної служби, і розміру плати за їх надання» та становить 152 гривні 63 копійки. Дані кошти особа платить через касу сервісного центру МВС України або через банківську установу та додає квитанцію про сплату до перелічених вище документів.

Після цього реєстратор сервісного центру МВС України розглядає заяву та додані до неї документи, а відповідна уповноважена особа сервісного центру МВС України здійснює огляд транспортного засобу та перевірку його за наявними базами даних, на підставі чого приймається рішення про реєстрацію транспортного засобу.

Огляд транспортного засобу проводиться за місцем його реєстрації, а за заявою власника транспортного засобу може проводитись за місцем його

розташування, якщо ТЗ має технічні несправності. Про огляд транспортного засобу уповноважена особа сервісного центру МВС України робить відповідну відмітку на заяві або складає акт технічного огляду транспортного засобу, який долучається до реєстраційно-транспортної справи.

У разі проведення експертизи транспортного засобу щодо перевірки ідентифікаційних номерів складових частин транспортного засобу, до реєстраційно-транспортної справи також долучається висновок експерта.

Підставами для відмови в наданні адміністративної послуги щодо реєстрації транспортного засобу можуть бути:

- 1) подання до суб'єкта надання адміністративної послуги неповного пакета документів;
- 2) невідповідність ідентифікаційних номерів складових частин транспортного засобу із зазначеними в поданих документах;
- 3) в результаті перевірки за Єдиним державним реєстром МВС та автоматизованою базою даних про розшукувані транспортні засоби встановлено, що ТЗ перебуває в розшуку або під арештом [123].

Після проведення всіх необхідних перевірок у заяву про реєстрацію транспортного засобу вноситься відповідне рішення, яке підписується реєстратором сервісного центру МВС України. В разі прийняття позитивного рішення про надання адміністративної послуги заявникові видається свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу та номерні знаки на ТЗ. В свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу заносяться відомості про його власника. За окремою заявою особи в графі «особливі відмітки» може бути зазначено осіб, які мають право користування транспортним засобом.

Про кожну реєстрацію транспортного засобу складається електронна картка з відомостями про ТЗ та його власника. Документи реєстраційно-транспортної справи підшиваються уповноваженою особою сервісного центру МВС та зберігаються протягом строку, встановленого законодавством.

У разі відмови в наданні адміністративної послуги заявник повинен отримати від посадової особи сервісного центру МВС України лист з обґрунтуванням причин такої відмови.

Враховуючи зазначену вище практику діяльності сервісних центрів МВС України, а також те, що, на сьогодні, адміністративні послуги щодо реєстрації транспортних засобів надаються досить швидко, а саме протягом дня, вважаємо виділити такі стадії процедури реєстрації транспортних засобів:

- 1) прийняття заяви та необхідних до неї документів;
- 2) перевірка реєстратором необхідних документів та здійснення оплати послуги;
- 3) огляд експертом транспортного засобу та перевірка його за наявними базами даних;
- 4) видача реєстраційних документів та номерних знаків на ТЗ або лист з обґрунтуванням причин відмови в реєстрації транспортного засобу.

Таким чином, розглянувши адміністративні послуги сервісних центрів МВС України під час здійснення реєстраційної діяльності зроблено наступні висновки:

1. Поняття реєстрації транспортних засобів є похідним від таких понять як реєстрація та державна реєстрація та відноситься до легітимаційного виду державної реєстрації, оскільки призводять до певних юридичних наслідків, а саме надає дозвіл на експлуатацію транспортного засобу на вулично-шляховій мережі.

2. Обґрунтовано необхідність приведення у відповідність частину 3 статті 34 Закону України «Про дорожній рух» та примітку до статті 121 КУпАП в частині визначення переліку транспортних засобів, що підлягають державній реєстрації, а також виключення з Закону умову, за якої мопеди підлягають державній реєстрації – уразі використання їх на дорогах державного значення. З огляду на це, запропоновано внести зміни до частини 3 статті 34 Закону України «Про дорожній рух», а саме:

- 1) слова «усіх типів» замінити на «таких типів»;
- 2) слова «що використовуються на автомобільних дорогах державного значення» - виключити.

В Примітці до статті 121 КУпАП слова «всі види автомобілів, трактори та інші самохідні машини, трамваї і тролейбуси, а також мотоцикли та інші транспортні засоби» замінити на слова «транспортні засоби таких типів: автомобілі, автобуси, мотоцикли всіх типів, марок і моделей, самохідні машини, причепи та напівпричепи до них, мотоколяски, інші прирівняні до них транспортні засоби та мопеди».

3. Під реєстраційною діяльністю сервісних центрів МВС України запропоновано розуміти здійснення державної реєстрації транспортних засобів, їх перереєстрації та зняття з обліку. Виділено такі види адміністративних послуг, що надаються сервісними центрами МВС України під час здійснення реєстраційної діяльності: реєстрація, перереєстрація транспортних засобів усіх категорій вітчизняного виробництва та країн СНД або окремих агрегатів; реєстрація, перереєстрація колісних транспортних засобів усіх категорій іноземного виробництва; реєстрація, перереєстрація мототранспорту вітчизняного виробництва та країни СНД; реєстрація, перереєстрація мототранспорту іноземного виробництва; реєстрація, перереєстрація причепів вітчизняного виробництва та країни СНД; реєстрація, перереєстрація причепів вітчизняного іноземного виробництва; реєстрація, перереєстрація мопедів або їх окремих агрегатів.

4. Виділено 4 стадії процедури реєстрації транспортних засобів:

- 1) прийняття заяви та необхідних до неї документів;
- 2) перевірка реєстратором необхідних документів та здійснення оплати послуги;
- 3) огляд експертом транспортного засобу та перевірка його за наявними базами даних;
- 4) видача реєстраційних документів та номерних знаків на ТЗ або лист з обґрунтуванням причин відмови в реєстрації транспортного засобу.

2.2. Адміністративні послуги сервісних центрів МВС України щодо допуску водіїв до керування транспортними засобами

Держава, покладаючи на сервісні центри МВС України обов'язки щодо допуску водіїв до керування транспортними засобами, делегує останнім важливу державну функцію в сфері забезпечення безпеки дорожнього руху. Адміністративні послуги щодо видачі посвідчення водія та допуску до керування транспортними засобами є одним з найвідповідальніших напрямків роботи сервісних центрів МВС України.

Відповідно до статистичних даних патрульної поліції в 2017 році сталося 162526 ДТП, в яких загинуло 3432 особи та травмовано 34677 осіб [124]. Ці показники є одними з найбільших серед країн Європи.

Аналіз причин дорожньо-транспортних пригод показує, що абсолютною більшістю з них (більше 80%) є порушення ПДР водіями транспортних засобів. Саме людський фактор в системі безпеки дорожнього руху, яку часто представляють як «автомобіль–людина–дорога» є головним та вирішальним чинником, що призводить до дорожньо-транспортних пригод. Так, дійсно дорожньо–транспортна пригода може відбутись внаслідок технічної несправності транспортного засобу або незадовільного стану автомобільної дороги. Але, в той же час, відповідно до п. 2.3 а) Правил дорожнього руху водій зобов'язаний перед виїздом перевірити і забезпечити технічно справний стан і комплектність транспортного засобу, правильність розміщення та кріплення вантажу, а п. 12.1 визначає, що під час вибору в установлених межах безпечної швидкості руху водій повинен урахувувати дорожню обстановку, а також особливості вантажу, що перевозиться, і стан транспортного засобу, щоб мати змогу постійно контролювати його рух та безпечно керувати ним [86]. Отже, безпека дорожнього руху та професіоналізм водія є цілком взаємопов'язаними поняттями.

Людський фактор як чинник дорожньо-транспортної пригоди пов'язують в тому числі з недосконалим знанням водіями ПДР України чи їх

ігноруванням. А у водіїв-початківців також часто спостерігається відсутність достатніх навичок керування транспортними засобами. Це свідчить про незадовільний стан підготовки кандидатів у водії у закладах освіти та низьку якість прийому іспитів у сервісних центрах МВС України.

У зв'язку з цим, а також з урахуванням Європейської практики порядку видачі посвідчення водія, в Україні з 2017 року внесли зміни до законодавства, відповідно до якого посвідчення водія видається строком на 2 роки. Якщо особа протягом зазначеного строку не вчинить більше двох правопорушень, вона зможе без складання повторних іспитів у сервісному центрі МВС України отримати нове посвідчення водія, термін дії якого вже складає 30 років. В інакшому випадку для обміну посвідчення водія особі доведеться заново скласти теоретичний та практичний іспит в сервісному центрі МВС України. Ці зміни до Положення про порядок видачі посвідчень водія та допуску громадян до керування транспортними засобами запроваджено постановою КМУ від 10.11.2017 № 885.

Також даним нормативно-правовим актом визначено що слід розуміти під посвідченням водія виданим вперше – документ, що підтверджує право його власника на керування транспортним засобом, отриманий після проходження особою, яка раніше не мала посвідчення водія або яка була позбавлена права на керування транспортним засобом чи здійснила обмін посвідчення водія протягом двох років з дати його видачі, медичного огляду в порядку, встановленому МОЗ, а також підготовки відповідно до планів і програм та після складення теоретичного і практичного іспитів у територіальних органах з надання сервісних послуг МВС України [125].

В інших випадках обмін посвідчення водія здійснюється без складання іспитів у сервісних центрах МВС України. До таких випадків слід віднести сплив 30-річного терміну дії посвідчення водія, зміна особистих даних водія (прізвища, ім'я, по батькові), у разі зіпсування посвідчення водія, втрата чи викрадення посвідчення водія тощо.

Враховуючи зазначене, можемо стверджувати, що до особи, яка претендує на отримання посвідчення водія відповідної категорії повинні висуватись особливі умови.

Так, відповідно до статті 15 Закону України «Про дорожній рух» право на керування транспортними засобами відповідної категорії підтверджується посвідченням водія транспортного засобу з установленим терміном дії [77]. Видача посвідчення водія є завершальним етапом підготовки водія транспортного засобу, який здійснює сервісний центр МВС України. Умовою допуску особи до даного етапу є виконання та дотримання нею певних вимог, встановлених законодавством. Вони можуть відрізнитись залежно від категорії транспортного засобу. Тому, перш за все, визначимо, які існують категорії транспортних засобів, керування якими дозволяється за наявності посвідчення водія:

A1 - мопеди, моторолери та інші двоколісні (триколісні) транспортні засоби, які мають двигун з робочим об'ємом до 50 куб. сантиметрів або електродвигун потужністю до 4 кВт;

A - мотоцикли, у тому числі з боковим причепом, та інші двоколісні транспортні засоби, які мають двигун з робочим об'ємом 50 куб. сантиметрів і більше або електродвигун потужністю 4 кВт і більше;

B1 - квадро- і трицикли, мотоколяски та інші триколісні (чотириколісні) транспортні засоби, дозволена максимальна маса яких не перевищує 400 кілограмів;

B - автомобілі, дозволена максимальна маса яких не перевищує 3500 кілограмів (7700 фунтів), а кількість сидячих місць, крім сидіння водія, - восьми;

C1 - призначені для перевезення вантажів автомобілі, дозволена максимальна маса яких становить від 3500 до 7500 кілограмів (від 7700 до 16500 фунтів);

C - призначені для перевезення вантажів автомобілі, дозволена максимальна маса яких перевищує 7500 кілограмів (16500 фунтів);

D1 - призначені для перевезення пасажирів автобуси, в яких кількість місць для сидіння, крім сидіння водія, не перевищує 16;

D - призначені для перевезення пасажирів автобуси, в яких кількість місць для сидіння, крім сидіння водія, більше 16;

BE, C1E, CE, D1E, DE - состави транспортних засобів з тягачем категорії B, C1, C, D1 або D, яким водій має право керувати, але який не належить до зазначених категорій составів транспортних засобів;

T - трамваї та тролейбуси [83].

Відповідно до частини 1 статті 15 Закону України «Про дорожній рух» кожний громадянин, який досяг визначеного цим Законом віку, не має медичних протипоказань та пройшов повний курс навчання за відповідними програмами, може в установленому порядку отримати право на керування транспортними засобами відповідної категорії [77].

Враховуючи зазначене, можемо виділити такі умови допуску до іспиту на право керування транспортними засобами:

- 1) вік кандидата;
- 2) відсутність медичних протипоказань;
- 3) проходження підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації водіїв транспортних засобів у відповідних закладах освіти.

Віковий ценз для отримання права на керування транспортним засобом полягає у встановленні законом певного віку, досягнення якого надає особі скористатись правом на отримання посвідчення водія відповідної категорії. Наймолодшим віком, з якого особа допускається до іспиту на право керування транспортним засобом є 16 років. Саме з цього віку особа може отримати посвідчення водія на право керування мототранспортом та мотоколясками (категорія A1 та A).

Більш складним в керуванні та за своїми габаритами є такі транспортні засоби як автомобілі, колісні трактори, самохідні машини, сільськогосподарська техніка та інші транспортні засоби, право керування якими передбачено категоріями B1, B, C1, C, T. Якщо складність керування

зазначеними транспортними засобами визначається індивідуальними здібностями особи (для когось керування автомобілем є простішим, аніж мототранспортом), то рівень небезпеки, який несе експлуатація зазначених видів транспортних засобів без сумнівно є вищим, ніж транспортних засобів, право керування якими передбачено категоріями А1 та А. Враховуючи зазначене, законодавець встановив більший віковий ценз на отримання права керування зазначеними транспортними засобами, а саме з 18 років.

Ще більшу суспільну небезпеку несуть транспортні засоби з причепами, в тому числі ті, що призначені для перевезення великогабаритних, великовагових і небезпечних вантажів (категорії ВЕ, С1Е, СЕ). Право на керування цими транспортними засобами відповідно до чинного законодавства можливо отримати з 19 років. Але, на наш погляд, цей вік є недостатнім, оскільки особа, яка отримує право керування на такі транспортні засоби буде мати стаж роботи максимум 1 рік. До речі, наявність стажу як необхідної умови отримання посвідчення водія зазначених категорій, окрім транспортних засобів для перевезення небезпечних вантажів, законодавством не передбачено. Це ж саме стосується і категорій D1, D, D1E, DE, T (автобусами, трамваями і тролейбусами). Право на отримання посвідчення водія відповідних категорій хоч і передбачене з 21 року, але стаж керування транспортними засобами також не враховується [126].

Наявність стажу керування транспортними засобами як необхідної умови для отримання права керування транспортними засобами відповідно до п. 7 постанови КМУ від 08.05.1993 № 340 «Про затвердження Положення про порядок видачі посвідчень водія та допуску громадян до керування транспортними засобами» передбачено лише в таких випадках – для транспортних засобів зі спеціальними звуковими і світловими сигналами або призначеними для перевезення небезпечних вантажів, а також автобусами, що здійснюють перевезення за міжміськими і міжнародними маршрутами,

надається особам, які останні три роки працюють водіями транспортних засобів відповідної категорії.

Враховуючи рівень небезпечності, який несе транспорт, призначений для перевезення небезпечних, великогабаритних вантажів, складність у керуванні транспортними засобами з причепами, а також велику відповідальність осіб, які здійснюють перевезення пасажирів, на наш погляд, необхідно на законодавчому рівні закріпити стаж керування транспортними засобами, як необхідну умову для отримання права керування транспортними засобами таких категорій як BE, C1E, CE, D1, D, D1E, DE, а також встановити мінімальний вік, з якого можна отримати посвідчення водія цих категорій на рівні 21 року.

Враховуючи зазначене, пропонуємо внести зміни до статті 15 Закону України «Про дорожній рух» в частині підняття вікового цензу для отримання посвідчення водія окремих категорій, а також передбачити наявність стажу, як необхідної умови для отримання посвідчення водія відповідної категорії, а саме:

В частині 5 статті 15 слова «19-річного віку» замінити словами «21-річного віку»;

Доповнити статтю 15 зазначеного Закону частиною 7 такого змісту:

Право на отримання посвідчення водія категорій BE, C1E, CE, а також D1, D, D1E, DE надається особам, які мають не менше 3-річного стажу керування транспортними засобами категорій B1, B, C1, C.

Відповідно до цього, виникає необхідність у приведенні у відповідність норм постанови КМУ від 08.05.1993 № 340 «Про затвердження Положення про порядок видачі посвідчень водія та допуску громадян до керування транспортними засобами.

Наступною умовою допуску кандидата до іспиту є відсутність медичних протипоказань. Наказом МОЗ України від 24.12.1999 № 299 [127] затверджено перелік захворювань і вад при яких особа не може бути допущена до керування транспортними засобами. Зазначеним нормативно-

правовим актом визначено окремо по кожній категорії транспортних засобів (А, В, С, D, Е, Т) захворювання та вади, з якими особа не може бути допущена до керування відповідними транспортними засобами. Працівники Національної поліції, а також посадові особи автотранспортних підприємств, організацій та закладів охорони здоров'я можуть направити водія на медичний огляд вразі наявності обґрунтованих підстав вважати, що стан здоров'я водія викликає сумнів у спроможності безпечно керувати транспортним засобом.

І третьою умовою допуску до іспиту на право керування транспортними засобами є проходження особою повного курсу навчання за відповідними програмами в закладах з підготовки водіїв, які повинні відповідати встановленим законом вимогам. В даних закладах проводиться підготовка, перепідготовка і підвищення кваліфікації водіїв транспортних засобів усіх категорій. Навчання проводяться в групах чисельністю не більше 30 чоловік, строком близько 2 місяців. Кожну групу до початку навчання відповідний заклад освіти повинен зареєструвати в сервісному центрі МВС України.

Таким чином, враховуючи те, що для отримання права керування транспортними засобами певних категорій необхідний стаж керування транспортними засобами, а також те, що нами запропоновано його збільшити та додатково встановити для окремих категорій, вважаємо, що четвертою умовою для допуску особи до іспиту на право керування транспортними засобами є наявність стажу керування транспортними засобами у випадках, передбачених законом.

Отже, пропонуємо внести зміни до частини 1 статті 15 закону України «Про дорожній рух», а саме після слів «за відповідними програмами» доповнити словами «а у випадках передбачених законодавством має встановлений стаж керування транспортними засобами».

Якщо особа відповідає умовам допуску до керування транспортним засобом, пройшла медичну комісію та отримала відповідну довідку, пройшла

підготовку у відповідному закладі освіти, то вона може здати в сервісному центрі МВС України два іспити – теоретичний та практичний. При цьому, для отримання посвідчення деяких категорій передбачений лише один іспит – теоретичний або практичний. Так, для отримання посвідчення водія на право керування транспортними засобами такими категоріями як BE, C1E, CE, D1E і DE в сервісному центрі МВС України здається тільки практичний іспит, а на право керування трамваєм або тролейбусом – тільки теоретичний.

Теоретичний іспит полягає в перевірці знань ПДР України, елементів конструкції та експлуатації транспортних засобів, відповідальності за порушення ПДР України, основ надання першої медичної допомоги особам, що постраждали від дорожньо-транспортних пригод, факторів, що впливають на спричинення дорожньо-транспортних пригод й інші питання, що стосуються забезпечення безпеки дорожнього руху. Всі питання, які входять до іспиту передбачені програмою підготовки водіїв відповідної категорії. Тест складається з 20 питань, на які відводяться 20 хвилин. Залежно від категорії транспортних засобів, право керування якою особа має намір отримати, запитання мають свої особливості. Наприклад, якщо особа складає іспит на категорію B, то вона не буде мати запитань щодо особливостей експлуатації вантажних транспортних засобів. Іспит вважається складеним позитивно, якщо особа отримала не більше двох неправильних відповідей.

Лише після вдалого складання теоретичного іспиту особа допускається до практичного іспиту, який полягає в перевірці навичок керування транспортним засобом. Практичний іспит спочатку складається на спеціально обладнаному майданчику, на якому не здійснюється рух інших транспортних засобів, потім особа керує транспортним засобом тієї категорії, на право керування якою вона здає іспит на вулично-шляховій мережі в умовах реального дорожнього руху за визначеним маршрутом в населеному пункті під наглядом екзаменатора.

Похідними від адміністративної послуги, що розглядається є видача тимчасового реєстраційного талону на право керування транспортними

засобами та міжнародного посвідчення водія. Перша послуга може надаватись на підставі заяви особи (або за дорученням), до якої надаються документ, що посвідчує особу, доручення; реєстраційний номер облікової картки платника податків; свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу; квитанція про оплату послуги. Підставою видачі міжнародного посвідчення водія є наявність національного посвідчення водія. Такий документ видається строком на 3 роки, але не більше строку дії національного посвідчення водія. Видача чи обмін міжнародного посвідчення водія проводиться без складання іспитів. При цьому, при видачі міжнародного посвідчення водія, національне – не вилучається. При використанні міжнародного посвідчення водія обов'язково повинно бути національне посвідчення. Без нього міжнародне посвідчення водія є недійсним.

Проаналізувавши порядок допуску осіб до керування транспортними засобами, визначимо стадії надання послуг сервісними центрами МВС України щодо видачі посвідчення водія на право керування транспортними засобами та охарактеризуємо діяльність посадових осіб сервісного центру МВС України на кожній зі стадій.

Отже, можна виділити такі стадії надання послуг сервісними центрами МВС України щодо видачі посвідчення водія на право керування транспортними засобами:

- 1) прийняття заяви та інших, передбачених законодавством документів, до неї;
- 2) підготовка до прийняття іспиту;
- 3) прийняття іспитів та визначення їх результатів;
- 4) оскарження результатів проведеного іспиту.

На першій стадії посадові особи сервісного центру МВС України приймають від кандидата на отримання посвідчення водія заяву встановленої форми, до якої додаються такі документи:

- паспорт громадянина України або документ, що посвідчує особу та підтверджує її громадянство або спеціальний статус;

- копія довідки про реєстраційний номер облікової картки платника податків;
- свідоцтво про закінчення закладу з підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації водіїв;
- оригінал та ксерокопії документів про заміну особистих даних (у разі їх заміни);
- медична довідка встановленого зразка;
- платіжний документ (квитанція), який засвідчує оплату адміністративної послуги.

Такий же пакет документів передбачений і у випадках, коли особа вже має посвідчення водія за певними категоріями і бажає отримати інші категорії зі складанням іспиту. Щоправда в передбачених законодавством випадках до даного переліку документів може додаватись документ, що підтверджує факт керування транспортним засобом протягом визначеного строку. Нові категорії, які особа бажає відкрити можуть бути як вищими, так і нижчими. В останньому випадку також потрібна довідка про проходження 20-годинного курсу навчання керування відповідним транспортним засобом у навчальному закладі. Це найбільш повний перелік документів, який особа повинна надати до сервісного центру МВС України в тому випадку, якщо вона пройшла підготовку в навчальному закладі та отримує посвідчення водія вперше або бажає відкрити нові категорії до вже існуючих.

Якщо ж особа бажає отримати посвідчення водія на право керування транспортними засобами після закінчення строку позбавлення права на керування транспортним засобом, що становить 12 і більше місяців до заяви достатньо буде додати паспорт громадянина України або документ, що посвідчує особу та підтверджує її громадянство або спеціальний статус, медичну довідку та квитанції за сплату адміністративної послуги. Повторне складання іспиту із знання ПДР та навичок керування транспортними засобами або ж самих навичок керування транспортними засобами окрім заяви обмежується прийняттям двох документів: паспорт громадянина

України або документ, що посвідчує особу та підтверджує її громадянство або спеціальний статус та квитанція про сплату адміністративної послуги [128].

Таким чином, залежно від видів документів, які необхідні для видачі посвідчення водія можемо виділити такі види адміністративних послуг в цій сфері.

1. Залежно від видів документів, які необхідні для видачі посвідчення водія виділено такі види адміністративних послуг в цій сфері:

1) прийняття іспитів на право керування транспортними засобами:

- теоретичний та практичний (первинний чи повторний);
- повторний практичний;

2. Видача посвідчення водія:

- після первинного чи повторного складання теоретичного чи практичного іспиту;
- після закінчення строку позбавлення права на керування транспортним засобом;
- у разі відкриття іншої категорії.

На другій стадії посадова особа перевіряє не тільки перелік прийнятих документів, але і їх зміст та дійсність. Наприклад, строк дії медичної довідки, документ про проходження навчання в навчальному закладі, квитанцію про оплату тощо. Крім цього, посадова особа здійснює перевірку особи за наявними базами даних на предмет позбавлення права керування транспортними засобами, раніше виданих посвідчень водія, вчинених правопорушень в сфері безпеки дорожнього руху. Закінчується дана стадія прийняттям рішення про допуск особи до іспиту чи відмову в такому доступі.

Третя стадія полягає в прийнятті посадовими особами теоретичного та практичного іспиту. Теоретичний іспит складається за допомогою комп'ютера і дії екзаменатора полягають тільки в короткому інструктажі кандидатів на отримання посвідчення водія на право керування транспортними засобами, а також в нагляді за тим, що особи не спілкувались

між собою в процесі іспиту та не користувались нормативно-правовими актами чи іншою літературою. Практичний же іспит передбачає здійснення оціночних дій посадовими особами сервісних центрів МВС. Так, екзаменатор здійснює нагляд за виконанням практичних вправ на транспортному засобі особою, яка здає іспит на спеціально обладнаному майданчику, а також маршруті в умовах реального дорожнього руху, фіксує допущені помилки в так званому чек-листі. При цьому перевіряється дотримання кандидатом у водії вимог ПДР України в умовах реального дорожнього руху, уміння оцінити дорожню обстановку, своєчасно та правильно реагувати на неї. Окрім знання та дотримання ПДР України також перевіряються навички керування транспортним засобом, такі як початок руху на підйомі, розворот транспортного засобу в умовах обмеженої ширини проїзної частини, рух заднім ходом тощо. Іспит вважається складеним позитивно, якщо особа допустила не більше трьох помилок, які можуть полягати у порушенні правил дорожнього руху чи навичок керування транспортними засобами. Результати складання теоретичного та практичного іспиту заносяться в протокол прийняття іспитів на право керування транспортними засобами, який є загальним для всіх кандидатів. Зазначений протокол затверджується головою комісії після його підпису всіма членами комісії. В разі успішного складання іспиту, особі надається посвідчення водія відповідної категорії, про що особа ставить свій особистий підпис. Дані про видане посвідчення водія заносяться до відповідної бази даних сервісного центру МВС України.

Для об'єктивності та можливості оскарження особою дій і рішень посадових осіб сервісного центру МВС України при наданні адміністративної послуги можемо виділити підстави для відмови у наданні такої адміністративної послуги як видача посвідчення водія на право керування транспортними засобами. До них слід віднести:

- 1) подання до сервісного центру МВС України неповного пакета документів;

- 2) встановлення факту, що особа позбавлена права керування транспортними засобами;
- 3) незадовільне складання теоретичного або практичного іспиту;
- 4) якщо за результатами перевірки за Єдиним державним реєстром МВС встановлено, що особа перебуває в розшуку.

Четверту стадію традиційно прийнято вважати факультативною [129, с. 105; 130, с. 144], оскільки полягає в оскарженні результатів проведеного іспиту. Особа має право оскаржити як результати всього іспиту, так і окремі рішення та дії посадових осіб сервісного центру МВС України. Скаргу можна подати до Головного сервісного центру МВС України в порядку і в межах встановлених Законом України «Про звернення громадян» [131] та прийнятим на основі нього наказом МВС України від 10.10.2004 № 1177 «Про затвердження Положення про порядок роботи зі зверненнями громадян і організації їх особистого прийому в системі Міністерства внутрішніх справ України» [132] або ж безпосередньо до суду. Оскільки, сам статус сервісного центру МВС України, як структурного підрозділу МВС України віднесено до органів публічної адміністрації, то й рішення, дії чи бездіяльність його посадових осіб відповідно до Кодексу адміністративного судочинства України [133] оскаржуються до адміністративного суду.

Незважаючи на те, що, як показують дані соціологічного опитування, проведеного в межах дисертаційного дослідження жоден з опитаних респондентів, які склали іспити в сервісному центрі МВС України протягом 2017-2018 років, не оскаржував дії чи рішення посадових осіб, які приймали в них іспит, а також і не мали наміру на таке оскарження, все ж таки, на наш погляд, такий механізм повинен бути передбачений, оскільки це є запорукою досягнення високого стану дисципліни та законності, забезпечення прав громадян.

Другим напрямком в екзаменаційній діяльності сервісних центрів МВС України є ведення реєстру та здійснення контролю за дотриманням ними вимог законодавства освітніми закладами, які здійснюють підготовку,

перепідготовку і підвищення кваліфікації водіїв транспортних засобів. Ця діяльність полягає у взаємодії з вказаними закладами і виконанні окремих контрольних функцій у сфері безпеки дорожнього руху щодо останніх. Контроль здійснюється у двох формах: 1) державна акредитація закладу; 2) атестація викладачів закладу. Остання здійснюється не рідше одного разу на п'ять років.

Організація підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації водіїв транспортних засобів у відповідних навчальних закладах здійснюється за навчальним планом, календарним навчальним графіком та розкладом занять, що розробляється і затверджується керівництвом закладу на основі типових планів та програм.

За результатами підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації в навчальних закладах особи, які проходять навчання здають внутрішні іспити, результати яких аналізуються за рівнем теоретичних знань і практичних навичок керування транспортних засобів.

Сервісні центри МВС України здійснюють облік закладів освіти за територіальним принципом шляхом ведення відповідно реєстру. Якщо заклад освіти має філію, облік її в сервісних центрах МВС України також здійснюється за місцезнаходженням.

В останній час у суспільстві, засобах масової інформації обговорюється питання запровадження змін до законодавства стосовно можливості отримання посвідчення водія без закінчення автошколи, коли кандидат може самостійно навчатись, а потім відразу подати відповідні документи до сервісного центру МВС для складення іспиту.

Алепоки що цю ідею не втілено в жоден з проектів нормативно-правових актів. Ми так само не підтримуємо такі пропозиції, оскільки головна функція відповідного навчального закладу не тільки дати знання з ПДР, але й професійно навчити практичним навичкам керування транспортним засобом відповідної категорії. І тут на перший план виходить питання забезпечення безпеки дорожнього руху та відповідальності за

порушення ПДР. Тому, на наш погляд, таке навчання повинно здійснюватись професійно у відповідних навчальних закладах. В той же час, відповідні навчальні заклади не в повній мірі виконують покладену на них функцію та потребують покращення їх діяльності.

Основною проблемою в зазначеному напрямку діяльності є відсутність правової бази, яка б регламентувала відносини між закладами освіти та сервісними центрами МВС України, визначала б порядок та періодичність здійснення контрольної діяльності останніх за дотриманням законодавства в сфері безпеки дорожнього закладами освіти. Зважаючи на це, вважаємо, що в Положенні про порядок видачі посвідчень водія та допуску громадян до керування транспортними засобами, затвердженим Постановою КМУ від 08.05.1993 в розділі «Умови допуску навчальних закладів до підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації водіїв транспортних засобів» доцільно доповнити нормами, які б детально встановлювали процедури та строки здійснення перевірок діяльності відповідних навчальних закладів.

Таким чином, розглянувши адміністративні послуги сервісних центрів МВС України під час здійснення екзаменаційної діяльності можемо зробити наступні висновки.

1. Проаналізувавши вимоги законодавства щодо віку та стажу, необхідного для отримання посвідчення водія окремих категорій, обґрунтовано необхідність внесення змін до Закону України «Про дорожній рух» в частині підняття вікового цензу для отримання посвідчення водія окремих категорій, а також передбачити наявність стажу керування транспортними засобами, як необхідної умови для отримання посвідчення водія відповідної категорії, а саме:

В частині 5 статті 15 слова «19-річного віку» замінити словами «21-річного віку»;

Доповнити статтю 15 зазначеного Закону частиною 7 такого змісту:

Право на отримання посвідчення водія категорій BE, C1E, CE, а також D1, D, D1E, DE надається особам, які мають не менше 3-річного стажу керування транспортними засобами категорій B1, B, C1, C.

Відповідно до цього, запропоновано привести у відповідність норми постанови КМУ від 08.05.1993 № 340 «Про затвердження Положення про порядок видачі посвідчень водія та допуску громадян до керування транспортними засобами».

2. Виділено такі умови допуску до іспиту на право керування транспортними засобами:

- 1) вік кандидата;
- 2) відсутність медичних протипоказань;
- 3) проходження підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації водіїв транспортних засобів у відповідних закладах освіти.

Враховуючи те, що для отримання права керування транспортними засобами певних категорій необхідний стаж керування транспортними засобами, а також те, що в дисертаційному дослідженні обґрунтовано необхідність його збільшення і додатково встановити для окремих категорій, вважаємо, що четвертою умовою для допуску особи до іспиту на право керування транспортними засобами є наявність стажу керування транспортними засобами у випадках, передбачених законом. На підставі цього запропоновано внести зміни до частини 1 статті 15 закону України «Про дорожній рух», а саме: після слів «за відповідними програмами» доповнити словами «а у випадках передбачених законодавством має встановлений стаж керування транспортними засобами».

3. Розглянувши порядок допуску осіб до керування транспортними засобами, визначено такі стадії надання послуг сервісними центрами МВС України щодо видачі посвідчення водія на право керування транспортними засобами:

- 1) прийняття заяви та інших передбачених законодавством документів до неї;

- 2) підготовка до прийняття іспиту;
- 3) прийняття іспитів та визначення їх результатів;
- 4) оскарження результатів проведеного іспиту.

Охарактеризовано особливості діяльності посадових осіб сервісних центрів МВС України на кожній з перелічених стадій.

4. Залежно від видів документів, які необхідні для видачі посвідчення водія виділено такі види адміністративних послуг в цій сфері:

- 1) прийняття іспитів на право керування транспортними засобами:

- теоретичний та практичний (первинний чи повторний);
- повторний практичний;

- 2) видача посвідчення водія:

- після первинного чи повторного складання теоретичного чи практичного іспиту;

- після закінчення строку позбавлення права на керування транспортним засобом;

- у разі відкриття іншої категорії.

5. Встановлено недостатність правової бази, яка б регламентувала відносини між навчальними закладами, що здійснюють підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації водіїв та сервісними центрами МВС України, визначала б порядок та періодичність здійснення контрольної діяльності останніх за дотриманням законодавства в сфері безпеки дорожнього руху закладами освіти. Зважаючи на це, обґрунтовано необхідність Положення про порядок видачі посвідчень водія та допуску громадян до керування транспортними засобами, затверджене Постановою КМУ від 08.05.1993 в розділі «Умови допуску навчальних закладів до підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації водіїв транспортних засобів» доповнити нормами, які б детально встановлювали процедури та строки здійснення перевірок діяльності відповідних навчальних закладів.

2.3. Адміністративні послуги сервісних центрів МВС України щодо забезпечення перевезення небезпечних вантажів

Однією з умов стабілізації та економічного зростання нашої країни є належне функціонування та розвиток національної транспортної системи, складовою якої є досягнення стану безпеки перевезень автомобільним транспортом. Особливо це стосується перевезень небезпечних вантажів, маршрути руху яких, в більшості випадків проходять через населені пункти та промислові підприємства.

Отже, така сфера господарської діяльності як перевезення небезпечних вантажів вимагає як належного законодавчого регулювання даної сфери, так і пильного нагляду органів, що здійснюють контроль за дотриманням зазначеного законодавства. В інакшому випадку результатом такої діяльності можуть стати катастрофічні наслідки. Ціна помилки в цій сфері визначається життям, здоров'ям людей, екологічною безпекою.

Тож розглянемо нормативно-правову базу, що регламентує перевезення небезпечних вантажів, а також визначимо суб'єктів забезпечення безпеки перевезення небезпечних вантажів автомобільним транспортом та місце серед них сервісних центрів МВС України.

В дисертаційному дослідженні «Адміністративний нагляд Державної автомобільної інспекції МВС України за перевезенням небезпечних вантажів» Ю.І. Марценишин правове забезпечення перевезення небезпечних вантажів ділить залежно від таких напрямків регулювання суспільних відносин в зазначеній сфері:

- 1) загальні правила перевезення небезпечних вантажів;
- 2) порядок спеціального навчання працівників суб'єктів перевезення небезпечних вантажів;
- 3) вимоги до безпеки перевезень небезпечних вантажів;
- 4) порядок здійснення державного контролю (нагляду) у сфері перевезення небезпечних вантажів;

5) правила обов'язкового страхування відповідальності суб'єктів перевезення небезпечних вантажів;

б) порядок застосування заходів юридичної відповідальності за порушення законодавства у сфері перевезення небезпечних вантажів [134, с. 7].

Отже, сфера перевезення небезпечних вантажів автомобільним транспортом регламентується значною кількістю нормативно-правових актів, до яких відносяться як закони, такі і підзаконні нормативно-правові акти, а також міжнародні акти, ратифіковані Верховною Радою України.

Все національне законодавство побудовано на основі міжнародних нормативно-правових актів, зокрема Міжнародної конвенції про безпечні контейнери [135] Європейської Угоди про міжнародне дорожнє перевезення небезпечних вантажів (ДОПНВ)» [136], до якої Україна приєдналась 02.03.2000, прийнявши Закон України «Про приєднання України до Європейської Угоди про міжнародне дорожнє перевезення небезпечних вантажів (ДОПНВ)» [137]. Зазначений нормативно-правовий акт визначає основні термінологічні поняття, такі як "транспортні засоби", "небезпечні вантажі", "міжнародне перевезення", встановлює вимоги до водіїв та транспортних засобів, на яких здійснюється перевезення небезпечних речовин, надає класифікацію небезпечних речовин та матеріалів тощо.

Через місяць, 06.04.2000 р., Верховна Рада України прийняла Закон України «Про перевезення небезпечних вантажів» [138], яким закріпила правові, організаційні, соціальні та економічні засади діяльності, пов'язаної з перевезенням небезпечних вантажів, у тому числі автомобільним транспортом. Очевидно, що значна кількість положень цього Закону в частині автомобільних перевезень ґрунтувалася на нормах Європейської Угоди про міжнародне дорожнє перевезення небезпечних вантажів [139]. Також до нормативно-правових актів, спрямованих на виконання міжнародно-правових документів слід віднести Постанову КМУ від 25.10.2017 № 1106 «Про виконання Угоди про асоціацію між Україною, з

однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони» [140].

До підзаконних нормативно-правових актів, що регламентують перевезення небезпечних вантажів слід віднести Постанову КМУ від 01.06.2002 № 733 «Про затвердження Порядку і правил проведення обов'язкового страхування відповідальності суб'єктів перевезення небезпечних вантажів на випадок настання негативних наслідків під час перевезення небезпечних вантажів» [141], наказ МВС України від 26.07.2004 № 822 «Про затвердження Правил дорожнього перевезення небезпечних вантажів» [142], в якому визначені основні права та обов'язки суб'єктів перевезення небезпечних вантажів –відправника, перевізника та одержувача. Крім цього, зазначені Правила визначають способи перевезення небезпечних вантажів, вимоги до маркування небезпечних вантажів, повноваження відповідальної особи з питань безпеки перевезення небезпечних вантажів та інші питання, що стосуються дорожнього перевезення небезпечних вантажів, накази Міністерства транспорту та зв'язку від 16.07.2008 № 866 «Про затвердження Положення про центр спеціального навчання працівників суб'єктів перевезення небезпечних вантажів»[143], від 16.07.2008 № 867 «Про затвердження Порядку визначення центру спеціального навчання працівників суб'єктів перевезення небезпечних вантажів» [144], від 16.07.2008 № 868 «Про затвердження Положення про орган, уповноважений проводити перевірку знань працівників суб'єктів перевезення небезпечних вантажів» [145], від 16.07.2008 № 869 «Про затвердження Порядку визначення органу, уповноваженого проводити перевірку знань працівників суб'єктів перевезення небезпечних вантажів» [146], від 20.08.2010 № 604 «Про затвердження Порядку складання іспитів працівниками суб'єктів перевезення небезпечних вантажів» [147] та інші.

До законодавчих актів, які визначають умови здійснення дорожнього перевезення небезпечних вантажів також слід віднести Закони України «Про автомобільний транспорт» та «Про ліцензування видів господарської

діяльності» [148], яким встановлено, що надання послуг з перевезень небезпечних вантажів як у внутрішньому, так і міжнародному сполученні підлягає ліцензуванню. Конкретизують норми зазначених законів Постанова КМУ від 02.12.2015 р. № 1001 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з перевезення пасажирів, небезпечних вантажів та небезпечних відходів автомобільним транспортом, міжнародних перевезень пасажирів та вантажів автомобільним транспортом» [149], якою визначено які документи необхідні для отримання ліцензії на право здійснення перевезень автомобільним транспортом, в тому числі небезпечних вантажів, вимоги до матеріально-технічної бази суб'єкта господарювання та інші нормативи.

Таким чином, з усього масиву нормативно-правових актів, які регламентують діяльність перевезення небезпечних вантажів автомобільним транспортом можемо виділити основні з них: Європейська Угода [проміжнародне дорожнє перевезення небезпечних вантажів](#), Закони України «Про приєднання України до Європейської Угоди про міжнародне дорожнє перевезення небезпечних вантажів (ДОПНВ)», «Про перевезення небезпечних вантажів» та «Про автомобільний транспорт», а також Правила дорожнього перевезення небезпечних вантажів, затвержені наказом МВС України від 26.07.2004 р. № 822.

Національне законодавство в сфері перевезення небезпечних вантажів в цілому відповідає нормам міжнародного права, проте окремі норми потребують вдосконалення з метою підвищення рівня безпеки перевезень небезпечних вантажів автомобільним транспортом. Зокрема, існує необхідність у підвищенні вимог до конструкцій транспортних засобів, що здійснюють перевезення небезпечних вантажів, також потребує перегляду повноважень окремих органів, які здійснюють публічне адміністрування у сфері перевезення небезпечних вантажів, закріплення за конкретними органами обов'язків щодо здійснення безпечних умов перевезення небезпечних вантажів, класифікації небезпечних вантажів, визначення та

закріплення на нормативному рівні повноважень та відповідальності уповноваженого з питань перевезення небезпечних вантажів та інших суб'єктів у цій сфері, взаємодії з іншими видами транспорту.

Ці та інші питання покликаний вирішити проект Закону України від 08.12.2017 № 7387 «Про внесення змін до деяких законів України щодо приведення їх у відповідність із законодавством Європейського Союзу у сфері перевезення небезпечних вантажів» [150]. Даним законопроектом пропонуються зміни до законів України «Про транспорт», «Про автомобільний транспорт» та «Про перевезення небезпечних вантажів». В цілому погоджуємось з необхідністю прийняття даного законопроекту, оскільки він направлений на приведення у відповідність норм національного законодавства до вимог Директиви 2008/68/ЄС Європейського Парламенту та Ради про внутрішні перевезення небезпечних вантажів.

Серед пропозицій вказаного законопроекту слід виділити визначення статусу інших учасників перевезення небезпечних вантажів, окрім вантажовідправника, перевізника та вантажоодержувача, визначення обов'язків та відповідальності уповноваженого з питань безпеки перевезення небезпечних вантажів, запровадження сертифікації у сфері перевезення небезпечних вантажів. Проте вважаємо слушними є зауваження, висловлені у висновках Головного науково-експертного управління від 16.03.2018 [151] та комітету з питань транспорту Верховної ради України від 23.05.2018 [152] з приводу врегулювання питання порядку проведення іспитів та видачі свідоцтва про підготовку уповноваженого з питань безпеки перевезення небезпечних вантажів, дотримуватись єдності термінології та деякі інші. В цілому ж, вважаємо, що прийняття даного законопроекту, з урахуванням виправлень, зможе покращити стан перевезення небезпечних вантажів та привести у відповідність національне законодавство до міжнародних стандартів.

Погоджуємось з Ю.І. Марценишиним, який всіх суб'єктів забезпечення безпеки дорожнього перевезення небезпечних вантажів автомобільним

транспортом ділить на загальних та спеціальних. До загальних зазначений вчений відносить Верховну Раду України, Президента України, Кабінет Міністрів України, Мінпромполітики, Мінсоцполітики, Мінприроди, МОЗ, МОН, Державна фіскальна служба, Мінінфраструктури, МВС, місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування, органи прокуратури, судові органи та громадські об'єднання, а до спеціальних - ДАІ та Укртрансінспекцію [134, с. 8]. правонаступником Державної автомобільної інспекції у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху стала Національна поліція. Що стосується безпосередньо перевезення небезпечних вантажів, то тут повноваження розділились між Національною поліцією та Міністерством внутрішніх справ.

Так, відповідно до статей 52-1 та 52-2 Закону України «Про дорожній рух» до компетенції Національної поліції у цій сфері входить здійснення контролю за безпекою дорожнього руху під час надання послуг з перевезення пасажирів чи вантажів, у тому числі небезпечних, додержанням законодавства у зазначеній сфері, розробленням і видачею в установленому порядку документів щодо погодження маршрутів руху транспортних засобів під час дорожнього перевезення небезпечних вантажів. А компетенція Міністерства внутрішніх справ полягає у забезпеченні організації та здійсненні контролю за прийманням іспитів з перевірки знань правил перевезення небезпечних вантажів автомобільним транспортом та видачею відповідних свідоцтв установленного зразка [77].

Розуміючи, що для споживачів зручніше було б отримувати всі послуги в одному органі, в той же час, зазначимо, що деякі послуги, наприклад такі як розроблення і видача в установленому порядку документів щодо погодження маршрутів руху транспортних засобів під час дорожнього перевезення небезпечних вантажів носять дозвільний характер і в подальшому потребують певного контролю. Тому, на наш погляд, такі послуги потрібно надавати через відповідні підрозділи Національної поліції.

Таким чином, можна виділити 3 основні напрямки в сфері дозвільної діяльності щодо перевезення небезпечних вантажів:

- 1) адміністративні послуги щодо погодження маршрутів руху транспортних засобів під час дорожнього перевезення небезпечних вантажів;
- 2) адміністративні послуги щодо допуску транспортних засобів до перевезення небезпечних вантажів;
- 3) адміністративні послуги щодо допуску водіїв транспортних засобів до перевезення небезпечних вантажів та уповноважених посадових осіб в цій сфері.

Компетенція Міністерства внутрішніх справ щодо реалізації останньої функції у сфері забезпечення безпеки перевезень небезпечних вантажів автомобільним транспортом здійснюється через сервісні центри МВС України шляхом надання адміністративних послуг. Тож розглянемо їх діяльність у зазначеній сфері більш детально.

Отже, у діяльності сервісних центрів МВС України щодо забезпечення безпеки перевезень небезпечних вантажів автомобільним транспортом можна виділити три напрямки надання адміністративних послуг:

- 1) видача свідоцтва про допуск транспортних засобів до перевезення небезпечних вантажів;
- 2) видача свідоцтва про підготовку уповноваженого з питань безпеки перевезень небезпечних вантажів;
- 3) видача свідоцтва про підготовку водіїв транспортних засобів, що перевозять небезпечні вантажі.

Останні два документи надаються тільки після складання відповідних іспитів у сервісних центрах МВС України.

Свідоцтво про допуск транспортних засобів до перевезення небезпечних вантажів для транспортних засобів, які здійснюють перевезення небезпечних вантажів в середині нашої країни видається та продовжується територіальним сервісним центром МВС України на підставі здійснення перевірки відповідності конструкції та спеціального обладнання

транспортного засобу вимогам Європейської Угоди про міжнародне дорожнє перевезення небезпечних вантажів.

Для отримання адміністративної послуги перевізник, власник транспортного засобу чи уповноважена ними особа звертається до територіального сервісного центру МВС України з повним пакетом документів, визначених законодавством та укомплектованими відповідним чином транспортними засобами. При цьому вибір територіального сервісного центру МВС України для отримання зазначеного свідоцтва не обмежується місцем реєстрації транспортного засобу чи проживання його власника.

До документів, які подає суб'єкт звернення до територіального сервісного центру МВС України для отримання свідоцтва про допущення транспортних засобів до перевезення визначених небезпечних вантажів слід віднести:

- заявку на кожний ТЗ, у якій зазначається марка, номерний знак транспортного засобу, № ООН, у разі необхідності – транспортна назва та (або) група пакування, клас(и) або найменування групи вантажів, для перевезення яких буде використовуватися ТЗ;

- інформацію щодо ДОПНВ-свідоцтва про підготовку водіїв транспортних засобів, що перевозять небезпечні вантажі (номер, ким видано, дата видачі, строк дії);

- інформацію щодо свідоцтва про підготовку уповноваженого з питань безпеки перевезень небезпечних вантажів (номер, ким видано, дата видачі, строк дії);

- на кожний ТЗ, додатково: копію свідоцтва про реєстрацію транспортного засобу; протокол перевірки технічного стану транспортного засобу, виданий суб'єктом проведення обов'язкового технічного контролю транспортних засобів;

- копію поліса обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів;

– платіжні документи, які засвідчують оплату адміністративної послуги та сплату за бланк свідоцтва про допущення транспортних засобів до перевезення визначених небезпечних вантажів [153].

Останнім документом є квитанція про оплату адміністративної послуги, розмір якої визначається постановою КМУ від 04 червня 2007 року № 795 «Про затвердження переліку платних послуг, які надаються підрозділами Міністерства внутрішніх справ, Національної поліції та Державної міграційної служби, і розміру плати за їх надання».

Також наказом Міністерства інфраструктури від 17.08.2012 № 521 «Про затвердження Порядку затвердження конструкції транспортних засобів, їх частин та обладнання та Порядку ведення реєстру сертифікатів типу транспортних засобів та обладнання і виданих виробниками сертифікатів відповідності транспортних засобів або обладнання» [154] визначено, що заявник додатково може подати до сервісного центру МВС України сертифікат типу транспортного засобу та обладнання чи сертифікат відповідності транспортних засобів або обладнання.

Посадові особи сервісного центру МВС України розглядають зазначені документи протягом 10 робочих днів з дня надходження заяви. В цей же строк здійснюється перевірка відповідності конструкції, технічного стану та обладнання транспортного засобу вимогам нормативно-правових актів, що висуваються до транспортних засобів, що здійснюють перевезення небезпечних вантажів. За наслідками розгляду заяви, перевірки документів та транспортних засобів посадові особи сервісного центру МВС України приймають рішення про надання адміністративної послуги та видачу заявнику свідоцтва про допущення транспортних засобів до перевезення визначених небезпечних вантажів або про відмову у видачі такого. При цьому, при відмові у видачі такого документа заявникові видається лист з обґрунтуванням причин відмови в його видачі.

Підставою для відмови у видачі такого документа є: подання неповного пакету документів, не відповідність їх встановленим вимогам чи виявлення в

них недостовірних даних, а також невідповідність транспортних засобів встановленим вимогам до перевезення небезпечних вантажів.

Таким чином, результатом адміністративної послуги, що розглядається є рішення сервісного центру МВС України про допуск транспортного засобу до перевезення небезпечних вантажів оформляється шляхом видачі власнику транспортного засобу чи уповноваженій ним особі відповідного свідоцтва, а рішення про відмову в допуску транспортного засобу до перевезення небезпечних вантажів – шляхом видачі листа з обґрунтуванням причин відмови в його видачі.

Наступна адміністративна послуга сервісного центру МВС України полягає у видачі свідоцтва про підготовку уповноваженого з питань безпеки перевезень небезпечних вантажів. Вимога щодо спеціального навчання персоналу, який задіяний до перевезення небезпечного вантажу зазначена в Європейській угоді про перевезення небезпечних вантажів. До такого персоналу слід віднести:

- 1) уповноважених з питань перевезення небезпечних вантажів;
- 2) водіїв транспортних засобів, що перевозять небезпечні вантажі;
- 3) допоміжний персонал, який здійснює навантажувальні та розвантажувальні роботи, маркування небезпечних вантажів, оформлення документів та інші роботи.

Категорію осіб, задіяних до перевезення небезпечних вантажів також визначено і в нормативно-правових актах України. Так, відповідно до Порядку проведення спеціального навчання працівників суб'єктів перевезення небезпечних вантажів спеціальне навчання проходять працівники суб'єктів перевезень небезпечних вантажів, що займаються класифікацією, пакуванням, маркуванням чи нанесенням знаків безпеки та інформаційних табло на упаковки, оформленням транспортних документів, відправленням, перевезенням або прийманням небезпечних вантажів, проведенням вантажних та інших операцій, пов'язаних з перевезенням таких вантажів [155].

На уповноважених з питань перевезення небезпечних вантажів покладається обов'язок роз'яснення всім суб'єктам перевезення небезпечних вантажів законодавства, що стосується цієї сфери суспільних відносин, а також підготовку звітних даних про діяльність суб'єктів у сфері перевезення небезпечних вантажів.

Правовою основою надання адміністративної послуги щодо видачі свідоцтва про підготовку уповноваженого з питань перевезення небезпечних вантажів є Постанова КМУ від 31.10.2007 № 1285 «Про затвердження Порядку проведення спеціального навчання працівників суб'єктів перевезення небезпечних вантажів» [155], Наказ МВС України від 21.03.2008 року № 130 «Про убезпечення перевезення небезпечних вантажів автомобільним транспортом» [156] та інші нормативно-правові акти.

Свідоцтва про підготовку уповноваженого з питань безпеки перевезень небезпечних вантажів видається на підставі успішного складання кандидатом іспиту в сервісному центрі МВС України, попередньо закінчивши відповідний навчальний заклад. Тобто в сервісному центрі МВС України особа тільки підтверджує наявність необхідного рівня знань, вмінь та навичок для зайняття посади уповноваженого з питань безпеки перевезень небезпечних вантажів, які вона отримала, пройшовши курс підготовки за спеціальною програмою у відповідному навчальному закладі.

Але перед складанням іспиту особа ще повинна отримати відповідний допуск, який надається за результатами розгляду поданого до сервісного центру МВС України пакету документів та оплати надання адміністративної послуги.

До документів, на підставі яких надається свідоцтво про підготовку уповноваженого з питань безпеки перевезень небезпечних вантажів відносяться:

- заява на оформлення та видачу свідоцтва уповноваженого з питань безпеки перевезень небезпечних вантажів;
- свідоцтво про закінчення спеціального навчання;

- екзаменаційна картка;
- копія диплома про вищу освіту;
- копія паспорта або документа, що його замінює;
- копія свідоцтва про підготовку уповноваженого з питань безпеки перевезень небезпечних вантажів (у разі перепідготовки);
- квитанція про сплату вартості за надання адміністративної послуги та бланкову продукцію [157].

Зазначена адміністративна послуга надається протягом 5 днів. Але в разі незадовільного складання теоретичного іспиту в сервісному центрі МВС України, повторний іспит може бути призначений не раніше 5 робочих днів. В такому разі особі видається посадовою особою сервісного центру МВС України лист з обґрунтуванням причин відмови в видачі свідоцтва про підготовку уповноваженого з питань безпеки перевезень небезпечних вантажів. Для складання повторного іспиту особі доведеться написати нову заяву та оновити необхідний перелік документів до неї.

І остання адміністративна послуга, яку надають сервісні центри МВС України в сфері забезпечення безпеки перевезення небезпечних вантажів є видача свідоцтва про підготовку водіїв транспортних засобів, що перевозять небезпечні вантажі (ДОПНВ-свідоцтво про підготовку водія). Даний документ надає право водію на керування транспортним засобом, що перевозить небезпечні вантажі.

На водіїв, що здійснюють перевезення небезпечних вантажів покладається обов'язок не тільки керування транспортними засобами, а й щодо перевірки документів на вантаж, перевірки тари та маркування вантажу. Здійснення цих функцій вимагає необхідного рівня знань, які водій повинен отримати під час спеціального навчання.

Свідоцтво про підготовку водіїв транспортних засобів, що перевозять небезпечні вантажі надається особі після складання відповідного теоретичного іспиту в сервісному центрі МВС України, попередньо

пройшовши та отримавши свідоцтво про закінчення спеціального навчання у відповідному навчальному закладі.

Ця адміністративна послуга надається на підставі заяви кандидата, до якої надаються:

- свідоцтво про закінчення спеціального навчання;
- екзаменаційна карта;
- копія посвідчення водія;
- копію медичної довідки щодо придатності до керування транспортним засобом;
- копія паспорта або документа, що його заміняє;
- копія трудової книжки (для водіїв, направлених на спеціальне навчання юридичними особами – подання суб'єкта перевезення небезпечних вантажів про направлення на спеціальне навчання);
- копія ДОПНВ-свідоцтва про підготовку водіїв транспортних засобів, що перевозять небезпечні вантажі (у разі перепідготовки);
- квитанцію про сплату вартості за надання адміністративної послуги, та за бланкову продукцію [158].

Розглянемо послідовність дій посадових осіб сервісних центрів МВС при наданні адміністративної послуги щодо видачі свідоцтва про підготовку водіїв транспортних засобів, що перевозять небезпечні вантажі.

Прийнявши заяву від кандидата, посадова особа сервісного центру МВС перевіряє наявність та зміст всіх необхідних документів до неї, а також здійснення оплати за надання адміністративної послуги та бланкову продукцію. Якщо заява була подана в електронному вигляді, вона підлягає занесенню до національної автоматизованої інформаційної системи.

Якщо в результаті перевірки посадова особа сервісного центру МВС України встановить, що кандидат чи уповноважена ним особа подала весь необхідний перелік документів і їх зміст відповідає встановленим законодавством вимогам, призначається дата та час іспиту, яка не може бути більше 5 днів з дня подання заяви. В інакшому випадку особі надається лист

з обґрунтуванням причин відмови у наданні адміністративної послуги щодо видачі свідоцтва про підготовку водіїв транспортних засобів, що перевозять небезпечні вантажі.

Іспит є теоретичний, здається за допомогою комп'ютера і складається з питань, що стосуються вимог законодавчих та підзаконних актів в сфері перевезення небезпечних вантажів. Мінімальна кількість письмових питань складає за базовим курсом не менше 25, за спеціалізованим курсом та курсом перепідготовки - не менше 15 питань. Іспит вважається складеним, якщо водій допустив під час складання іспиту з базового курсу не більше 3 помилок, а зі спеціалізованих курсів та з курсу перепідготовки не більше 2 помилок. Результати складання іспитів оформляються протоколом екзаменаційної комісії [156].

Якщо особа позитивно склала іспит, заступник директора територіального сервісного центру МВС України підписує екзаменаційну картку разом зі свідоцтвом про закінчення спеціального навчання. Після цього особі видається свідоцтво про підготовку водіїв, що перевозять небезпечні вантажі.

Якщо ж особа склала іспит незадовільно, їй видається лист з обґрунтуванням причин відмови в видачі свідоцтва про підготовку водіїв, що перевозять небезпечні вантажі. В такому разі, особа має право перескласти іспит, але не раніше ніж через 5 робочих днів.

Для повторного складання іспиту на право керування транспортними засобами, що перевозять небезпечні вантажі, кандидату необхідно оновити подані до сервісного центру МВС України документи.

Як вже було зазначено, для отримання відповідних свідоцтв у сервісному центрі МВС України водії транспортних засобів, що перевозять небезпечні вантажі, а також уповноважені з питань перевезення небезпечних вантажів повинні попередньо пройти спеціальне навчання у відповідних навчальних закладах (центрах з підготовки водіїв, що здійснюють перевезення небезпечних вантажів та уповноважених з питань перевезення

небезпечних вантажів), контроль за діяльністю яких здійснює Головний сервісний центр МВС України разом з його територіальними підрозділами.

Таким чином, можемо виділити четвертий напрямок діяльності сервісних центрів МВС України у сфері перевезення небезпечних вантажів, який полягає у контрольній-координаційній діяльності в сфері спеціального навчання водіїв та уповноважених осіб з питань перевезення небезпечних вантажів.

Ця діяльність полягає у реєстрації та проведенні обстеження навчальних центрів, проведенні спеціальної підготовки та підвищенні кваліфікації викладачів навчальних центрів, що здійснюють спеціальне навчання водіїв та уповноважених з питань перевезення небезпечних вантажів, навчально-методичному забезпеченні навчальних закладів.

Спеціальна підготовка та підвищення кваліфікації викладачів здійснюється з метою отримання останніми знань нормативно-правових актів у сфері перевезення небезпечних вантажів та практики їх застосування. За результатами такого навчання, Головним сервісним центром викладачам видаються відповідні сертифікати.

Також Головний сервісний центр МВС забезпечує розроблення типових навчальних планів та програм, навчально-методичного та програмного забезпечення спеціального навчання, формує загальний перелік питань та практичних завдань, що використовуються під час проведення іспитів у водіїв та уповноважених [156].

Для здійснення діяльності, пов'язаної з підготовкою та підвищенням кваліфікації водіїв, що здійснюють перевезення небезпечних вантажів та уповноважених з питань перевезення небезпечних вантажів, навчальні заклади повинні зареєструватись у Головному сервісному центрі МВС України. Реєстрація навчального центру здійснюється на підставі заяви уповноваженої особи, до якої додаються засвідчені в установленому порядку установчі документи та документи, що підтверджують відповідність

навчально-методичного, матеріально-технічного та кадрового забезпечення вимогам діючого законодавства.

Розгляд заяви та документів до неї здійснюється Головним сервісним центром МВС протягом 10 робочих днів, після чого, в разі наявності всіх документів та відповідності їх встановленим вимогам, призначається комплексне обстеження навчального центру, яке може проходити як спільно з працівниками територіального сервісного центру МВС України, так і силами лише територіального сервісного центру МВС України.

За результатами комплексного обстеження складається акт, який підписується керівниками Головного або ж територіального сервісного центру МВС та навчального центру. На підставі цього акту приймається рішення про реєстрацію навчального центру. В разі прийняття позитивного рішення в цьому питанні, Головний сервісний центр МВС України укладає з навчальним центром договір про здійснення спеціальної підготовки водіїв транспортних засобів, що перевозять небезпечний вантаж та/або уповноважених з питань перевезення небезпечних вантажів.

Таким чином, розглянувши діяльність сервісних центрів МВС України щодо надання адміністративних послуг в сфері забезпечення безпеки перевезення небезпечних вантажів, можемо зробити такі висновки:

1) розглянуто нормативно-правову базу, що регламентує порядок здійснення перевезення небезпечних вантажів. Виділено основні нормативно-правові акти у цій сфері: Європейська Угода про міжнародне дорожнє перевезення небезпечних вантажів, Закони України «Про приєднання України до Європейської Угоди про міжнародне дорожнє перевезення небезпечних вантажів (ДОПНВ)», «Про перевезення небезпечних вантажів» та «Про автомобільний транспорт», а також Правила дорожнього перевезення небезпечних вантажів, затверджені наказом МВС України від 26.07.2004 р. № 822;

2) Зроблено висновок про те, що національне законодавство в сфері перевезення небезпечних вантажів в цілому відповідає нормам міжнародного

права, проте окремі норми потребують вдосконалення з метою підвищення рівня безпеки перевезень небезпечних вантажів автомобільним транспортом. Зокрема, існує необхідність у підвищенні нормативних вимог до конструкцій транспортних засобів, що здійснюють перевезення небезпечних вантажів, також потребує перегляду повноважень окремих органів, які здійснюють публічне адміністрування у сфері перевезення небезпечних вантажів, закріплення за конкретними органами обов'язків щодо контролю забезпечення безпечних умов перевезення небезпечних вантажів, класифікації небезпечних вантажів, визначення та закріплення на нормативному рівні повноважень та відповідальності уповноваженого з питань перевезення небезпечних вантажів та інших суб'єктів у цій сфері, взаємодії з іншими видами транспорту тощо.

3) Розмежовано компетенцію МВС України та Національної поліції у сфері перевезення небезпечних вантажів. Встановлено, що від імені МВС України функцію забезпечення безпеки перевезення небезпечних вантажів здійснює Головний сервісний центр МВС України та його територіальні підрозділи шляхом надання адміністративних послуг у 3 основних напрямках:

- видача свідоцтва про допуск транспортних засобів до перевезення небезпечних вантажів;
- видача свідоцтва про підготовку уповноваженого з питань безпеки перевезень небезпечних вантажів;
- видача свідоцтва про підготовку водіїв транспортних засобів, що перевозять небезпечні вантажі.

Також обґрунтовано, що контрольно-координаційна діяльність сервісних центрів МВС України в сфері спеціального навчання водіїв та уповноважених осіб з питань перевезення небезпечних вантажів за своїм змістом та сутністю відноситься до надання адміністративних послуг і повинна розглядатись як четвертий напрямок надання адміністративних

послуг сервісними центрами у сфері забезпечення безпеки перевезень небезпечних вантажів.

Зроблено висновок, що для споживачів зручніше було б отримувати всі послуги в одному органі, але деякі послуги, наприклад розроблення і видача в установленому порядку документів щодо погодження маршрутів руху транспортних засобів під час дорожнього перевезення небезпечних вантажів носять дозвільний характер і в подальшому потребують певного контролю. Тому такі послуги потрібно надавати через відповідні підрозділи Національної поліції.

Висновки до 2 розділу

1. Розглянувши порядок надання адміністративних послуг сервісними центрами МВС України під час здійснення реєстраційної діяльності, виявлено недоліки окремих норм нормативно-правових актів, що регулюють суспільні відносини в цій сфері та надано пропозиції щодо їх вдосконалення, а саме запропоновано привести у відповідність частину 3 статті 34 Закону України «Про дорожній рух» та примітку до статті 121 КУпАП в частині визначення переліку транспортних засобів, що підлягають державній реєстрації, а також виключення з Закону умову, за якої мопеди підлягають державній реєстрації – вразі використання їх на дорогах державного значення.

2. Залежно від категорії транспортних засобів, виділено види адміністративних послуг, що надаються сервісними центрами МВС України під час здійснення реєстраційної діяльності: реєстрація, перереєстрація транспортних засобів усіх категорій вітчизняного виробництва та країни СНД або окремих агрегатів; реєстрація, перереєстрація колісних транспортних засобів усіх категорій іноземного виробництва; реєстрація, перереєстрація мототранспорту вітчизняного виробництва та країни СНД; реєстрація, перереєстрація мототранспорту іноземного виробництва; реєстрація, перереєстрація причепів вітчизняного виробництва

та країни СНД; реєстрація, перереєстрація причепів вітчизняного іноземного виробництва; реєстрація, перереєстрація мопедів або їх окремих агрегатів.

Процедуру реєстрації транспортних засобів незалежно від їх категорії поділено на 4 стадії::

- 1) прийняття заяви та необхідних до неї документів;
- 2) перевірка реєстратором необхідних документів та здійснення оплати послуги;
- 3) огляд експертом транспортного засобу та перевірка його за наявними базами даних;
- 4) видача реєстраційних документів та номерних знаків на ТЗ або лист з обґрунтуванням причин відмови в реєстрації транспортного засобу.

3. Надано пропозиції щодо вдосконалення надання адміністративних послуг сервісними центрами МВС України під час здійснення екзаменаційної діяльності, а саме обґрунтовано необхідність внесення змін до Закону України «Про дорожній рух» в частині підняття вікового цензу для отримання посвідчення водія окремих категорій, а також запровадження стажу, як необхідної умови для отримання посвідчення водія відповідної категорії, а саме:

В частині 5 статті 15 слова «19-річного віку» замінити словами «21-річного віку»;

Доповнити статтю 15 зазначеного Закону частиною 7 такого змісту:

Право на отримання посвідчення водія категорій BE, C1E, CE, а також D1, D, D1E, DE надається особам, які мають не менше 3-річного стажу керування транспортними засобами категорій B1, B, C1, C.

Відповідно до цього, запропоновано привести у відповідність норми постанови КМУ від 08.05.1993 № 340 «Про затвердження Положення про порядок видачі посвідчень водія та допуску громадян до керування транспортними засобами».

4. Залежно від документів, які необхідні для видачі посвідчення водія виділено такі види адміністративних послуг в цій сфері:

Залежно від видів документів, які необхідні для видачі посвідчення водія виділено такі види адміністративних послуг в цій сфері:

1) прийняття іспитів на право керування транспортними засобами:

– теоретичний та практичний (первинний чи повторний);

– повторний практичний;

2) видача посвідчення водія:

– після первинного чи повторного складання теоретичного чи практичного іспиту;

– після закінчення строку позбавлення права на керування транспортним засобом;

– у разі відкриття іншої категорії.

5. Встановлено недостатність правової бази, яка б регламентувала відносини між навчальними закладами, що здійснюють підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації водіїв та сервісними центрами МВС України, визначала б порядок та періодичність здійснення контрольної діяльності останніх за дотриманням законодавства в сфері безпеки дорожнього руху. Зважаючи на це, обґрунтовано необхідність Положення про порядок видачі посвідчень водія та допуску громадян до керування транспортними засобами, затверджене Постановою КМУ від 08.05.1993 в розділі «Умови допуску навчальних закладів до підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації водіїв транспортних засобів» доповнити нормами, які б детально встановлювали процедури та строки здійснення перевірок діяльності відповідних навчальних закладів.

6. Запропоновано заходи, спрямовані на посилення контролю за діяльністю навчальних закладів, що здійснюють підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації водіїв транспортних засобів, а також вдосконалення самого порядку прийому іспитів на право керування транспортними засобами, зокрема супроводження проведення як теоретичного, так і практичного іспиту онлан-трансляцією через офіційні сайти територіальних сервісних центрів МВС України.

7. Обґрунтовано на законодавчому рівні закріпити підвищені вимоги до конструкцій транспортних засобів, що здійснюють перевезення небезпечних вантажів, також закріпити за конкретними органами обов'язки щодо здійснення безпечних умов перевезення небезпечних вантажів, класифікації небезпечних вантажів, визначення та закріплення на нормативному рівні повноважень та відповідальності уповноваженого з питань перевезення небезпечних вантажів та інших суб'єктів у цій сфері, взаємодії з іншими видами транспорту тощо.

РОЗДІЛ 3. МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ СЕРВІСНИМИ ЦЕНТРАМИ МВС В СФЕРІ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ

3.1. Міжнародний досвід надання адміністративних послуг в сфері безпеки дорожнього руху

Європейська інтеграція України вимагає проведення реформ практично в кожній галузі життєдіяльності нашої країни з метою втілення міжнародних стандартів забезпечення прав та свобод громадян та розвитку економіки держави. Одним з важливих напрямів забезпечення прав та свобод громадян є якісне надання адміністративних послуг, в тому числі в правоохоронній сфері [159].

Питанням правового регулювання надання адміністративних послуг в правоохоронній сфері приділяли увагу в своїх працях такі вчені як К. К. Афанасьєв [160], О. І. Безпалова [161], В. А. Бондаренко [162], О. В. Джафарова [163], Є. О. Легеза [164], О. О. Мозговий [165], О. Г. Циганов [166] та інші. В той же час, малодослідженим залишається міжнародний досвід надання адміністративних послуг в сфері безпеки дорожнього руху, зокрема країн, які досягли значного успіху в цій сфері.

Однією з найбільш поширених послуг в сфері безпеки дорожнього руху у всьому світі є реєстрація транспортних засобів. Отже, з цієї послуги і розпочнемо і для початку розглянемо досвід Сполучених Штатів Америки.

Так, в цій країні в різних Штатах порядок реєстрації транспортних засобів дещо відрізняється. Наприклад на території штату Нью-Йорк діє Закон цього Штату Про транспорт і дорожній рух [167], стаття 14 якого визначає порядок реєстрації транспортних засобів. Відповідно до даної норми новий власник транспортного засобу повинен здійснити його перереєстрацію після придбання на підставі документів, що підтверджують правомірність його придбання (договір купівлі-продажу), що підтверджує

особистість нового власника, титульного сертифікату попереднього власника (свідоцтва про реєстрацію транспортного засобу), страхової ідентифікаційної карти та квитанції про сплату податку штату Нью-Йорк.

Крім того, попередній власник транспортного засобу, якому до 10 років перед його продажем повинен зробити опис одометру, а якщо транспортному засобу до 8 років – опис його пошкоджень. Така процедура, перш за все, направлена на захист прав споживачів – майбутніх власників.

Реєстрацію транспортного засобу здійснює цивільний державний орган – Департамент автотранспортних засобів штату Нью-Йорк. Документ, який встановлює реєстрацію транспортного засобу за новим власником надсилається йому поштою протягом 90 днів, проте ТЗ вважається зареєстрованим з моменту перевірки посадовою особою Департаменту автотранспортних засобів поданих новим власником всіх необхідних документів.

Процедура реєстрації транспортного засобу у штаті Каліфорнія багато в чому подібна до тої, що є у штаті Нью-Йорк. Вона передбачена Транспортним кодексом цього штату (Розділ 3.5)[168]. Для здійснення такої реєстрації там також необхідно надати титульний сертифікат попереднього власника та документ, що підтверджує придбання автомобілю, але в такому разі вже у встановленій штатом формі (на відміну від Нью-Йорку, де її не встановлено). Автомобіль, якому понад 4 роки, має пройти сертифікацію на викиди смогу, якщо такий сертифікат не було надіслано попереднім власником до Департаменту автотранспортних засобів протягом останніх 90 днів (сертифікація на викиди є доказом того, що автомобіль було перевірено на відповідність стандартам з викидів). Для автомобілів, яким до 10 років, як і в штаті Нью-Йорк, має бути проведено опис одометру (його впроваджено на федеральному рівні) [169].

Законодавство штату Каліфорнії встановлює 5 днів для продавця транспортного засобу та 10 днів для його нового власника, протягом яких зазначені особи повинні повідомити Департамент автотранспортних засобів

про перехід права власності на ТЗ. Це зроблено для захисту попереднього власника в разі вчинення будь-якого правопорушення з використанням транспортного засобу.

Зазначимо, що новий власник транспортного засобу в зручний для себе час може здійснити запис в Департаменті автотранспортних засобів для отримання послуги щодо реєстрації транспортного засобу. Після подачі всіх необхідних документів (перелік такий же як і в штаті Нью-Йорк, окрім страхового сертифікату) та сплати податків ТЗ вважається зареєстрованим. Але титульний сертифікат доведеться чекати від 4 до 6 тижнів.

На відмінно від України в обох штатах, що нами розглядаються не здійснюється огляд транспортного засобу при його перереєстрації, але в штаті Каліфорнії серед документів, які подаються до органу, що здійснює реєстрацію транспортного засобу повинен бути документ на викиди смогу.

Схожою є процедура реєстрації транспортних засобів в країнах ЄС, але все ж таки має певні відмінності. Прийняттям директиви ЄС 1999/37 [170] зроблено спробу спростити процедуру реєстрації транспортних засобів та встановити єдині вимоги для всіх країн ЄС. Даним документом запроваджено єдину форму реєстраційного документа на ТЗ. А ось єдині вимоги щодо огляду транспортного засобу на предмет безпеки дорожнього руху та охорони навколишнього природного середовища було запроваджено лише через 10 років, шляхом прийняття Директиви 2009/40/ЄС Європейського Парламенту і Ради «Про перевірку технічного стану моторних транспортних засобів та їхніх причепів на придатність до експлуатування» [171]. Відповідно до даного міжнародно-правового документа технічний огляд транспортного засобу, який включає в себе в тому числі перевірку ідентифікаційних номерів транспортних засобів на відповідність реєстраційним документам, проводиться раз на рік. Передбачено, що огляд може проводитись як державними органами, так і приватними організаціями, які повинні перевірятись та контролюватись державою в частині дотримання та виконання вимог законодавства в сфері забезпечення безпеки дорожнього

руху. На практиці у всіх країнах ЄС найчастіше використовується саме останній варіант проведення технічного огляду.

Україна перейняла досвід країн ЄС в цій сфері. До 2011 року в нашій країні існував державний технічний огляд, який здійснювався колишньою Державною автомобільною інспекцією. З 2011 року цю процедуру змінив обов'язковий технічний контроль, який передано суб'єктам господарювання, що мають відповідну ліцензію на право здійснювати діяльність такого виду. Обов'язковому технічному контролю на відміну від державного технічного огляду підлягають не всі транспортні засоби, а лише ліцензовані, які надають послуги з перевезення пасажирів та вантажів. Зазначимо, що Угода про асоціацію України з Європейським Союзом передбачає запровадження обов'язкового технічного контролю для всіх автомобілів в нашій країні[172].

Незважаючи на запровадження єдиних вимог щодо реєстрації транспортних засобів в країнах ЄС все ж таки є певні відмінності. Одну з найбільш простих процедур реєстрації транспортних засобів має Швеція. В цій країні для здійснення перереєстрації транспортних засобів потрібен всього один документ – реєстраційний сертифікат на ТЗ (аналог свідоцтва про реєстрацію транспортного засобу в Україні). При першій реєстрації транспортного засобу його власнику видається такий документ, друга сторінка якого є незаповненою і використовується при продажі транспортного засобу як договір купівлі-продажу. В нього вписуються дані покупця, дату переходу права власності та підписи сторін. В день переходу права власності на ТЗ, новий власник повинен застрахувати його. Після заповнення другої сторінки реєстраційного документа вона поштою надсилається до Транспортного агентства, яке є цивільним органом [173]. Обов'язок повідомити Транспортне агентство про страхування транспортного засобу покладається на страхову компанію, тому додаткових документів, які б підтверджували факт страхування транспортного засобу новому власнику транспортного засобу не потрібно надсилати до Транспортного агентства. Також слід зазначити, що цю процедуру можливо

здійснити і в електронному вигляді, але для цього потрібно мати реєстраційний сертифікат на ТЗ нового зразка, а також діючі посвідчення водія як продавця, так і покупця.

Транспортне агентство упродовж трьох днів з моменту отримання належним чином заповненої другої сторінки реєстраційного сертифікату транспортного засобу надсилає новому власнику завірений реєстраційний сертифікат з чистою другою сторінкою для можливого подальшого продажу транспортного засобу.

Дещо складнішою є процедура реєстрації транспортного засобу у Франції. В цій країні для реєстрації транспортного засобу новий власник подає пакет документів до суб'єкта реєстрації – місцевого перфекту (цивільний місцевий орган державної влади). Але обов'язок щодо збирання всіх необхідних для реєстрації транспортного засобу документів покладається на продавця.

Процедура реєстрації транспортного засобу у Франції регламентується наказом Міністерства навколишнього середовища, енергетики та регіонального планування від 09.02.2009 «Про правила реєстрації транспортних засобів» [174] та як і в Сполученому Королівстві залежить від типу реєстраційного сертифікату. Якщо цей документ старого зразку (складається з однієї сторінки), він заповнюється продавцем та залишається в нього як підтвердження права власності до отримання нового реєстраційного сертифікату новим власником. На ньому ставиться відмітка про продаж, яка підтверджується підписом продавця та ставиться дата продажу транспортного засобу.

Реєстраційний документ нового зразку складається з двох частин – до основного документа прикріплюється відривний купон, який складається з 2 частин. Першу частину заповнює продавець та залишає її в себе, другу частину заповнює новий власник, на ній також ставляться підписи обох сторін. Ця частина залишається у нового власника і слугує тимчасовим

реєстраційним документом впродовж місяця, протягом якого необхідно отримати постійно діючий реєстраційний сертифікат.

Серед документів, які готує продавець транспортного засобу, а новий власник подає до місцевого префекту для його перереєстрації слід виділити окрему форму документу про підтвердження купівлі-продажу транспортного засобу, бланк якого можна отримати в місцевій префекції, а також документ, що підтверджує проходження технічного огляду транспортного засобу.

Порядок реєстрації транспортного засобу у Великій Британії регламентована Положенням про регламент дорожнього транспорту [175] та здійснюється як і в Швеції та Франції цивільним органом, а саме Агентством з ліцензування права керування та транспорту, яке є структурним підрозділом Департаменту транспорту Великої Британії.

Якщо реєстраційний сертифікат на ТЗ нового зразку і відповідає Директиві ЄС, процедура реєстрації транспортного засобу у Сполученому Королівстві не відрізняється від Шведської за винятком строків в отриманні реєстраційного сертифікату. Якщо в Швеції уповноваженим органом такий документ надсилається новому власнику протягом 2-3 днів, то у Великій Британії цей строк складає до 6 тижнів. Вразі виготовлення реєстраційного сертифікату за старим зразком, потрібно буде ще заповнити додаткову форму.

В системі надання послуг органами поліції населенню цікавим видається досвід Грузії. Основним законодавчим актом, що регулює надання адміністративних послуг Міністерством внутрішніх справ Грузії є Закон Грузії «Про встановлення плати і терміни надання послуг юридичною особою публічного права – Агентством з надання послуг Міністерства внутрішніх справ Грузії» [176]. Також в цій країні функціонує сервісне агентство Міністерства внутрішніх справ Грузії – це підрозділ, який надає будь-які послуги, пов'язані з транспортними засобами, в тому числі їх розмитнення, прийом платежів, пов'язаних із цим, огляд експертами, виготовлення державного номерного знака, посвідчення водія, складання

теоретичного та практичного екзамену з надання права на керування, видачею дозволу на купівлю різного виду зброї, її реєстрація та переоформлення, надання довідок про несудимість, виконання функцій по стилю тощо [177;178]. Для якісного надання поліцією адміністративних послуг діє розвинена на державному рівні комп'ютерна система. Швидкість та якість послуги досягається оптимізацією документів, необхідних для її отримання, централізацією послуг, тобто можливістю отримати різні послуги з одного центру. І найголовніше – це принцип за яким побудована вся система надання адміністративних послуг поліцією – пріоритет прав, свобод і законних інтересів людини. Споживачі адміністративних послуг високо оцінюють діяльність поліції в цій сфері, що дозволяє ставити Грузію в приклад багатьом країнам пострадянського простору.

Проаналізувавши досвід країн з високим рівнем забезпечення безпеки дорожнього руху та забезпечення прав та свобод громадян, приходимо до висновку, що в більшості країн адміністративні послуги щодо реєстрації, перереєстрації транспортних засобів надаються цивільними державними органами без здійснення огляду транспортного засобу та перевірки ідентифікаційних номерів транспортних засобів.

Найбільшим раціональним вбачається в Україні імплементація досвіду Швеції щодо надання адміністративних послуг в сфері реєстрації, перереєстрації транспортних засобів. Перш за все, вважаємо за необхідне відмовитись від практики здійснення огляду транспортного засобу та перевірки ідентифікаційних номерів його складових частин на відповідність свідоцтву про реєстрацію транспортного засобу перед здійсненням реєстрації, перереєстрації транспортного засобу та запровадити надання цієї послуги через ЦНАП. Але таку практику можливо втілити в життя лише після запровадження обов'язкового технічного контролю для всіх без виключення транспортних засобів.

Також необхідно забезпечити можливість подачі документів для здійснення реєстрації, перереєстрації шляхом безпосереднього звернення до

будь-якого ЦНАП за вибором споживача адміністративної послуги або ж подачі таких документів поштою чи електронними засобами зв'язку. Враховуючи досвід Швеції вбачається можливим спростити перелік необхідних документів для здійснення реєстрації, перереєстрації транспортних засобів, обмежившись лише документом, що підтверджує купівлю-продаж транспортного засобу та його страхування новим власником.

Наступна найбільш поширена адміністративна послуга в сфері забезпечення безпеки дорожнього руху пов'язана з допуском до керування транспортними засобами. Реформування процедури її надання пов'язане з приведенням національного законодавства до вимог європейських стандартів.

Так, Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами (далі - Угода) [179], зобов'язує Україну привести своє законодавство відповідно до вимог Європейського Союзу, в тому числі в сфері допуску до керування транспортними засобами, умови якого повинні відповідати Директивам 2003/59/ЄС [180] та 2006/126/ЄС [181], а також Конвенції про дорожній рух від 8 листопада 1968 року [118] та Хартії Якості міжнародних автомобільних вантажних перевезень у системі багатосторонньої квоти ЄКМТ від 28 травня 2015 року.

Імплементатії зазначених Директив у національне законодавство та виконання інших вимог Угоди передбачено Планом заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, який затверджено Постановою КМУ від 25.10.2017 № 1106 [140].

Різниця між Директивами 2003/59/ЄС та 2006/126/ЄС полягає в тому, що перша регулює відносини у сфері допуску до керування ліцензійними транспортними засобами, що надають послуги з перевезення пасажирів та

вантажів, друга – не комерційного транспорту. Щодо останньої Директиви зазначимо, що незважаючи на те, що в Угоді Україна зобов'язалась виконати вимоги попередньої Директиви (Директива Ради 91/439/ЄЕС), але фактично курс нашої держави спрямований на імплементацію Директиви Ради 2006/126/ЄС. Це не суперечить Угоді, адже остання Директива Ради має більш жорсткі та сучасні вимогами щодо допуску до керування транспортними засобами.

Розглянемо основні нововведення Директиви Ради 2006/126/ЄС та перспективи їх втілення в Україні. Основна ідея даного документа полягає в запровадженні єдиних вимог щодо порядку отримання посвідчення водія, а також до самого посвідчення водія, яке повинно стати не тільки документом, що посвідчує право керування транспортним засобом відповідної категорії, а й документом, що посвідчує особу. Мета такої уніфікації полягає у взаємному визнанні посвідчень водія державами-членами ЄС без їх обміну вразі переміщення на постійне місце проживання в іншу країну ЄС.

Нове посвідчення водія має вигляд пластикової картки (зовні схожа на кредитну) з високим ступенем захисту від підробок, адже передбачає розміщення на ньому мікрочіпа з уніфікованою інформацією про власника, що дозволяє здійснювати електронний обмін даними між адміністраціями країн ЄС через систему (базу даних) RESPER. Таке нововведення унеможливило отримання посвідчення водія в одній країні, в тому разі, коли в іншій особа була позбавлена права керування транспортним засобом або вже має посвідчення водія відповідної категорії. Крім того, посвідчення нового зразка, яке надає право керування не комерційним авто, мото транспортом необхідно буде оновлювати кожні 10-15 років без складання теоретичних та практичних іспитів. Для права керування ліцензійним транспортом, який надає послуги з перевезення пасажирів та вантажів цей строк є меншим, та становить 5 років. Оновлення такого посвідчення водія також не передбачає складання будь-яких іспитів, але потребує проходження медичного огляду.

В Україні також запроваджено термін дії посвідчення водія – 30 років, а посвідчення водія, видане особі вперше – 2 роки. При цьому, якщо водій, який вперше отримав посвідчення водія, вчинив більше 2 порушень ПДР України, йому доведеться скласти теоретичний та практичний іспит для отримання постійного посвідчення водія. Незважаючи на те, що така практика відрізняється від практики видачі посвідчення водія та строків його дії в країнах ЄС, вона не суперечить вимогам Директиви, адже остання передбачає, що держави після консультування з Комісією можуть запроваджувати на національному рівні вимоги до порядку видачі посвідчення водія, відмінні від вимог Директиви. До того ж, в самій Директиві закладено принцип, відповідно до якого стандарти щодо порядку видачі посвідчення водія чи його подовження на національному рівні можуть бути більш жорсткими, ніж ті, що закладені в Директиві.

До нововведень так званої третьої Директиви також слід віднести підвищення вимог до керування мототранспортом, а саме збільшення віку, з якого можливо отримати посвідчення водія для керування найбільш потужним мототранспортом з 21 до 24 років. Крім того, для отримання посвідчення водія такої категорії потрібно мати стаж керування мототранспортом нижчої категорії не менше 4 років. В попередній Директиві цей стаж становив 2 роки.

Підвищені вимоги новою Директивою запроваджено не тільки до водіїв транспортних засобів, а й до екзаменаторів. Так, для тих хто вже працював на цій посаді до прийняття Директиви (до 19 січня 2013 року) передбачено лише проходження періодичної підготовки (підвищення кваліфікації). Екзаменатори, які призначаються на посаду після набрання чинності нової Директиви повинні відповідати вимогам, встановленим в додатку IV Директиви.

А щодо проходження медичного огляду кандидатів у водіїв, Директива передбачає спрощений порядок, але тільки для водіїв легкових автомобілів та мототранспорту. Так, кандидати на отримання посвідчення водія цих

категорій самостійно заповнюють декларацію про стан свого здоров'я і проходять медичний огляд тільки при наявності вад здоров'я, які впливають або можуть вплинути на безпечне керування транспортними засобами або ж якщо під час проходження тестів екзаменатор виявить очевидні ознаки незадовільного стану здоров'я кандидата (наприклад плохий зір). Така ж процедура передбачена і при продовженні терміну дії посвідчення водія через 10 або 15 років залежно від вимог національного законодавства. Для водіїв вантажного та пасажирського транспорту передбачений як первинний медичний огляд перед складанням іспитів на право керування транспортними засобами відповідних категорій, так і періодичний у строки, визначені національним законодавством.

Проаналізуємо вимоги Директиви 2003/59/ЄС, яка встановлює стандарти у сфері перевезення вантажів та пасажирів ліцензійним автомобільним транспортом.

Для досягнення завдань, визначених у Директиві 2003/59/ЄС, водій, який надає послуги комерційного перевезення пасажирів або вантажів (незалежно від того, чи він є самозайнятою особою чи найманим працівником, за свій або за чужий рахунок), залежно від свого віку, категорії транспортного засобу, що використовується, і відстані перевезення, повинен володіти спеціальними знаннями та практичними навичками, обсяг яких перевищує ті, які необхідно підтвердити заявнику, який отримує посвідчення водія. З метою підвищення знань і навичок водіїв запроваджено систему кваліфікації та підготовки (підтвердження професійної компетентності) [182]. В додатку до даної Директиви визначені компетентності, якими повинен володіти водій-професіонал, а також вимоги до його підготовки та підвищення кваліфікації. По завершенню підготовки та/або підвищення кваліфікації передбачено складення теоретичного та практичного іспиту. Теоретичний іспит містить питання з варіантами відповідей, а також питання, які потребують аналізу типових та нестандартних ситуацій. Практичний іспит складається на дорогах з різною інтенсивністю руху як в місті, так і на

магістралях. Крім автомобільних доріг, практична частина може також доповнюватись іспитом на спеціально обладнаних майданчиках.

В той же час, Директива не виключає складення іспиту без проходження курсів навчання. Це питання виноситься на розсуд країн учасниць ЄС. Такий варіант порядку отримання посвідчення водія-професіонала обрали для себе такі країни як Велика Британія, Бельгія, Нідерланди, Австрія, Португалія, Румунія, Латвія, Греція, Кіпр, Мальта. Обов'язкове проходження підготовчих курсів перед складанням іспиту передбачено в таких країнах як Франція, Італія, Норвегія, Іспанія, Данія, Швеція, Чехія, Литва, Естонія, Польща, Фінляндія, Словенія та деякі інші. Єдиною країною, де наявні обидва варіанти є Німеччина.

Крім початкової кваліфікації, Директива також передбачає кожні 5 років проходження періодичної підготовки. Тривалість такої підготовки складає 35 годин. По завершенню підготовки слухач отримує відповідний сертифікат, при цьому, складання іспитів за результатами проходження періодичної підготовки Директивою не передбачено.

Також зазначимо, що в таких країнах як Швеція, Велика Британія, Грузія та деяких інших є можливість керувати транспортним засобом не маючи з собою посвідчення водія. Це можливо лише в тому випадку якщо в поліції є відцифроване фото водія у відповідній базі даних. Це стосується і правовстановлюючого документа та страховки на транспортний засіб – при наявності інформації про них у відповідних базах даних дає можливість їх власнику керувати транспортним засобом не маючи зазначених документів з собою.

Уряд нашої країни зробив заяву, що в Україні незабаром запрацює електронне посвідчення водія та свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу. Як зазначається на сайті Уряду, Е-права та е-техпаспорт – це цифровий образ виданих особі пластикових посвідчення водія та свідоцтва про реєстрацію транспортного засобу (технічний паспорт), що містить унікальний електронний ідентифікатор (QR-код). Відповідно до затвердженої

постанови водій зі свого смартфона може пред'являти ці документи поліцейському, а той за допомогою спеціальних технічних засобів підтвердити дані в електронних ресурсах єдиної інформаційної системи МВС [192].

Повністю підтримуємо таку ініціативу Уряду, проте вважаємо, що більш доцільним буде запровадження електронного посвідчення водія та ідентифікації водія через відповідні бази МВС. Таким правом особа зможе користуватись якщо передасть своє відцифроване фото до сервісного центру МВС України. Такий порядок є простішим, ніж запропонований Урядом варіант використання електронного ідентифікатора (QR-код) та смартфона, який можна забути так само як і посвідчення водія або ж в ньому розрядиться батарея. В той же час, зазначений спосіб ідентифікації водія не поступається в ефективності запропонованому Урядом варіанту.

Для реалізації зазначеної пропозиції необхідно запровадити відповідну послугу сервісними центрами МВС України, відповідно до якої кожен водій буде мати можливість звернутись (в тому числі в електронному вигляді) до сервісного центру МВС та надати актуальну інформацію про себе для внесення до відповідної бази даних МВС. Також зазначена база повинна поповнюватись під час видачі посвідчення водія. Зазначену послугу необхідно внести до Реєстру адміністративних послуг, а також внести відповідні зміни до чинного законодавства.

Підводячи підсумок щодо використання досвіду країн ЄС стосовно допуску водіїв до керування транспортними засобами, слід зазначити, що є обов'язкові вимоги, які Україна зобов'язалась виконати, підписавши Угоду про асоціацію між Україною, з однієї сторони та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони». Відповідно до цієї Угоди в сфері допуску водіїв до керування транспортними засобами Україна зобов'язалась виконати вимоги Директиви 91/439/ЄЕС та Директиви 2003/59/ЄС. Імплементация цих нормативно-правових актів в національне законодавство є обов'язковим для

нашої країни. В той же час, на сьогодні в ЄС діє Директива 2006/126/ЄС, яка змінила Директиву 91/439/ЄЕС. І Україні для забезпечення вищого рівня безпеки дорожнього руху, конкурентного середовища в сфері перевезення вантажів та пасажирів як у внутрішньому, так і в міжнародному сполученні бажано приводити своє законодавство у відповідність з Директивою 2006/126/ЄС, вимоги якої встановлюють більш жорсткі та якісні стандарти в сфері безпеки дорожнього руху.

Розглядаючи вимоги, які Україна повинна виконати у сфері допуску до керування транспортними засобами слід зазначити на необхідності приведення у відповідність з Директивою 2006/126/ЄС визначення категорій транспортних засобів. Зокрема, в останній Директиві з'являються дві нові категорії – АМ та А2.

Категорія АМ дає право на керування мопедами, максимальна швидкість руху яких не перевищує 45 км/год., а також на легкові чотирьох колісні автомобілі та транспортні засоби, максимальна швидкість руху яких не перевищує 25 км/год.

Якщо мопед чи мотоцикл має максимально дозволена швидкість руху понад 45 км/год. та його потужність до 11 кВт, а робочий об'єм двигуна до до 125 см³, він підпадає під категорію А1.

Категорія А2 дає право на керування мототранспортом, потужністю до 35 Квт. Також дана категорія передбачає додаткові вимоги до транспортних засобів – співвідношення потужності та ваги (не більше 0,2 кВт/кг). Всі транспортні засоби, що перевищують зазначені вимоги, повинні підпадати під визначення категорії А. Вік, який дає право на отримання останньої категорії збільшено з 21 до 24 років. Щоправда, якщо у особи є досвід керування транспортним засобом категорії А2 понад 2 роки, вона може отримати категорію А з 20-22 років, залежно від мінімального віку, передбаченого для категорії А2, який встановлюється національним законодавством.

Необхідність реформування порядку допуску до керування мото транспортними засобами та запровадження Європейських стандартів у цій сфері викликана ще й тим, що в найближчому майбутньому очікується значне збільшення саме цього виду транспорту на дорогах України. Це пов'язано з розвитком мототранспорту з електродвигунами, який в силу економічності та порівняно невеликою ціною, стає все доступнішим для населення.

Відмінності також мають деякі категорії легкових та вантажних транспортних засобів. Приведення у відповідність з Директивою 2006/126/ЄС потребують вимоги щодо надання права на керування транспортними засобами з причепами, зокрема для категорії BE необхідно визначити максимальну масу транспортного засобу разом з причепом – 3500 кг. Якщо ж ця маса буде більшою, то для керування таким транспортним засобом потрібно буде мати категорію C1E. На сьогодні, за Українським законодавством (п. 3 Постанови КМУ від 08.09.1993 № 340) для категорії BE визначено максимальну масу транспортного засобу без врахування причепа до 3500 кг, а для категорії C1E – від 3500 до 7500 відповідно.

Щодо категорій C та C1, слід зазначити, що відповідно до Директиви 2006/126/ЄС, керування більш важкими вантажними транспортними засобами, дозволена максимальна маса якого перевищує 7500 кг вимагає наявності категорії C1, а більш легкими транспортними засобами, дозволена максимальна маса яких від 3500 до 7500 – категорії C. В Україні ж ці параметри для даних категорій прямо протилежні. До того ж, в країнах ЄС право на керування транспортними засобами категорії C надається не з 18 років, як в нашій країні, з 21 року. Виключні правила встановлюють можливість отримати зазначену категорію з 18 років. Отримати категорії C та C1 категорію, а так само і категорії D1 і D можна лише при наявності посвідчення водія категорії B.

Параметри, які визначають право керування автобусами в Україні співпадають з Європейськими, а саме автобуси з кількістю місць для сидіння

від 8 до 16 включно без врахування водія – категорія D1, більше 16 – D. Щоправда Директива 2006/126/ЄС для категорії D1, окрім кількості місць для сидіння передбачає ще одну вимогу – максимальну довжину транспортного засобу, яка не повинна бути більше 8 метрів. Крім того, зазначену категорію за Директивою 2006/126/ЄС можна отримати з 24 років. Тільки у виключних випадках цей вік може бути знижено. В Україні ж вік, з якого можна отримати посвідчення водія категорії D становить 21 рік при наявності досвіду керування транспортними засобами категорії B або C1, C, D1 понад 3 роки.

Отже, нами розглянуто міжнародний досвід надання найбільш поширених адміністративних послуг в сфері безпеки дорожнього руху – реєстрації, перереєстрації транспортних засобів, а також отримання посвідчення водія. Порядок реєстрації, перереєстрації транспортних засобів розглядався на прикладі таких країн, як США, Франція, Велика Британія, Швеція та Грузія, оскільки ці країни мають високий рівень якості надання зазначених послуг. Найбільш раціональним вбачається в Україні імплементація досвіду Швеції та інших країн ЄС щодо надання адміністративних послуг в сфері реєстрації, перереєстрації транспортних засобів, в яких відсутня практика здійснення огляду транспортного засобу та перевірка ідентифікаційних номерів його складових частин на відповідність свідоцтву про реєстрацію транспортного засобу перед здійсненням реєстрації, перереєстрації транспортного засобу. Цей вид адміністративних послуг запропоновано надавати через ЦНАП.

Що стосується другого виду адміністративних послуг – отримання посвідчення водія, нами розглянуто досвід винятково країн ЄС, оскільки Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, зобов'язує Україну привести своє законодавство відповідно до вимог Європейського Союзу, в тому числі в сфері допуску до керування транспортними засобами, умови якого повинні відповідати Директивам

2003/59/ЄС та 2006/126/ЄС. На сьогодні існує необхідність у приведенні національного законодавства до зазначених вимог в частині визначення категорій транспортних засобів та вимог щодо отримання права керування на них та деякі інші.

3.2. Вдосконалення надання адміністративних послуг сервісними центрами МВС України в сфері безпеки дорожнього руху

З урахування розглянутого в підрозділі 3.1 міжнародного досвіду надання адміністративних послуг в сфері безпеки дорожнього руху, зокрема щодо реєстрації, перереєстрації транспортних засобів, а також в сфері надання права на керування транспортними засобами, в цьому розділі окреслимо напрями подальшого вдосконалення законодавства та роботи сервісних центрів МВС України щодо надання адміністративних послуг в цій сфері.

Як показує соціологічне опитування, проведене в рамках дисертаційного дослідження з початком діяльності сервісних центрів МВС України якість надання адміністративних послуг у сфері безпеки дорожнього руху значно зросла. Так вважають більше 58 % опитаних респондентів, які отримували адміністративні послуги щодо реєстрації транспортних засобів чи отримання посвідчення водія. Серед основних чинників, які впливають на якість надання адміністративних послуг опитані респонденти виділили такі: подолання корупції в отриманні адміністративних послуг – 57 %; доступність адміністративної послуги (зрозумілість алгоритму отримання адміністративної послуги) – 43 %; швидкість надання адміністративної послуги – 61 %; ввічливість та тактовність обслуговуючого персоналу – 39 %.

Такі показники свідчать про величезний прогрес, зроблений у сфері надання адміністративних послуг сервісними центрами МВС України. В той

же час, оцінка діяльності сервісних центрів МВС України щодо надання адміністративних послуг в сфері безпеки дорожнього руху склала всього 6,2 за 10 бальною шкалою, що свідчить про необхідність подальшого вдосконалення діяльності зазначених підрозділів та підвищення якості адміністративних послуг, що ними надаються.

Незважаючи на те, що діяльність сервісних центрів МВС України є прозорою, заявлено про подолання такого ганебного явища як корупція, ще трапляються випадки, коли знаходяться особи (посередники), які пропонують свої «послуги» в так званій допомозі з отримання посвідчення водія за окрему плату. Ці фактори вимагають посилення контролю щодо надання адміністративних послуг в сфері безпеки дорожнього руху, вдосконалення підготовки кандидатів у водії відповідними закладами освіти та підвищення їх відповідальності за неналежну підготовку водіїв, а також вдосконалення самого порядку прийому іспитів на право керування транспортними засобами, зокрема вважаємо, що необхідно і теоретичний і практичний іспити супроводжувати онлан-трансляцією через офіційні сайти територіальних сервісних центрів МВС України.

Соціологічне опитування також показує, що існують проблеми і при наданні іншої адміністративної послуги сервісними центрами МВС України – реєстрації, перереєстрації транспортних засобів. Так, 17 % опитаних респондентів оцінили якість надання цієї послуги низькою та 36 % – середньою. Основні дорікання при цьому у споживачів послуг адресуються роботі експертній службі при здійсненні огляду транспортного засобу. Якщо адміністративну послугу в самому сервісному центрі МВС України можна отримати за 15-20 хвилин, то в черзі до експерта потрібно іноді простояти кілька годин. Такі умови змушують власників транспортних засобів звертатись за допомогою до так званих посередників для пришвидшення отримання адміністративної послуги.

Розглядаючи міжнародний досвід надання адміністративних послуг в сфері забезпечення безпеки дорожнього руху в підрозділі 3.1 нами

ззначалось, що в країнах ЄС відсутній огляд транспортного засобу при його реєстрації, перереєстрації. Натомість існує обов'язковий технічний контроль для всіх автомобілів, під час якого здійснюється звірка ідентифікаційних номерів транспортних засобів з реєстраційними документами. Вважаємо, що запровадження такої практики вбачається найбільш раціональним для нашої країни, враховуючи Угоду про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони», якою передбачено запровадження обов'язкового технічного контролю для всіх автомобілів.

Відмова від проведення огляду транспортного засобу при його реєстрації, перереєстрації дозволило б надання такої адміністративної послуги через ЦНАП, що сприяло б підвищенню якості та ефективності роботи органів публічної адміністрації в цілому.

Втілення в життя цієї практики перш за все вимагає змін до ряду нормативно-правових актів. Тож визначимо їх та надамо конкретні пропозиції щодо їх вдосконалення.

Першим кроком на шляху до спрощення запропонованої процедури надання адміністрації послуги повинна стати реалізація вимоги передбаченої Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 27 червня 2014 року, що ратифікована Законом України від 16 вересня 2014 року № 1678-VII щодо запровадження обов'язкового технічного контролю для всіх транспортних засобів. Така процедура, окрім контролю за технічним станом транспортних засобів, дасть можливість здійснювати реєстрацію, перереєстрацію транспортного засобу сервісними центрами МВС України через ЦНАП без попереднього огляду транспортного засобу та перевірки його ідентифікаційних номерів експертом.

Визначення обов'язкового технічного контролю та видів транспортних засобів, на які він не поширюється визначено в статті 35 Закону України

«Про дорожній рух». Конкретизує дану статтю Порядок проведення обов'язкового технічного контролю та обсяги перевірки технічного стану транспортних засобів, затверджений Постановою КМУ від 30.01.2012 № 137. Доречно зазначити, що в діючих редакціях зазначені нормативно-правові акти мають суперечності щодо видів транспортних засобів, що не підлягають обов'язковому технічному контролю. Так, п. 3 ч. 2 статті 35 Закону України «Про дорожній рух» зазначає, що обов'язковому технічному контролю не підлягають: технічні засоби для агропромислового комплексу, визначені Законом України "Про систему інженерно-технічного забезпечення агропромислового комплексу України". Натомість в Порядку проведення обов'язкового технічного контролю та обсяги перевірки технічного стану транспортних засобів дана норма відсутня.

Окремо слід зазначити, що Директива 2014/45/ЄС [183] передбачає технічний огляд не тільки всіх автомобілів, але й деяких видів мототранспортних засобів, а саме мотоциклів з робочим об'єм двигуна більше 125 кубічних сантиметрів. Крім періодичного технічного огляду транспортних засобів в країнах ЄС також передбачена і придорожня технічна перевірка придатності до експлуатації транспортних засобів. Така перевірка передбачена Директивою 2014/47/ЄС [184] і стосується тільки комерційних транспортних засобів.

Відповідно до цього в Верховній Раді України зареєстровано законопроект № 7317 від 17.11.2017 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері убезпечення експлуатації колісних транспортних засобів відповідно до вимог Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони» [185]. Слід зазначити, що цей проект закону розроблений відповідно до Директиви 2009/40/ЄС Європейського Парламенту і Ради «Про перевірку технічного стану моторних транспортних засобів та їхніх причепів на придатність до експлуатування». Однак, дана директива з 20 травня

2018 року втрачає чинність, тому планується впровадження в Україні положень нової Директиви 2014/45/ЄС. Її принципова різниця – нова директива враховує досвід держав-членів ЄС у вирішенні проблеми щодо корупційних ризиків під час проведення перевірок [186].

Таким чином, вважаємо необхідним відновлення обов'язкового технічного контролю для приватних транспортних засобів, шляхом прийняття відповідного закону, який би враховував вимоги Директив 2009/40/ЄС та 2014/45/ЄС. Також існує необхідність в реформуванні самої системи здійснення обов'язкового технічного контролю, а саме в її удосконаленні, запровадженні можливості взаємного визнання результатів технічного контролю між Україною та країнами ЄС, відповідальності експертів, які проводили технічний контроль, в разі вчинення ДТП в наслідок незадовільного технічного стану транспортних засобів, які мають сертифікат про проходження обов'язкового технічного контролю та інші заходи.

Окрім прийняття спеціального Закону, який би враховував вимоги Директив 2009/40/ЄС та 2014/45/ЄС щодо запровадження в Україні обов'язкового технічного контролю для всіх автомобілів, необхідно також привести у відповідність інші нормативно-правові акти в цій сфері, а саме:

1) внести зміни до Закону України «Про дорожній рух», а саме:

п. 1 ч. 2 ст. 35 викласти в такій редакції:

мотоцикли з робочим об'ємом двигуна до 125 кубічних сантиметрів, мопеди, мотоколяски та інші прирівняні до них транспортні засоби - незалежно від строку експлуатації;

п. 2 та п. 3 ст. 35 – виключити.

2) внести зміни до Порядку проведення обов'язкового технічного контролю та обсягів перевірки технічного стану транспортних засобів, затвердженого Постановою КМУ від 30.01.2012 № 137, а саме:

пп. 1 п. 1 викласти в такій редакції:

мотоцикли з робочим об'ємом двигуна до 125 кубічних сантиметрів, мопеди, мотоколяски та інші прирівняні до них транспортні засоби - незалежно від строку експлуатації;

пп. 1 п. 1 – виключити.

За умови запровадження в Україні якісного обов'язкового технічного контролю всіх транспортних засобів, можливо було б відмовитись від огляду транспортних засобів при проведенні їх реєстрації, перереєстрації за умови наявності сертифікату про проведення обов'язкового технічного контролю транспортного засобу та надавати такі послуги через ЦНАП.

Незважаючи на те, що розпорядженням КМУ від 22.09.2016 № 688-р «Деякі питання реалізації Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні» [187] передбачено перехід повноважень щодо реєстрації (перереєстрації) транспортних засобів хоч до органів місцевого самоврядування через центри надання адміністративних послуг, а також те, що такі адміністративні послуги внесено до Переліку адміністративних послуг органів виконавчої влади, які надаються через центр надання адміністративних послуг, який затверджено розпорядженням КМУ від 16 травня 2014 року № 523-р «Деякі питання надання адміністративних послуг органів виконавчої влади через центри надання адміністративних послуг» [188], але фактично на сьогодні надаються сервісними центрами МВС України.

В той же час, зауважимо, що реєстрація, перереєстрація транспортних засобів потребує комплексу заходів в тому числі і використання відповідних баз даних. Тому передача цієї функції від сервісних центрів МВС України до органів місцевого самоврядування потребує відповідного правового та організаційного врегулювання.

У країнах ЄС універсами послуг мають тривалішу історію функціонування, ніж в Україні. Надання публічних та адміністративних послуг через універсальні центри сприяло підвищенню якості цих послуг та ефективності роботи органів публічної адміністрації. Відтак утворення

ЦНАП по всій території України та збільшення кількості послуг, що надаються через ЦНАП, має важливе значення для підвищення якості адміністративних послуг, забезпечення уніфікованих вимог до надання адміністративних послуг та сприятиме дотриманню однакових стандартів прийому громадян під час надання адміністративних послуг [33, с. 75].

Подальше вдосконалення процедури надання адміністративних послуг сервісними центрами МВС України в сфері безпеки дорожнього руху, в тому числі через ЦНАП можливе шляхом запровадження надання деяких послуг в режимі онлайн, наприклад замовлення індивідуальних номерних знаків, реєстрації на отримання послуг в сервісному центрі МВС, запис на складання іспитів тощо.

У європейських країнах електронна форма надання адміністративних послуг використовується на рівні з письмовою формою на паперовому носії.

Законодавством країн – членів ЄС передбачена еквівалентність юридичної сили надання адміністративних послуг в електронній формі та в письмовій формі на паперових носіях. Причому рівність електронної та письмової форми на паперових носіях передбачена на рівні законів чи кодексів і є обов'язковою для визнання всіма суб'єктами правовідносин у державі. Наприклад, відповідно до статті 27 Закону про адміністративну процедуру Республіки Естонія «у разі доставки документа електронним способом, він направляється на адресу електронної пошти, що зазначена заявником у заяві. До документа має бути доданий електронний цифровий підпис» [56, с. 361, 33, с. 111].

Крім того, вважаємо, що для постійного вдосконалення роботи сервісних центрів МВС України необхідно запровадити обов'язковий моніторинг їх діяльності, який повинен включати в тому числі соціологічне опитування споживачів адміністративних послуг. Така практика здійснюється в країнах ЄС та довела свою ефективність, оскільки дозволяє не тільки здійснити оцінку діяльності суб'єктів надання адміністративних

послуг, а й виявляти недоліки в їх роботи та оперативно вжити необхідних заходів для підвищення якості надання адміністративних послуг.

Анкетування споживачів адміністративних послуг може проводитись як власними силами, так і за допомогою цивільних соціологічних організацій. Анкети можуть розміщуватись на офіційному сайті Головного сервісного центру МВС України та сайтах його територіальних відділень, в інших засобах масової інформації, а також надаватись самими працівниками сервісних центрів МВС України безпосередньо після надання адміністративної послуги. Зміст анкети не повинен бути обтяжливим для споживача адміністративної послуги. В інакшому випадку є велика вірогідність формального її заповнення. Питання в анкеті повинні стосуватись якості наданих адміністративних послуг, швидкості їх надання, ввічливості та професіоналізму працівників сервісних центрів МВС України тощо. Оцінка може надаватись за 5-ти бальною шкалою.

Для об'єктивності виявлення проблем в організації наданні адміністративних послуг в сфері безпеки дорожнього руху опитування слід проводити не тільки серед споживачів адміністративних послуг, а й серед працівників сервісних центрів МВС України.

Наступною запорукою належної якості адміністративних послуг, що надаються сервісними центрами МВС України, в тому числі в сфері безпеки дорожнього руху, є їх матеріальний аспект, який включає оплату адміністративної послуги, праці посадових осіб сервісних центрів МВС, підвищення їх кваліфікації, оснащення та матеріально-технічне забезпечення сервісних центрів МВС України.

Необхідне та достатнє фінансування діяльності суб'єктів, які надають адміністративні послуги, є однією з основних умов надання фізичним та юридичним особам адміністративних послуг належної якості, оскільки дуже часто можливості суб'єкта надання адміністративних послуг залежать від своєчасного фінансування його діяльності, підготовки висококваліфікованих

фахівців, оплати праці та преміювання посадових осіб, які проявили себе з позитивної сторони під час обслуговування громадян [33, с. 123].

Належне матеріально-технічне забезпечення сервісних центрів МВС України включає перш за все наявність приміщень відповідного розміру з сучасним ремонтом та необхідною кількістю місць для очікування. Розмір приміщення повинен розраховуватись з урахуванням кількості населення на території обслуговування (району(ів), міста) сервісного центру МВС України. Бажано щоб прийом громадян здійснювався на першому поверсі і щоб ця частина приміщення була максимально відкритою, просторою та обладнана технічними засобами відео спостереження, які працюють в он-лайн режимі. Таке приміщення повинно відповідати Примірному положенню про центр надання адміністративних послуг, затверджене Постановою КМУ від 20.02.2013 № 118 [189]. Дане приміщення повинно мати необхідне обладнання, яке дозволяє надання якісних адміністративних послуг. До такого обладнання слід віднести інформаційні стенди, необхідні меблі як для обслуговуючого персоналу, так і для споживачів адміністративних послуг, комп'ютерну техніку, канцелярські приладдя, бланки тощо.

Як правило, майже в кожному сервісному центрі МВС України одночасно обслуговується велика кількість споживачів адміністративних послуг. Враховуючи це, для упорядкування черги на вході до сервісного центру МВС України потрібно розміщувати систему «електронна черга» - термінал, де споживачі адміністративної послуги обирають вид послуги та отримують талон з номером у черзі і далі спостерігають на моніторі за просуванням своєї черги. Такі термінали бажано розміщувати біля рецепції для можливості надання допомоги у користуванні ним працівниками сервісного центру МВС України. Система «електронна черга» дозволяє також здійснювати контроль за діяльністю працівників сервісних центрів МВС України та аналіз їхньої діяльності.

На зручність отримання адміністративних послуг також впливає місце розташування сервісного центру МВС України. При цьому потрібно

враховувати такі фактори як скупченість населення, дорожньо-транспортну інфраструктуру, наявність місць для паркування тощо.

Розглядаючи такий напрямок удосконалення діяльності сервісних центрів МВС України як їх матеріально-технічне забезпечення, не можна не відзначити необхідність подальшого розвитку мобільних сервісних центрів, які на сьогодні вже працюють практично в кожній області нашої країни. Мобільні сервісні центри здійснюють виїзд у віддалені населені пункти на спеціально обладнаному автомобілі відповідно до затвердженого керівником центру графіку, а також за запитом органів місцевого самоврядування. У складі мобільного сервісного центру працюють два адміністратори та фахівець Експертної служби МВС. До адміністративних послуг, які надаються мобільним сервісним центром МВС України в сфері безпеки дорожнього руху слід віднести: реєстрацію та перереєстрацію транспортних засобів, заміну посвідчення водія, видачу міжнародного посвідчення водія тощо.

Зазначимо, що в країнах ЄС також існує практика надання «мобільних адміністративних послуг». Так, в Німеччині запроваджена концепція «Мобільне обслуговування громадян» [190, с. 1]. Наприклад, зазначений пілотний проект запроваджений у Дормагені (Німеччина) за ініціативою місцевого муніципалітету. Суть зазначеного проекту полягає у такому: уповноважена посадова особа муніципалітету на підставі отриманої в електронній формі заявки від громадянина може з'явитися за місцем проживання заявника та надати йому певну адміністративну послугу в тому разі, якщо заявник не має можливості особисто отримати послугу за місцем знаходження адміністративного органу [33, с. 174].

Враховуючи зарубіжний досвід «мобільного надання адміністративних послуг» вбачається доцільним забезпечення діяльності виїзних ЦНАП і в Україні, які могли б надавати адміністративні послуги, в тому числі в сфері безпеки дорожнього руху (за умови реалізації пропозиції щодо надання деяких адміністративних послуг в сфері безпеки дорожнього руху сервісними

центрами МВС України через ЦНАП) населенню у віддалених населених пунктах регіонів.

Наступною важливою складовою матеріального аспекту діяльності сервісних центрів МВС України є оплата адміністративних послуг, що ними надаються, в тому числі в сфері безпеки дорожнього руху. Головним недоліком у визначені системи оплати адміністративних послуг сервісних центрів МВС України вважаємо те, що така система суперечить вимогам статті 11 Закону України «Про адміністративні послуги» в частині встановлення платності зазначених адміністративних послуг на законодавчому рівні. Для виконання цієї вимоги потрібно або прийняти Закон України, який би визначав перелік адміністративних послуг МВС України, які надаються на платній основі та вартість кожної послуги або ж внести відповідні зміни до статті 11 Закону України «Про адміністративні послуги» в частині встановлення вартості адміністративних послуг на рівні підзаконних нормативно-правових актів. Вважаємо, що другий варіант є більш практичним, адже з урахуванням інфляційних процесів, які відбуваються в нашій державі, а також швидкоплинних змін суспільних відносин, які породжують новий попит та необхідність створення нових адміністративних послуг, потрібний гнучкий механізм реагування на такі виклики. А внесення змін до підзаконних нормативно-правових актів є набагато швидшим та простішим ніж до законів.

Оскільки адміністративні послуги в сфері безпеки дорожнього руху не можна віднести до обов'язкових, то відповідно вони не можуть бути безоплатними. В той же час, розмір їх оплати повинен бути чітко визначеним, обґрунтованим і включати лише ті складові, які визначають собівартість адміністративної послуги.

Враховуючи викладене вище, пропонуємо внести зміни до статті 11 Закону України «Про адміністративні послуги», а саме в частині 1 та 6 слово «законом» замінити словом «законодавством».

Частину 3 Закону викласти в такій редакції:

Розмір плати за надання адміністративної послуги (адміністративного збору) і порядок її справляння визначаються рішенням Кабінету Міністрів України з урахуванням її соціального та економічного значення.

Такий напрямок удосконалення діяльності сервісних центрів МВС України як робота з персоналом, зокрема підвищення кваліфікації працівників сервісних центрів МВС України слід віднести до категорії кадрової роботи, але враховуючи, що на організацію такої роботи потрібні кошти, можна зазначити, що цей напрямок також носить матеріальний аспект удосконалення діяльності сервісних центрів МВС України. Цей напрямок роботи є необхідним та важливим, адже якість наданих адміністративних послуг їх споживачам багато в чому залежить від рівня професійності, тактовності та культури спілкування осіб, які надають такі послуги. Якщо брати до уваги надані нами пропозиції щодо надання деяких адміністративних послуг сервісних центрів МВС України в сфері безпеки дорожнього руху через ЦНАП, пропонуємо зазначений напрямок поділити на дві частини:

1) організація навчання персоналу ЦНАП щодо надання адміністративних послуг в сфері безпеки дорожнього руху, що повинно включати отримання персоналом знань, вмінь та навичок щодо прийому необхідних документів, передання їх до сервісних центрів МВС України та алгоритму подальших дій щодо надання адміністративної послуги;

2) підвищення кваліфікації працівників сервісних центрів МВС України, в тому числі взаємодії з працівниками ЦНАП щодо адміністративних послуг, які надаються через ЦНАП. Підвищення кваліфікації повинно бути спрямоване на розвиток та впровадження нових технологій в наданні адміністративних послуг з метою зручності та швидкості їх отримання споживачами, зокрема можливості отримувати адміністративні послуги заочно з використанням мережі інтернет.

До роботи з персоналом, яка носить матеріальний аспект та є необхідною частиною механізму забезпечення якісного надання

адміністративних послуг сервісними центрами МВС України також слід віднести забезпечення належної заробітної плати їх працівникам та стимулювання до кар'єрного росту. Це може бути, наприклад, системою збільшення посадового окладу, залежно від вислуги років. Така система буде сприяти зменшенню кадрового відтоку та забезпечить укомплектуванню сервісних центрів МВС України висококваліфікованими працівниками, здатними якісно та швидко надавати адміністративні послуги, в тому числі в сфері безпеки дорожнього руху.

Важливим аспектом підвищення якості надання адміністративних послуг сервісними центрами МВС України в сфері безпеки дорожнього руху, є вироблення критеріїв оцінювання діяльності як посадових осіб, так і сервісного центру МВС України в цілому. Головним критерієм такої оцінки, на наш погляд, повинна бути громадська думка про діяльність сервісного центру МВС України, зокрема споживачів адміністративних послуг. Для цього необхідно проводити періодичні соціологічні опитування споживачів адміністративних послуг, що надаються сервісними центрами МВС України незалежними цивільними організаціями. Також необхідно передбачити механізм реагування на зниження показників якості надання адміністративних послуг, який повинен включати виявлення об'єктивних та суб'єктивних причин зниження таких показників та, відповідно усунення цих причин. Якщо суб'єктивні причини передбачають вину посадових осіб, зокрема керівника сервісного центру МВС України, необхідно проводити службові розслідування та вирішувати питання про притягнення винних до дисциплінарної відповідальності.

Вважаємо, що підвищувати якість надання адміністративних послуг сервісними центрами МВС України потрібно не тільки каральними методами, а й заохочувальними. При цьому останній метод повинен бути пріоритетним. Посадові особи сервісного центру МВС України повинні бути матеріально стимульовані за високі показники своєї діяльності. Якщо оцінка якості надання адміністративних послуг сервісним центром МВС не тільки

знижується, а й навпаки є вищою порівняно з аналогічним періодом попереднього соціологічного опитування, посадові особи сервісного центру МВС України повинні отримати матеріальну винагороду за високий результат своєї діяльності у вигляді премії.

Найбільш раціональним варіантом преміювання посадових осіб сервісних центрів МВС України за високі показники своєї діяльності та високу оцінку роботи якості наданих адміністративних послуг їх споживачами вважаємоповинен бути індивідуальний підхід. В цьому питанні підтримуємо думку Михайлюк Я.Б., яка пропонує такий спосіб індивідуального оцінювання діяльності посадових осіб щодо надання останніми адміністративних послуг, як проведення опитуванняспоживачів адміністративних послуг за допомогою телефону з метою з'ясування чи задоволений клієнт якістю наданої йому адміністративної послуги, та оцінювання посадової особи, що надала таку послугу [33, с. 180].

Ефективним засобом забезпечення прав та законних інтересів споживачів адміністративних послуг є наявність механізму оскарження рішень, дій чи бездіяльності посадових осіб сервісних центрів МВС України, На сьогодні оскаржити рішення, дії чи бездіяльність посадових осіб сервісних центрів МВС України можна в адміністративному або судовому порядку. Перший передбачає можливість подати скаргу до того ж територіального сервісного центру МВС України, рішення, дії чи бездіяльність посадової особи якого оскаржуються або до Головного сервісного центру МВС України. У другому випадку скарга подається безпосередньо до суду.

Після ухвалення Закону України «Про адміністративні послуги» громадяни отримали можливість оскарження рішень, дій чи бездіяльність суб'єктів публічної адміністрації у порядку адміністративного судочинства [191]. Оскільки Головний сервісний центр МВС України та його територіальні підрозділи є структурним підрозділом Міністерства внутрішніх справ України – центрального органу виконавчої влади, оскарження рішень,

дій чи бездіяльності їх посадових осіб здійснюється через адміністративні суди.

Наразі діючим законодавством не передбачено обов'язкового використання адміністративного способу відновлення порушених прав перед поданням карги до суду. Не урегульоване також питання одночасного подання скарги в адміністративному та судовому порядку.

В той же час, зазначимо, що адміністративний спосіб оскарження рішень, дій чи бездіяльності на практиці працює не досить ефективно, оскільки в таких випадках завжди є певна зацікавленість посадових осіб в результатах її розгляду. Судова гілка влади відчуває кадровий голод та перебуває на сьогодні на стадії реформування. Ці процеси часто призводять до затягування часу судового розгляду та прийняття рішення. Тому, вважаємо, що в Україні, з урахуванням міжнародного досвіду необхідним є запровадження альтернативних способів урегулювання спорів між громадянами та органами публічної адміністрації, в тому числі між споживачами адміністративних послуг в сфері безпеки дорожнього руху та сервісними центрами МВС України. До таких способів слід віднести інститути медіації, арбітражу, договірного врегулювання спорів.

Для запровадження функціонування зазначених інститутів в Україні необхідно створити законодавчу базу, шляхом прийняття Закону України з орієнтованою назвою «Про досудове врегулювання спорів». За умови ефективного функціонування зазначених інститутів можливо було б на законодавчому рівні закріпити обов'язкове використання одного із способів досудового врегулювання деяких категорій спорів, в тому числі громадян з органами публічної адміністрацією. Це дозволило б зменшити завантаженість суддів та забезпечити більш ефективну правову систему регулювання суспільних відносин.

Отже, підсумовуючи викладене вище, можемо виділити такі напрями вдосконалення надання адміністративних послуг сервісними центрами МВС України:

1) вжиття заходів щодо усунення корупційних проявів під час надання адміністративних послуг щодо допуску водіїв до керування транспортними засобами. Цей напрямок повинен включати заходи, спрямовані на посилення контролю за діяльністю навчальних закладів, що здійснюють підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації водіїв транспортних засобів, а також вдосконалення самого порядку прийому іспитів на право керування транспортними засобами, зокрема супроводження проведення як теоретичного, так і практичного іспиту онлан-трансляцією через офіційні сайти територіальних сервісних центрів МВС України;

2) запровадження практики надання адміністративної послуги у вигляді реєстрації, перереєстрації транспортних засобів через ЦНАП без здійснення огляду транспортного засобу, попередньо запровадивши обов'язковий технічний контроль для всіх автомобілів, під час якого здійснювати звірку ідентифікаційних номерів транспортних засобів з реєстраційними документами. Ця пропозиція обґрунтовується з урахуванням Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони», якою передбачено запровадження обов'язкового технічного контролю для всіх автомобілів;

3) подальший розвиток мобільного надання адміністративних послуг – з урахуванням міжнародного досвіду обґрунтовано доцільність забезпечення діяльності виїзних ЦНАП і в Україні, які могли б надавати адміністративні послуги, в тому числі в сфері безпеки дорожнього руху (за умови реалізації пропозиції щодо надання деяких адміністративних послуг в сфері безпеки дорожнього руху сервісними центрами МВС України через ЦНАП) населенню у віддалених населених пунктах регіонів;

4) вироблення критеріїв оцінювання роботи сервісних центрів МВС України, головним з яких запропоновано вважати громадську думку про діяльність сервісного центру МВС України в цілому та конкретної посадової особи, яка надає адміністративні послуги споживачами таких послуг. Для

цього запропоновано проводити періодичні соціологічні опитування споживачів адміністративних послуг, що надаються сервісними центрами МВС України незалежними громадськими організаціями, а також проведення опитування споживачів адміністративних послуг за допомогою телефону з метою визначення якості наданої адміністративної послуги.

Висновки до розділу 3

1. Розглянувши досвід країн з високим рівнем забезпечення безпеки дорожнього руху, прав та свобод громадян щодо надання найбільш поширених адміністративних послуг в сфері безпеки дорожнього руху, зроблено такі висновки:

– в більшості таких країн адміністративні послуги щодо реєстрації, перереєстрації транспортних засобів надаються цивільними державними органами без здійснення огляду транспортного засобу та перевірки ідентифікаційних номерів транспортних засобів;

– найбільш раціональним вбачається в Україні імплементація досвіду Швеції та інших країн ЄС щодо надання адміністративних послуг в сфері реєстрації, перереєстрації транспортних засобів, в яких відсутня практика здійснення огляду транспортного засобу та перевірка ідентифікаційних номерів його складових частин на відповідність свідоцтву про реєстрацію транспортного засобу перед здійсненням реєстрації, перереєстрації транспортного засобу;

– обґрунтовано можливість спростити перелік необхідних документів для здійснення реєстрації, перереєстрації транспортних засобів, обмежившись лише документом, що підтверджує купівлю-продаж транспортного засобу та його страхування новим власником, а також подачу таких документів поштою чи електронними засобами зв'язку;

– визначено необхідність приведення національного законодавства до вимог країн ЄС, що обґрунтовується підписанням Угоди про асоціацію між

Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, в тому числі в сфері допуску до керування транспортними засобами, умови якого повинні відповідати Директивам 2003/59/ЄС та 2006/126/ЄС. На сьогодні існує необхідність у приведенні національного законодавства до зазначених вимог в частині визначення категорій транспортних засобів та вимог щодо отримання права керування на них та деякі інші.

2. З метою запровадження практики надання адміністративної послуги у вигляді реєстрації, перереєстрації транспортних засобів через ЦНАП без здійснення огляду транспортного засобу, а також обов'язкового огляду усіх транспортних засобів запропоновано прийняти закон, який би враховував вимоги Директив 2009/40/ЄС та 2014/45/ЄС щодо запровадження в Україні обов'язкового технічного контролю для всіх автомобілів, а також привести у відповідність інші нормативно-правові акти в цій сфері, а саме:

1) внести зміни до Закону України «Про дорожній рух», а саме:

п. 1 ч. 2 ст. 35 викласти в такій редакції:

мотоцикли з робочим об'ємом двигуна до 125 кубічних сантиметрів, мопеди, мотоколяски та інші прирівняні до них транспортні засоби - незалежно від строку експлуатації;

п. 2 та п. 3 ст. 35 – виключити.

2) внести зміни до Порядку проведення обов'язкового технічного контролю та обсягів перевірки технічного стану транспортних засобів, затвердженого Постановою КМУ від 30.01.2012 № 137, а саме:

пп. 1 п. 1 викласти в такій редакції:

мотоцикли з робочим об'ємом двигуна до 125 кубічних сантиметрів, мопеди, мотоколяски та інші прирівняні до них транспортні засоби - незалежно від строку експлуатації;

пп. 1 п. 1 – виключити.

3. Визначено невідповідність системи оплати адміністративних послуг, що надаються сервісними центрами МВС України, яка визначається на рівні

підзаконних нормативно-правових актів, вимогам статті 11 Закону України «Про адміністративні послуги» в частині встановлення платності зазначених адміністративних послуг на законодавчому рівні. Для виконання цієї вимоги запропоновано або прийняти закон, який би визначав перелік адміністративних послуг МВС України, які надаються на платній основі та вартість кожної послуги або ж внести відповідні зміни до статті 11 Закону України «Про адміністративні послуги» в частині встановлення вартості адміністративних послуг на рівні підзаконних нормативно-правових актів. Обгрунтовано, що другий варіант є більш практичним, адже з урахуванням інфляційних процесів, які відбуваються в нашій державі, а також швидкоплинних змін суспільних відносин, які породжують новий попит та необхідність створення нових адміністративних послуг, потрібний гнучкий механізм реагування на такі виклики. А внесення змін до підзаконних нормативно-правових актів є набагато швидшим та простішим ніж до законів.

Враховуючи зазначене, запропоновано внести зміни до статті 11 Закону України «Про адміністративні послуги», а саме в частині 1 та 6 слово «законом» замінити словом «законодавством».

Частину 3 Закону викласти в такій редакції:

Розмір плати за надання адміністративної послуги (адміністративного збору) і порядок її справляння визначаються рішенням КМУ з урахуванням її соціального та економічного значення.

ВИСНОВКИ

У висновках дисертації запропоновано нове вирішення наукового завдання щодо удосконалення надання адміністративних послуг сервісними центрами МВС України в сфері безпеки дорожнього руху.

У результаті проведеного дослідження сформульовано ряд положень і рекомендацій, які конкретизовано у таких висновках.

1. З урахуванням запропонованого вдосконалення визначення поняття «адміністративна послуга», враховуючи ознаки та особливості діяльності сервісних центрів МВС України в сфері безпеки дорожнього руху, запропоновано авторське визначення поняття адміністративної послуги сервісних центрів МВС України у сфері безпеки дорожнього руху як отримання фізичними чи юридичними особами від уповноважених посадових осіб сервісних центрів МВС України адміністративного акту за результатами розгляду заяви особи в межах компетенції та повноважень сервісного центру МВС України, спрямованого на реалізацію прав та обов'язків особи під час здійснення реєстрації транспортних засобів, отримання посвідчення водія, дозвільних документів щодо перевезення небезпечних вантажів та інших, пов'язаних з безпекою дорожнього руху.

2. Розглянувши зміст діяльності сервісних центрів МВС України, сформовано такі напрями їх діяльності в сфері безпеки дорожнього руху:

– діяльність сервісних центрів МВС України щодо допуску водіїв до керування транспортними засобами;

– діяльність сервісних центрів МВС України щодо допуску транспортних засобів до участі у дорожньому русі;

– діяльність сервісних центрів МВС України пов'язана з реалізацією транспортних засобів;

– діяльність сервісних центрів МВС України щодо погодження конструкцій транспортних засобів;

- дозвільна діяльність сервісних центрів МВС України у сфері перевезення небезпечних вантажів;
- діяльність сервісних центрів МВС України щодо надання дозволу на використання спеціальних сигнальних пристроїв;
- діяльність сервісних центрів МВС України щодо виготовлення та зберігання номерних знаків.

Також надано класифікацію адміністративних послуг, що надаються сервісними центрами МВС в сфері безпеки дорожнього руху: 1) залежно від суб'єкта надання адміністративної послуги; 2) залежно від виду транспорту, на якому надається адміністративна послуга; 3) залежно від споживачів; 4) залежно від сфери суспільних відносин, в яких надаються адміністративні послуги; 5) залежно від виду адміністративного акта за результатами надання адміністративної послуги сервісними центрами МВС України в сфері безпеки дорожнього руху; 6) за юридичними наслідками; 7) за строком отримання; 8) за формою отримання; 9) за обов'язковістю; 10) за необхідністю; 11) за платністю.

3. Розглянувши правові та організаційні засади діяльності сервісних центрів МВС України в сфері безпеки дорожнього руху, запропоновано:

- прийняти закон, який би комплексно регулював зазначену сферу суспільних відносин з орієнтовною назвою «Про адміністративні послуги сервісних центрів МВС України» на основі проекту Закону України «Про сервісні послуги та сервісні центри Міністерства внутрішніх справ України» (№ 2567 від 06.04.2015), що сприяло б покращенню якості, підвищенню оперативності та об'єктивності надання адміністративних послуг сервісними центрами МВС України, полегшенню отримання цих послуг громадянами, запобіганню проявам корупції та визначенню правових засад реалізації прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб при наданні адміністративних послуг сервісними центрами МВС України;
- запропоновано привести у відповідність Реєстр адміністративних послуг з адміністративними послугами, що фактично надаються сервісними

центрами МВС України в сфері безпеки дорожнього руху, а саме на законодавчому рівні визначити перелік адміністративних послуг, що надаються сервісними центрами МВС України, після чого доповнити Реєстр адміністративних послуг відповідними змінами;

– обґрунтовано необхідність передачі всіх адміністративних послуг в сфері безпеки дорожнього руху, що на сьогодні надаються підрозділами Національної поліції до сервісних центрів МВС України. На Національну поліцію покласти виключно контрольні функції щодо дотримання законодавства в цій сфері відповідно до покладених на неї повноважень. Розмежування компетенції Міністерства внутрішніх справ України щодо надання адміністративних послуг в сфері безпеки дорожнього руху та здійснення контрольних функцій Національною поліцією за дотриманням законодавства в цій сфері повинно регулюватись на законодавчому рівні, а саме Законом України «Про дорожній рух». При цьому, в даному Законі повинні бути перелічені основні адміністративні послуги, що надаються Міністерством внутрішнім України через сервісні центри МВС України з вказівкою на те, що можуть надаватись й інші послуги відповідно Реєстру адміністративних послуг.

4. З'ясовано зміст адміністративних послуг сервісних центрів МВС України під час здійснення реєстраційної діяльності, виявлено проблемні питання в цій сфері та запропоновано привести законодавство до єдиних вимог стосовно визначення переліку транспортних засобів, що підлягають державній реєстрації, а саме:

1) в частині 3 статті 34 Закону України «Про дорожній рух»: слова «усіх типів» замінити на «таких типів»; слова «що використовуються на автомобільних дорогах державного значення» - виключити;

2) в Примітці до статті 121 КУпАП слова «всі види автомобілів, трактори та інші самохідні машини, трамваї і тролейбуси, а також мотоцикли та інші транспортні засоби» замінити на слова «транспортні засоби таких типів: автомобілі, автобуси, мотоцикли всіх типів, марок і моделей, самохідні

машини, причепа та напівпричепа до них, мотоколяски, інші прирівняні до них транспортні засоби та мопеди».

Також виділено стадії процедури реєстрації транспортних засобів, а саме:

- 1) прийняття заяви та необхідних до неї документів;
- 2) перевірка реєстратором необхідних документів та здійснення оплати послуги;
- 3) огляд експертом транспортного засобу та перевірка його за наявними базами даних;
- 4) видача реєстраційних документів та номерних знаків на ТЗ або лист з обґрунтуванням причин відмови в реєстрації транспортного засобу.

5. Визначено сутність адміністративних послуг сервісних центрів МВС України щодо допуску водіїв до керування транспортними засобами. При цьому, проаналізувавши вимоги законодавства щодо віку та стажу, необхідного для отримання посвідчення водія окремих категорій, обґрунтовано необхідність внесення змін до Закону України «Про дорожній рух» в частині підняття вікового цензу для отримання посвідчення водія окремих категорій, а також передбачити наявність стажу, як необхідної умови для отримання посвідчення водія відповідної категорії, а саме:

В частині 5 статті 15 слова «19-річного віку» замінити словами «21-річного віку»;

Доповнити статтю 15 зазначеного Закону частиною 7 такого змісту:

Право на отримання посвідчення водія категорій BE, C1E, CE, а також D1, D, D1E, DE надається особам, які мають не менше 3-річного стажу керування транспортними засобами категорій B1, B, C1, C.

Відповідно до цього, запропоновано привести у відповідність норми постанови КМУ від 08.05.1993 № 340 «Про затвердження Положення про порядок видачі посвідчень водія та допуску громадян до керування транспортними засобами».

Також виділено умови допуску до іспиту на право керування транспортними засобами: вік кандидата; відсутність медичних протипоказань; проходження підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації водіїв транспортних засобів у відповідних закладах освіти. Враховуючи те, що для отримання права керування транспортними засобами певних категорій необхідний стаж керування транспортними засобами, а також те, що в дисертаційному дослідженні обґрунтовано необхідність його збільшення та додатково встановити для окремих категорій, вважаємо, що четвертою умовою для допуску особи до іспиту на право керування транспортними засобами є наявність стажу керування транспортними засобами у випадках, передбачених законом. На підставі цього запропоновано внести зміни до частини 1 статті 15 закону України «Про дорожній рух», а саме: після слів «за відповідними програмами» доповнити словами «а у випадках передбачених законодавством має встановлений стаж керування транспортними засобами».

6. Встановлено особливості адміністративних послуг сервісних центрів МВС України щодо забезпечення перевезення небезпечних вантажів та обґрунтовано на законодавчому рівні закріпити підвищені вимоги до конструкцій транспортних засобів, що здійснюють перевезення небезпечних вантажів, також закріпити за конкретними органами обов'язки щодо здійснення безпечних умов перевезення небезпечних вантажів, класифікації небезпечних вантажів, визначення та закріплення на нормативному рівні повноважень та відповідальності уповноваженого з питань перевезення небезпечних вантажів та інших суб'єктів у цій сфері, взаємодії з іншими видами транспорту тощо.

7. Вивчено міжнародний досвід надання адміністративних послуг в сфері безпеки дорожнього руху, а саме таких країн як США, Грузії та країни ЄС. На підставі цього обґрунтовано доцільність імплементації в національне законодавство та практику досвіду Швеції та інших країн ЄС щодо надання адміністративних послуг в сфері реєстрації, перереєстрації транспортних

засобів, в яких відсутня практика здійснення огляду транспортного засобу та перевірка ідентифікаційних номерів його складових частин на відповідність свідоцтву про реєстрацію транспортного засобу перед здійсненням реєстрації, перереєстрації транспортного засобу. Цей вид адміністративних послуг запропоновано надавати через ЦНАП. Для цього запропоновано прийняти закон, який би враховував вимоги Директив 2009/40/ЄС та 2014/45/ЄС щодо запровадження в Україні обов'язкового технічного контролю для всіх автомобілів, а також привести у відповідність інші нормативно-правові акти в цій сфері, а саме:

1) п. 1 ч. 2 ст. 35 Закону України «Про дорожній рух» викласти в такій редакції:

мотоцикли з робочим об'ємом двигуна до 125 кубічних сантиметрів, мопеди, мотоколяски та інші прирівняні до них транспортні засоби - незалежно від строку експлуатації;

п. 2 та п. 3 ст. 35 цього ж Закону – виключити;

2) внести зміни до Порядку проведення обов'язкового технічного контролю та обсягів перевірки технічного стану транспортних засобів, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 30.01.2012 № 137, а саме:

пп. 1 п. 1 викласти в такій редакції:

мотоцикли з робочим об'ємом двигуна до 125 кубічних сантиметрів, мопеди, мотоколяски та інші прирівняні до них транспортні засоби - незалежно від строку експлуатації;

пп. 1 п. 1 – виключити;

8. Запропонувати шляхи вдосконалення надання адміністративних послуг сервісними центрами МВС України в сфері безпеки дорожнього руху, а саме:

– подолання корупційних проявів при наданні адміністративних послуг сервісними центрами МВС України шляхом запровадження прозорих процедур надання адміністративних послуг, посилення контролю в цій сфері, вдосконалення підготовки кандидатів у водіїв відповідними закладами освіти

та підвищення їх відповідальності за неналежну підготовку водіїв, а також вдосконалення самого порядку прийому іспитів на право керування транспортними засобами, зокрема запропоновано теоретичний і практичний іспити супроводжувати онлан-трансляцією через офіційні сайти територіальних сервісних центрів МВС України;

- спрощення процедури реєстрації транспортних засобів, скасувавши огляд транспортних засобів експертом перед здійсненням реєстраційної процедури та запровадивши надання таких послуг через ЦНАП;

- запровадження надання окремих адміністративних послуг сервісних центрів МВС України в сфері безпеки дорожнього руху в режимі онлайн, наприклад замовлення індивідуальних номерних знаків, реєстрації на отримання послуг в сервісному центрі МВС, запис на складання іспитів тощо, а також подальший розвиток надання адміністративних послуг через мобільні сервісні центри МВС України в найбільш віддалених від обласного центру населених пунктах;

- внесення змін до законодавства з метою вдосконалення надання адміністративних послуг сервісними центрами МВС України в сфері безпеки дорожнього руху;

- запровадження обов'язкового моніторингу діяльності сервісних центрів МВС України, а також ЦНАП, через які запропоновано надання деяких адміністративних послуг сервісними центрами МВС України. Обґрунтовано, що такий моніторинг повинен включати в тому числі соціологічне опитування споживачів адміністративних послуг.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Копенгагенські критерії членства в Європейському союзі (інформаційно-аналітична довідка). URL: <http://mfa.gov.ua/ua/page/open/id/774>.
2. Стратегія сталого розвитку "Україна - 2020": указ Президента України від 12.01.2015 № 5/2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>.
3. Стратегія розвитку органів системи Міністерства внутрішніх справ на період до 2020 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.11.2017 № 1023-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-2017-%D>.
4. Коптєв А.М. Законодавчий аспект створення та діяльності сервісних центрів МВС. *Актуальні проблеми національного законодавства: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Кропивницький, 15 листопада 2017 року*. Кропивницький: ПОЛІМЕД-Сервіс, 2017. С. 147–148.
5. Власенко О.Г. Адміністративні послуги у сфері громадянства, імміграції та реєстрації фізичних осіб: автореф. дис. канд. юрид. наук: спец. 12.00.07. Запоріжжя, 2017. 22 с.
6. Гапонюк О.О. Поняття та зміст адміністративно-правового регулювання публічно-сервісної діяльності органів державної влади України в митній сфері. *Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки*. 2015. № 3. С. 70–76.
7. Гончарова І.А. Адміністративно-правовий аспект процедури надання адміністративних послуг: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Херсон, 2017. 215 с.
8. Дроздова І.В. Міністерство внутрішніх справ України як суб'єкт надання адміністративних послуг: автореф. дис. канд. юрид. наук: спец. 12.00.07. Київ, 2009. 20 с.
9. Йосифович Д. Надання адміністративних послуг Міністерством внутрішніх справ України та Національною поліцією. *Вісник Національного*

університету «Львівська політехніка». Серія: Юридичні науки: зб. наук. пр. 2017. № 876. С. 131-137. URL: <http://science.lpnu.ua/sites/default/files/journalpaper/2018/jun/13175/131-137.pdf>.

10. Ластович Д.М. Адміністративно-правові засади надання поліцейських послуг в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Харків, 2016. 224 с.

11. Мельник Р.С. Адміністративні процедури в діяльності органів внутрішніх справ. *Вісник Запорізького юридичного інституту*. 2004. № 3. С. 97-101.

12. Мозговий О.О. Поняття та види публічних послуг, які надаються через сервісні центри МВС України. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2017. Вип. 6. Т. 4. С. 78–83.

13. Сосновик О.О. Діяльність органів внутрішніх справ щодо надання адміністративних послуг: організаційно-правові питання: автореф. дис. канд. юрид. наук: спец. 12.00.07. Харків, 2008. 19 с.

14. Троян В.А. Гарантії публічно-сервісної діяльності національної поліції України. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2017. Вип. 5. Т. 2. С. 176-180.

15. Троян В.А. Поняття та види публічно-сервісної діяльності Національної поліції України. *Право і Безпека*. 2016. № 4 (63). URL: <http://oaji.net/articles/2017/2258-1486121399.pdf>.

16. Фоменко А.Є. Використання міжнародного досвіду органами внутрішніх справ у сфері надання адміністративних послуг. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2015. Вип. 3-2. Том 4. Ч. 3. С. 188-192.

17. Шатрава С.О. Адміністративні послуги в діяльності органів внутрішніх справ: поняття та класифікація. *Jurnalul juridic national: teorie și practică*. 2015. № 6 (16) . С. 104-107.

18. Щербань В.Д. Адміністративно-правові засади публічно-сервісної діяльності органів виконавчої влади в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2017. 210 с.
19. Про оподаткування прибутку підприємств: Закон України в ред. від 22.05.1997. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. № 4. Ст. 28.
20. Про адміністративні послуги: Закон України від 02.06.2012 № 5203 – IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2013 № 32. Ст. 409.
21. Адміністративне право: навч. програма / В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко, Ю. В. Іщенко, В. П. Чабан ; за заг. ред. В. К. Колпакова. К.: Київський нац. ун-т внутр. справ, 2010. 27 с.
22. Легеза Є.О. Адміністративні послуги, що надаються міліцією громадської безпеки: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Дніпропетровськ: Дніпропет. Держ. ун-т внутр. справ, 2011. 263 с.
23. Афанасьєв К.К. Адміністративні послуги : [навч. посібник] / К.К. Афанасьєв. – Луганськ : РВВЛДУВС, 2010. – С. 28.
24. Ковбас І, Боднар С. Адміністративні послуги: поняття та порядок їх надання органами публічної адміністрації. *Міжнародний науково-практичний журнал: Visegrad Journal on Human Rights*. 2016 № 1/1. С. 96 – 102.
25. Голосніченко І. Правове регулювання надання державних управлінських послуг та вирішення адміністративних спорів. *Право України*. 2003. № 10. С. 88.
26. Туркова О.К. Теоритичні підходи щодо поняття адміністративної послуги. *Теорія і практика правознавства*. Вип. 1 (9) / 2016.
27. Демський Е. Ф. Адміністративні послуги та їх юридична природа. *Юридична Україна*. 2011. № 1(1). С. 79–86.
28. Писаренко Г.М. Адміністративні послуги в Україні: організаційно-правові аспекти: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Одеса, 2006. 196 с.

29. Писаренко Г.М. Адміністративні послуги в Україні: організаційно-правові аспекти: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Одеса, 2006. 20 с.

30. Левченко О.В. Поняття та ознаки адміністративних послуг: сучасний погляд на наукові дискусії. *Науковий Вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Юриспруденція. 2015 № 18 том 1.

31. Коломоєць Т.О. Управлінські послуги в контексті взаємовідносин особи й органів місцевої влади в Україні: концептуальний і нормативний аспекти. *Актуальні проблеми державного управління*. 2002. Вип. 7. С. 178–182.

32. A quality framework for services of general interest in Europe: Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions [Electronic resource] / European Commission. Brussels, 2011. Access mode: http://ec.europa.eu/services_general_interest/docs/comm_quality_framework_en.pdf. (Viewed on June 14, 2015).

33. Михайлюк Я.Б. Адміністративні послуги у країнах Європейського Союзу та Україні (порівняльно-правовий аспект): дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Запоріжжя: Класичний приватний університет, 2016. 248 с.

34. Михайлюк Я.Б. Теоретичні засади надання адміністративних послуг у країнах Європейського Союзу та Україні. URL: <http://applaw.knu.ua/index.php/arkhiv-nomeriv/2-12-2015/item/451> teoretychni-zasady-nadannya-administratyvnyh-poslug-u-krayinah-yevropeyskogo-soyuzu

35. Плющ В. Державна послуга як різновид функцій органів виконавчої влади. *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України*. 2009. Вип. 2. С. 41-48.

36. Про схвалення Концепції розвитку системи надання адміністративних послуг органами виконавчої влади: розпорядження

Кабінету Міністрів України від 15.02.2006 № 90-рURL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/90-2006-%D1%80>

37. Лист Міністерства юстиції України від 18.12.2009 № 967-0-2-09-22.URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v967-323-09>

38. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики / за заг. ред. В. Б. Авер'янова. – К. : Факт, 2003. – 384 с.

39. Адміністративне право України. Академічний курс: підруч.: у 2 т.: Т.1. Загальна частина / ред. кол.: В.Б. Авер'янов (голова) та ін. Київ: Юрид. думка, 2007. 592 с.

40. Тимошук В. Адміністративні послуги. Посібник. Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні. DESPRO». К.: ТОВ «Софія-А». 2012. 104 с.

41. Наливайко Л.Р. Державний лад України.*Теоретико-правова модель*. Харків. Право, 2009. 596 с.

42. Сухорукова А. Трансформація сучасного поняття «державні органи влади». *Сучасна українська політика. Політики і політологи про неї*. Київ. Миколаїв. Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2008. Вип. 13. С. 238-243. URL: <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/ukrpolituk/3/29.pdf>.

43. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: підручник. 3-є вид., допов. і переробл. К. : Алерта, 2012. 524 с.

44. Кравченко В.В. Конституційне право України. Навч. посіб. / В.В. Кравченко. – 6-те вид., виправ та допов. – К. : Атіка, 2008. 590 с.

45. Ткач І.В. Поняття органу державної влади у контексті статей 1173-1175 Цивільного кодексу України. *Вісник Академії адвокатури України*. 2013. № 2 (27). С. 18–23.

46. Вільгушинський М. До питання про сутність та зміст категорії «суб'єкт владних повноважень». *Віче*. 2013. № 12. С. 10-14. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/viche_2013_12_5

47. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. Офіційний вісник України. 2015. № 63. С. 33. Ст. 2075. Код акта 78051/2015.
48. Про затвердження Положення про територіальний сервісний центр МВС: наказ МВС України від 29.12.2015 № 1646. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0156-16>
49. Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України від 28.10.2015 № 878 URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/878-2015-%D0%BF>.
50. Словопедія. Енциклопедія політичної думки. Владні повноваження. URL: <http://slovopedia.org.ua/40/53394/261065.html>.
51. Ткач Г.Й. Поняття владного повноваження. *Вісник Львівського університету*. Серія «Юридична». 2009. Вип. 49. С. 101–105.
52. Великий енциклопедичний юридичний словник: за ред. Ю. С. Шемшученка. К.: Юридична думка, 2007. 992 с.
53. Буханевич О.М. Теоретико-правові та праксеологічні засади надання адміністративних послуг в Україні: дис. ... докт. юрид. наук : спец. 12.00.07. Ін-т законодавства Верховної Ради України. К., 2016. 455 с.
54. Легеза Є.О. Концепція публічних послуг: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07. Запоріжжя: Запорізький Національний університет, 2017. 511 с.
55. Долечек В.С. Надання управлінських послуг населенню органами виконавчої влади України: організаційно-правовий аспект: дис. ... канд. наук з державного управління: 25.00.02. К., 2005. 206 с.
56. Тимошук В.П. Адміністративна процедура та адміністративні послуги. Зарубіжний досвід і пропозиції для України. К.: Факт, 2003. 496 с.
57. Адміністративне право України. Академічний курс : [підручник для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл.] : в 2 т. / [В. Б. Авер'янов, О. Ф. Андрійко, Ю. П. Битяк та ін.] ; за ред. В. Б. Авер'янова. К. : Юридична думка, 2004–2004. Т. 2 : Особлива частина. 2004. 583 с.

58. Коптєв А.М. Напрями діяльності сервісних центрів МВС України та класифікація адміністративних послуг, що ними надаються в сфері безпеки дорожнього руху. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2018. № 1. С. 110–115.

59. Циганов О.Г. Класифікація адміністративних послуг. *Наука і правоохорона*. 2013. № 1 (19). С. 60-66.

60. Буханевич О.М. Класифікація адміністративних послуг. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2015. С. 7-10.

61. Про затвердження типових інформаційних карток адміністративних послуг, які надаються територіальними органами з надання сервісних послуг МВС: наказ МВС України від 27.09.2016 № 976. URL: <http://hsc.gov.ua/wp-content/uploads/2016/03/Nakaz-MVS.pdf>.

62. Про затвердження переліку платних послуг, які надаються підрозділами Міністерства внутрішніх справ, Національної поліції та Державної міграційної служби, і розміру плати за їх надання: постанова Кабінету Міністрів України від 04.06.2007 року № 795. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/795-2007-%D0%BF>.

63. Мозговий О.О. Адміністративно-правові засади діяльності сервісних центрів МВС України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ: Наук.-дослід. ін-т публ. права, 2019. 222 с.

64. Коптєв А.М. Сервісні центри МВС – перші підсумки роботи та перспективи подальшого реформування. *Актуальні питання протидії злочинності в сучасних умовах: вітчизняний та зарубіжний досвід: матер. II Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 15 бер. 2018 р.)*. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2018. С. 162-165.

65. Про утворення територіальних органів з надання сервісних послуг Міністерства внутрішніх справ: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 № 899. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/889-2015-%D0%BF>.

66. Про затвердження Положення про Головний сервісний центр МВС:наказ МВС від 07.11.2015 № 1393. URL: <http://hsc.gov.ua/wpcontent/uploads/2017/06/Plzh-GSTS-19-05-2017-ilovepdf-compressed-4.pdf>.

67. Головний сервісний центр. URL:<http://hsc.gov.ua/pro-gsc/about/>

68. Про затвердження Порядку державної реєстрації(перереєстрації), зняття з обліку, зняття з обліку автомобілів, автобусів, а також самохідних машин, мотоциклів усіх типів, марок і моделей, причепів, напівпричепів, мотоколясок, інших прирівняних до них транспортних засобів та мопедів: постанова Кабінету Міністрів України від 07.09.1998 № 1388. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1388-98-%D0%BF>.

69. Сервісні центри МВС вперше в Україні розпочнуть видавати міжнародне посвідчення водія. URL:<http://hsc.gov.ua/2017/02/09/servisni-tsentri-mvs-vpershe-v-ukrayini-rozpochnut-vidavati-mizhnarodne-posvidchennya-vodiya/>.

70. Прозатвердження Порядку проведення обов'язкового технічного контролю та обсягів перевірки технічного стану транспортних засобів, технічного опису та зразка протоколу перевірки технічного стану транспортного засобу: постанова Кабінету Міністрів України від 30.01.2012 № 137. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/137-2012-%D0%BF>.

71. Про затвердження Порядку формування загальнодержавної бази даних про результати обов'язкового технічного контролю транспортних засобів, доступу до неї та встановлення розміру плати за надання таких послуг: постанова Кабінету Міністрів України від 31.05.2012 № 512. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/512-2012-%D0%BF>.

72. Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 30 січня 2012 року № 137 і від 31 травня 2012 року № 512: постанова Кабінету Міністрів України від 10.03.2017 № 141. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/141-2017-%D0%BF>.

73. Електронний кабінет водія (Офіційний сайт Головного сервісного центру МВС). URL: <https://hsc.gov.ua/elektronnij-kabinet-vodiya/>.

74. Загальна декларація прав людини, прийнята Резолюцією 217А (III) Генеральної асамблеї ООН від 10 грудня 1948 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015.

75. Міжнародний пакт про економічні, соціальні й культурні права, прийнятий 16 грудня 1966 року Генеральною Асамблеєю ООН. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042.

76. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/go/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.

77. Про дорожній рух: Закон України від 30 червня 1993 р. № 3353-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 31. Ст. 338.

78. Про деякі питання ввезення на митну територію України та проведення першої державної реєстрації транспортних засобів: Закон України від 06.07.2005 № 2739-IV. URL: <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2739-15>.

79. Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус: Закон України від 20.11.2012. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5492-17>.

80. Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяжень: Закон України № 1255-IV від 18 листопада 2003 р. *ВВР України*. 2004. № 11. Ст. 140.

81. Про заходи щодо впорядкування використання спеціальних світлових і звукових сигнальних пристроїв та номерних знаків на службових транспортних засобах: Указ Президента України № 567 від 30 березня 2005 р. *Урядовий кур'єр* від 05.04.2005 № 62.

82. Про затвердження зразків національних та міжнародного посвідчень водіїв і документів, необхідних для реєстрації транспортних

засобів: постанова Кабінету Міністрів України від 31.01.1992 № 47. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/47-92-%D0%BF>.

83. Про затвердження Положення про порядок видачі посвідчень водія та допуску громадян до керування транспортними засобами: постанова Кабінету Міністрів України від 08.05.1993 № 340. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/340-93-%D0%BF>.

84. Деякі питання надання інформації про зареєстровані транспортні засоби та їх власників: постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.2016 № 260. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/260-2016-%D0%BF>.

85. Деякі питання надання підрозділами Міністерства внутрішніх справ, Національної поліції та Державної міграційної служби платних послуг: постанова Кабінету Міністрів України від 26.10.2011 року № 1098. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1098-2011-%D0%BF>.

86. Правила дорожнього руху: постанова Кабінету Міністрів України від 10.10.2001 року № 1306. *Збірник урядових нормат. актів України*. 2001. № 35. Ст. 635.

87. Про запровадження номерних знаків транспортних засобів, що виготовляються за індивідуальними замовленнями їх власників: постанова Кабінету Міністрів України від 11.07.2000 № 1081. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1081-2000-%D0%BF>.

88. Про затвердження деяких нормативно-правових актів, що регламентують порядок підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації водіїв транспортних засобів у закладах, що проводять таку діяльність, їх державну акредитацію та атестацію спеціалістів, а також допуску громадян до керування транспортними засобами, видачі (обміну) посвідчень водія: наказ МВС України від 07.12.2009 року № 515. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0072-10>.

89. Порядок замовлення, видачі та обліку номерних знаків транспортних засобів, що виготовляються на індивідуальне замовлення їх

власників: наказ Міністерства внутрішніх справ України № 466 від 30 листопада 2007 р. *Офіційний вісник України*. 2008. № 98. Ст. 16.

90. Про затвердження Інструкції про порядок видачі та обліку дозволів на встановлення та використання спеціальних світлових і звукових сигнальних пристроїв: наказ МВС України № 364 від 22 серпня 2005 р. *Офіційний вісник України*. 2005. № 37. Ст. 212.

91. Про організацію взаємодії підрозділів Експертної служби МВС із територіальними органами з надання сервісних послуг МВС: наказ МВС України від 18.01.2016 № 28. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0204-16>.

92. Про затвердження Інструкції про порядок здійснення підрозділами Державтоінспекції МВС державної реєстрації, перереєстрації та обліку транспортних засобів, оформлення і видачі реєстраційних документів, номерних знаків на них: наказ МВС України від 11.08.2010 № 379 URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0123-11/print1526482286765179>.

93. Про затвердження Вимог до закладів, що проводять підготовку, перепідготовку і підвищення кваліфікації водіїв транспортних засобів, та кваліфікаційних вимог до спеціалістів, які здійснюють таку підготовку: наказ Міністерства внутрішніх справ, Міністерства освіти і науки України, Міністерства інфраструктури України, Міністерства соціальної політики України від 05.04.2016 № 255/369/132/344. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0672-16>.

94. Коптєв А.М. Правове та організаційне забезпечення діяльності сервісних центрів МВС України. *Науковий журнал Університету митної справи та фінансів «Правова позиція»*. 2017. № 2 (19). С. 165-170.

95. Висновок комітету законодавчого забезпечення Верховної ради від 01.07.2015 щодо проекту Закону України «Про сервісні послуги та сервісні центри МВС». URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?pf3516=2567&skl=9.

96. Висновок Головного науково-експертного управління від 01.07.2015 на проект Закону України «Про сервісні послуги та сервісні центри Міністерства внутрішніх справ України». URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?pf3516=2567&skl=9.

97. Про затвердження Порядку ведення Реєстру адміністративних послуг: постанова Кабінету Міністрів України від 30.01.2013 № 57. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/57-2013-%D0%BF>.

98. Головний сервісний центр. URL: <http://hsc.gov.ua/pro-gsc/about/>.

99. Єдиний державний портал інформаційних послуг. Видача дозволу на участь у дорожньому русі транспортних засобів, вагові або габаритні параметри яких перевищують нормативні. URL: <http://my.gov.ua/info/service/byservicescope-85/2512/placesofissue/0/0>

100. Положення про Департамент превентивної діяльності Національної поліції України: наказ Національної поліції України від 27.11.2015 № 123-73. URL: <http://upd.kv.npu.gov.ua/korisna-informacia/zakonodavcha-baza/2579>.

101. Сергій Князєв: «Від завтра ДАІ остаточно відійде в історію. Наступники готові». URL: <http://expres.ua/news/2017/09/16/262376-zavtra-dai-ostatochno-vidiyde-istoriyu-nastupnyku-gotovi>.

102. Про внесення змін до Положення про Департамент патрульної поліції : наказ голови Національної поліції від 14.08.2017 № 857.

103. Молчанов Р.Ю. Адміністративно-юрисдикційна діяльність патрульної поліції в сфері безпеки дорожнього руху: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Дніпро: Дніпропет. Держ. ун-т внутр. справ, 2018. 216 с.

104. Положення про Департамент патрульної поліції: наказ Національної поліції від 06.11.2015 № 73. URL: http://patrol.police.gov.ua/wp-content/uploads/2016/03/Polozhennya_DPP_zi_zminamy_vid_31_10_16.pdf.

105. Про патрульну службу МВС: наказ МВС України від 02.07.2015 № 796. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0777-15>.

106. Державна реєстрація.
URL:https://uk.wikipedia.org/wiki/Державна_реєстрація.
107. Большая советская энциклопедия: в 30 т. / гл. ред. А.М. Прохоров. Изд. 3-е. М.: Советская энциклопедия, 1975. Т. 23. 717 с.
108. Гурський М.П. Реєстраційна діяльність публічної адміністрації: організаційно-правовий аспект: монографія. Львів: ЛьвДУВС, 2012. 204 с.
109. Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі: Закон України від 01.12.1994. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 52. Ст. 455.
110. Лазарев И.М. Административные процедуры в сфере взаимоотношений граждан и их организаций с органами исполнительной власти в Российской Федерации: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.14. М.: РАН, Институт государства и права, 2002. 199 с.
111. Кузьменко О.В. Природа реєстраційного провадження. *Вісник Академії митної служби України*. Сер.: Право. 2009. № 1. с. 81-87. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vamsup_2009_1_13.
112. Рябко А.И. Социальный контроль и его правовые формы. Вопросы теории: автореф. дис. на соискание учен. степени канд. юрид. наук : спец. 12.00.01. М., 1995. 22 с.
113. Спасенко В. Сутність та ознаки інституту державної реєстрації: адміністративно-правовий аспект. *Юридична наука*. 2013. № 3.
114. Про автомобільний транспорт : Закон України № 2344-III від 5 квітня 2001 р. (у редакції Закону № 3492-IV від 23 лютого 2006 р.). *ВВР України*. 2006. № 32. Ст. 273.
115. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року № 8073-X. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1984 р. Додаток до № 51. Ст. 1122.
116. Комментарии к Правилам дорожного движения Украины: С.Н. Гусаров, В.Н. Зайченко, Ю.Е. Заворицкий. 2-е изд., перераб. И доп. Х.: «Светофор», 2004. 336 с.

117. Гаркуша В. В. Контрольна діяльність Державної автомобільної інспекції за правомірністю експлуатації транспортних засобів: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. К., 2012. 270 с.

118. Конвенція ООН про дорожній рух від 08.11.1968.
URL:http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_041

119. Коптєв А.М. Административные услуги сервисных центров МВД Украины по регистрации транспортных средств. *Закон и жизнь: международный научно-практический правовой журнал*. 2018 № 8/2. С. 51 – 55.

120. Скоров О.І. Адміністративні акти Міністерства внутрішніх справ в сфері забезпечення безпеки дорожнього руху: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Дніпро: Дніпропет. Держ. ун-т внутр. справ, 2016. 203 с.

121. Сандалов Л. В. Административные производства в деятельности Государственной инспекции безопасности дорожного движения МВД России: проблемы правового регулирования: дисс. ... канд. юрид. наук: 12.00.14. Омск, 2004. 170 с.

122. Степаненко В.В. Реєстраційні провадження в діяльності підрозділів Державної автомобільної інспекції МВС України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Луганськ: Луган. Держ. ун-т внутр. справ, 2013. 196 с.

123. Реєстрація, перереєстрація колісних транспортних засобів з видачею свідоцтва про реєстрацію та номерних знаків, зняття з обліку транспортного засобу з видачею облікової картки та номерних знаків для разових поїздок. URL: <https://hsc.gov.ua/index/poslugi/poslugi-pov-yazani-z-avto/reyeestratsiya-perereyeestratsiya-kolisnih-transportnih-zasobiv-z-vidacheyu-svidotstva-pro-reyeestratsiyu-abo-jogo-dublikata-ta-nomernih-znakiv-znyattya-z-obliku-z-vidacheyu-oblikovoyi-kartki-ta-nomernih/>.

124. Статистика ДТП в Україні за 2017 рік. URL: <http://patrol.police.gov.ua/ru/statystyka/>.

125. Про внесення змін до Положення про порядок видачі посвідчень водія та допуску громадян до керування транспортними засобами: постанова

Кабінету Міністрів України від 10.11.2017 № 885. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/885-2017-%D0%BF/paran2#n2>.

126. Коптєв А.М. Адміністративні послуги сервісних центрів МВС України, пов'язані з допуском водіїв до керування транспортними засобами. *Journal «ScienceRise: Juridical Science»*. 2018. № 2 (4). С. 21-25.

127. Прозатвердження Переліку захворювань і вад при яких особа не може бути допущена до керування транспортними засобами: наказ МОЗ України від 24.12.1999 № 299. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0031-00>.

128. Видача посвідчення водія на право керування транспортними засобами. URL: <http://lug.hsc.gov.ua/poslugi/administrativni-poslugi-servisnih-tsentriv/vidacha-posvidchennya-vodiya-na-pravo-keruvannya-transportnimi-zasobami/>.

129. Тимошук В.П. Інститут адміністративного оскарження: проблеми та перспективи розвитку. *Часопис Київського університету права*. 2008. № 4. С. 105–110.

130. Кисіль Л.Є. Правове регулювання процедури адміністративного оскарження. *Часопис Київського університету права*. 2008. № 3. С. 144–150.

131. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 47. Ст. 257.

132. Про затвердження Положення про порядок роботи зі зверненнями громадян і організації їх особистого прийому в системі Міністерства внутрішніх справ України: наказ МВС України від 10.10.2004 № 1177. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1361-04>.

133. Кодекс адміністративного судочинства України : Закон України від 6 липня 2005 р. № 2747-IV (з наступними змінами). *Офіційний вісник України*. 2005. № 32. С. 11. Ст. 1918.

134. Марценишин Ю.І. Адміністративний нагляд Державної автомобільної інспекції МВС України за перевезенням небезпечних вантажів: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.07.

Національний університет державної податкової служби України. Ірпінь, 2015. 19 с.

135. Міжнародна конвенція про безпечні контейнери. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_013.

136. Європейська Угода про міжнародне дорожнє перевезення небезпечних вантажів від 30.09.1957. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_217.

137. Про приєднання України до Європейської Угоди про міжнародне дорожнє перевезення небезпечних вантажів (ДОПНВ): Закон України від 02.03.2000. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1511-14>.

138. Про перевезення небезпечних вантажів: Закон України від 06.04.2000. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1644-14>.

139. Ігор Ліщишин Правове регулювання перевезення небезпечних вантажів автомобільним транспортом. URL: <http://yur-gazeta.com/publications/practice/transportne-pravo/pravove-regulyuvannya-perevezennya-nebezpechnih-vantazhiv-avtomobilnim-transportom.html>

140. Про виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: постанова Кабінету Міністрів України від 25.10.2017 № 1106. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1106-2017-%D0%BF>

141. Про затвердження Порядку і правил проведення обов'язкового страхування відповідальності суб'єктів перевезення небезпечних вантажів на випадок настання негативних наслідків під час перевезення небезпечних вантажів: постанова Кабінету Міністрів України від 01.06.2002 № 733. *Офіційний вісник України*. 2002. № 23. С. 37. Ст. 1106.

142. Про затвердження Правил дорожнього перевезення небезпечних вантажів: наказ МВС України від 26.07.2004. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1040-04>.

143. Про затвердження Положення про центр спеціального навчання працівників суб'єктів перевезення небезпечних вантажів: наказ Міністерства транспорту та зв'язку від 16.07.2008 № 866. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0755-08>.

144. Про затвердження Порядку визначення центру спеціального навчання працівників суб'єктів перевезення небезпечних вантажів: наказ Міністерства транспорту та зв'язку від 16.07.2008 № 867. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0756-08>.

145. Про затвердження Положення про орган, уповноважений проводити перевірку знань працівників суб'єктів перевезення небезпечних вантажів: наказ Міністерства транспорту та зв'язку від 16.07.2008 № 868. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0757-08>.

146. Про затвердження Порядку визначення органу, уповноваженого проводити перевірку знань працівників суб'єктів перевезення небезпечних вантажів:наказ Міністерства транспорту та зв'язку від 16.07.2008 № 869. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0758-08>

147. Про затвердження Порядку складання іспитів працівниками суб'єктів перевезення небезпечних вантажів: наказ Міністерства транспорту та зв'язку від 20.08.2010 № 604. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0809-10>.

148. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 02.03.2015. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/222-19>.

149. Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з перевезення пасажирів, небезпечних вантажів та небезпечних відходів автомобільним транспортом, міжнародних перевезень пасажирів та вантажів автомобільним транспортом: постанова Кабінету Міністрів України від 02.12.2015 р. №1001. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1001-2015-%D0%BF>.

150. Про внесення змін до деяких законів України щодо приведення їх у відповідність із законодавством Європейського Союзу у сфері перевезення

небезпечних вантажів: проект Закону України від 08.12.2017 № 7387. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=63125.

151. Висновок Головного науково-експертного управління від 16.03.2018 на проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо приведення їх у відповідність із законодавством Європейського Союзу у сфері перевезення небезпечних вантажів». URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=63125.

152. Висновок комітету з питань транспорту Верховної ради України від 23.05.2018 на проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо приведення їх у відповідність із законодавством Європейського Союзу у сфері перевезення небезпечних вантажів». URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=63125.

153. Видача свідоцтва про допущення транспортних засобів до перевезення визначених небезпечних вантажів: типова інформаційна картка. URL: <http://hsc.gov.ua/wp-content/uploads/2016/04/11.svidotstvo-pro-dopushhennya-tz-do-perevezennya-vizn-nebezp-vantazh.pdf>.

154. Про затвердження Порядку затвердження конструкції транспортних засобів, їх частин та обладнання та Порядку ведення реєстру сертифікатів типу транспортних засобів та обладнання і виданих виробниками сертифікатів відповідності транспортних засобів або обладнання: наказ Міністерства інфраструктури від 17.08.2012 № 521. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1586-12>.

155. Про затвердження Порядку проведення спеціального навчання працівників суб'єктів перевезення небезпечних вантажів: постанова Кабінету Міністрів України від 31.10.2007 № 1285. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1285-2007-%D0%BF>.

156. Про убезпечення перевезення небезпечних вантажів автомобільним транспортом: наказ МВС України від 21.03.2008 року № 130. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0309-08>.

157. Видача свідоцтва про підготовку уповноваженого з питань безпеки перевезень небезпечних вантажів (із складенням іспитів): типова інформаційна картка. URL: <http://hsc.gov.ua/wp-content/uploads/2016/08/9.-svidotstvo-pro-pidgotovku-upovnovazhenogo-z-pitan-bezpeki.pdf>.

158. Видача свідоцтва про підготовку водіїв транспортних засобів, що перевозять небезпечні вантажі: типова інформаційна картка. URL: <http://hsc.gov.ua/wp-content/uploads/2016/11/7.svidotstvo-pro-pidgotovku-vodiyiv-nebezp-vant.pdf>.

159. Коптєв А.М., Гаркуша В.В. Міжнародний досвід надання адміністративних послуг в сфері реєстрації транспортних засобів. *Безпека дорожнього руху: правові та організаційні аспекти: матеріали XIII Міжнародної науково-практичної конференції (в авторській редакції), (м. Кривий Ріг, 16 листопада 2018 року)*. Кривий Ріг, 2018. С. 90-92.

160. Афанасьєв К.К. Правовий режим надання адміністративних послуг у сфері дозвільної системи. *Право і суспільство*. 2011. № 5. С. 74-79.

161. Безпалова О.І. Адміністративно-правовий механізм реалізації правоохоронної функції держави: дис. ... доктора юрид. наук: 12.00.07 Харків, 2015. 494 с.

162. Бондаренко В.А., Пустова Н.О. Поняття контрольно-дозвільної функції відділу контрольно-реєстраційної роботи територіальних сервісних центрів МВС. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2018. № 1. С. 105-115.

163. Джафарова О.В. Щодо розуміння категорії «публічно-сервісна діяльність» Національної поліції. *Безпека дорожнього руху: правові та організаційні аспекти: матеріали XI Міжнар. наук.-пр. конф. (м. Кривий Ріг, 22 листопада 2016 року)*. Кривий Ріг. 2017. С. 72-75.

164. Легеза Є.О. Зарубіжний досвід правового регулювання адміністративних послуг, що надаються органами влади та його впровадження в діяльності міліції України. URL: <http://radnuk.info/home/24281-2013-05-29-18-09-07.html>.

165. Мозговий О.О. Зарубіжний досвід надання публічних послуг у правоохоронній сфері та можливі шляхи його адаптації в сучасну правоохоронну систему України. *Юридичний бюлетень*. 2017. № 5. Т. 3. С. 45–52.

166. Циганов О. Особливості зарубіжної практики надання адміністративних послуг у сфері правоохорони. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 5. С. 146-150.

167. New York State Law. Vehicle and Traffic Law. Consolidated Laws of New York's VTL code. URL: <http://ypdcrime.com/vt/article14.htm>.

168. VehicleCode – VEN. CalifornialegislativeInformationVEN. URL: <https://leginfo.legislature.ca.gov/faces/codesTOCSelected.xhtml?tocCode=VEN&ocTitle=+Vehicle+Code+--+VEN>.

169. Зарубіжний досвід реєстрації транспортних засобів: корисні уроки для України. URL: <http://pravo.org.ua/ua/news/4783-zarubigeniy-dosvid-restratsiyi-transportnih-zasobiv-korisni-uroki-dlya-ukrayini>.

170. Council Directive 1999/37/EC of 29 April 1999 on the registration documents for vehicles. URL: <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/22d93ceb-8d09-4bf7-9348-0019f33821d2/language-en>.

171. Про перевірку технічного стану моторних транспортних засобів та їхніх причепів на придатність до експлуатування: Директива 2009/40/ЄС Європейського Парламенту і Ради. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_a24.

172. В Україні відновлять обов'язковий техогляд автомобілів. URL: <https://ranok.ictv.ua/ua/videos/z-2019-roku-v-ukrayini-vidnovlyat-obov-yazkovij-tehoglyad-avtomobiliv/>.

173. Förordning (2001:650) om vägtrafikregister. URL: http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/forordning-2001650-om-vagtrafikregister_sfs-2001-650.

174. Arrêté du 9 février 2009 relatif aux modalités d'immatriculation des véhicules. URL: <https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000020237165&dateTexte=&categorieLien=id>.

175. The road vehicles (display of registration Marks) Regulations 2001. URL: <http://www.legislation.gov.uk/ukxi/2001/561/contents/made>.

176. Об установленной плате и сроках оказания услуг юридическим лицом публичного права – Агентством по оказанию услуг Министерств внутренних дел Грузии: Закон Грузии от 29.12.2006 № 4308-вс. URL: <http://www.matsne.gov.ge>.

177. Service agency. URL: <https://police.ge/ge/lepl/momsakhurebis-saagento?sub=488>.

178. Яценко О.В. Аналіз міжнародного досвіду надання адміністративних послуг правоохоронними органами. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія ПРАВО. 2014. Випуск 29. Частина 2. Том 2. С. 108-111.

179. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами: міжнародний документ від від 27.06.2014. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/984_011.

180. Directive 2003/59/EC of the European Parliament and of the Council of 15 July 2003 on the initial qualification and periodic training of drivers of certain road vehicles for the carriage of goods or passengers, amending Council Regulation (EEC) No 3820/85 and Council Directive 91/439/EEC and repealing Council Directive 76/914/EEC. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A32003L0059>.

181. Директива Європейського Парламенту і Ради 2006/126/ЄС від 20 грудня 2006 року про посвідчення водія. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/984_002-06.

182. Посвідчення водія на право керування транспортними засобами: європейський досвід та рекомендації для України. URL: http://ucerp.org.ua/wp-content/uploads/2017/07/auto_id_survey_WEB.pdf.

183. ДИРЕКТИВА 2014/45/ЄС ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ ТА РАДИ від 3 квітня 2014 року «Про періодичні тестування на придатність до експлуатації для моторних транспортних засобів та їх причепів і припиняє дію Директиви 2009/40/ЄС.

184. ДИРЕКТИВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ І РАДИ 2014/47/ЄС від 3 квітня 2014 року про технічну придорожню перевірку придатності до експлуатації комерційних транспортних засобів, що пересуваються в Союзі і визнання Директиви 2000/30/ЄС такою, що втратила чинність. URL:

<https://mtu.gov.ua/files/ДИРЕКТИВА%20ЄВРОПЕЙСЬКОГО%20ПАРЛАМЕНТУ%20І%20РАДИ%202014-47-ЄС.pdf>.

185. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері забезпечення експлуатації колісних транспортних засобів відповідно до вимог Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: проект Закону № 7317 від 17.11.2017. URL:http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62930.

186. Перевірки авто по-новому: чи запрацює в Україні європейська система техогляду. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2018/01/16/7076098/>.

187. Деякі питання реалізації Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: розпорядження Кабінету Міністрів України від 22.09.2016 № 688-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/688-2016-%D1%80>.

188. Деякі питання надання адміністративних послуг органів виконавчої влади через центри надання адміністративних послуг: розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16 травня 2014 року № 523-

р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/523-2014-%D1%80/print1534222560123973>.

189. Про затвердження Примірного положення про центр надання адміністративних послуг: постанова Кабінету Міністрів України від 20 лютого 2013 р. № 118. *Офіційний вісник України*. 2013. № 16. С. 16–18.

190. BürgerserviceausdemKofferURL: <http://www.rp-online.de/nrw/staedte/dormagen/buergerservice-aus-dem-koffer-aid-1.186392/kommentare-buergerservice-aus-dem-koffer-7.273567>. – (Datum der Berufung September 13, 2015). Bildschirmname.

191. Власенко Д.О. Оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів публічної адміністрації з надання адміністративних послуг: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016. 18 с.

192. Електронні посвідчення водія та свідоцтво про реєстрацію авто перевірятимуть через QR-код – офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/elektronni-posvidchennya-vodiya-ta-svidoctvo-pro-reyestraciyu-avto-pereviryatimut-cherez-qr-kod>.

ДОДАТКИ

Додаток 1

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ
ТА ВІДОМОСТІ ПРО АПРОБАЦІЮ

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Коптєв А.М. Правове та організаційне забезпечення діяльності сервісних центрів МВС України. *Науковий журнал Університету митної справи та фінансів «Правова позиція»*. 2017. № 2 (19). С. 165–170.

2. Коптєв А.М. Напрями діяльності сервісних центрів МВС України та класифікація адміністративних послуг, що ними надаються в сфері безпеки дорожнього руху. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2018. № 1. С. 110–115.

3. Коптєв А.М. Адміністративні послуги сервісних центрів МВС України, пов'язані з допуском водіїв до керування транспортними засобами. *Journal «ScienceRise: Juridical Science»*. 2018. № 2 (4). С. 21–25.

4. Коптєв А.М. Міжнародний досвід реєстрації транспортних засобів. *European political and law discourse. Volume 6. Issue 5*. 2019. С. 32–36 (Чеська Республіка).

5. Коптєв А.М. Административные услуги сервисных центров МВД Украины по регистрации транспортных средств. *Закон и жизнь: международный научно-практический правовой журнал*. 2018. № 8/2. С. 51–55 (Республіка Молдова).

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

6. Коптєв А.М. Сервісні центри МВС – перші підсумки роботи та перспективи подальшого реформування. *Актуальні питання протидії злочинності в сучасних умовах: вітчизняний та зарубіжний досвід: матер. II Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 15 бер. 2018 р.)*. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2018. С. 162–165. (Очна участь з публікацією тез-

доповідей).

7. Коптєв А.М. Законодавчий аспект створення та діяльності сервісних центрів МВС. *Актуальні проблеми національного законодавства: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Кропивницький, 15 листопада 2017 року*. Кропивницький: ПОЛІМЕД-Сервіс, 2017. С. 147–148. (Заочна участь з публікацією тез-доповідей).

8. Коптєв А.М., Гаркуша В.В. Напрями вдосконалення надання адміністративних послуг сервісними центрами МВС України в сфері безпеки дорожнього руху. *Транспортна безпека: правові та організаційні аспекти: матеріали XIV Міжнародної науково-практичної конференції (в авторській редакції), (м. Кривий Ріг, 12 листопада 2019 року)*. Кривий Ріг, 2019. С. 90–92 (особистий внесок автора – 50 %), (Заочна участь з публікацією тез-доповідей).

АНКЕТА

опитування споживачів адміністративних послуг в сфері безпеки дорожнього руху, що надаються сервісними центрами МВС України

1. Вкажіть свій вік

- 1) від 16 до 21 року;
- 2) від 21-35 років;
- 3) від 35 до 50 років;
- 4) старше 50 років.

2. Вкажіть місто в якому ви звертались до сервісного центру МВС України за адміністративною послугою
_____**3. Вкажіть на скільки Ви обізнані з роботою сервісних центрів МВС**

- 1) повністю обізнаний;
- 2) достатньо обізнаний;
- 3) мало обізнаний;
- 4) не обізнаний.

4. Вкажіть яку саме адміністративну послугу Ви отримували в сервісному центрі МВС України

- 1) отримання посвідчення водія;
 - 2) реєстрація, перереєстрація транспортних засобів;
 - 3) отримання дозвільних документів, пов'язаних з перевезенням небезпечних вантажів;
 4. Інша (вкажіть не більше 2 послуг) _____
-
- _____

5. Вкажіть з якого джерела дізнались про процедуру отримання адміністративної послуги?

- 1) безпосередньо в сервісному центрі МВС України;
- 2) на офіційному сайті Головного сервісного центру МВС;
- 3) із соціальних мереж;
- 4) Інше джерело (вкажіть яке саме) _____

6. Вкажіть як Ви оцінюєте час отримання адміністративної послуги?

- 1) отримав дуже швидко;
- 2) отримав швидко;
- 3) чекав довго, але час очікування об'єктивно виправданий;

4) чекав довго і час очікування об'єктивно не виправданий.

7. Оцініть діяльність сервісних центрів МВС України щодо надання адміністративних послуг у сфері безпеки дорожнього руху за 10 бальною шкалою, де 10 – є найвища оцінка, а 1 – найменша:

- 10;
- 9;
- 8;
- 7;
- 6;
- 5;
- 4;
- 3;
- 2;
- 1;

8. Чи змінилась, на Ваш погляд, якість надання адміністративних послуг у сфері безпеки дорожнього руху після створення сервісних центрів МВС:

- 1) так, значно покращилась;
- 2) так, покращилась, але не суттєво;
- 2) залишилась на такому ж рівні;
- 3) так, погіршилась;
- 4) важко відповісти.

9. Які, на Ваш погляд, чинники впливають на якість адміністративних послуг (Виберіть не більше 2 варіантів)

- 1) подолання корупції в отриманні адміністративних послуг;
 - 2) доступність адміністративної послуги (зрозумілість алгоритму отримання адміністративної послуги);
 - 3) швидкість надання адміністративної послуги;
 - 4) ввічливість та тактовність обслуговуючого персоналу;
 - 5) свій варіант _____
-

10. Оцініть рівень якості надання адміністративних послуг сервісними центрами МВС України щодо реєстрації, перереєстрації транспортних засобів:

- 1) високий;
- 2) середній;
- 3) низький.

11. Що, на Ваш погляд, потрібно для покращення роботи сервісного центру МВС України? (оберіть не більше 2х варіантів)

1) покращити облаштування та підвищити комфортабельність приміщення;

2) підвищити компетентність працівників;

3) спростити процедури отримання адміністративних послуг;

4) запровадити можливість отримувати послуги в електронному вигляді;

5) мене все влаштовує, змінювати нічого не потрібно;

6) свій варіант _____

ЗВЕДЕНІ ДАНІ
результатів соціологічного опитування споживачів адміністративних
послуг в сфері безпеки дорожнього руху, що надаються сервісними
центрами МВС України
(за результатами дисертаційного дослідження на тему: «Адміністративні
послуги сервісних центрів МВС в сфері безпеки дорожнього руху»

Всього опитано 310 осіб.

1. Вкажіть свій вік

	Кіль - кість осіб	Пито ма вага у %
від 16 до 21 року	31	10
від 21-35 років	123	39,7
від 35 до 50 років	94	30,3
старше 50 років	62	20

2. Вкажіть місто в якому ви звертались до сервісного центру МВС України за адміністративною послугою

	Кіль - кість осіб	Пито ма вага у %
м. Дніпро	89	28,7
м. Запоріжжя	81	26,1
м. Київ	70	22,6
м. Львів	62	20
Інше	8	2,6

3. Вкажіть на скільки Ви обізнані з роботою сервісних центрів МВС

	Кіль - кість осіб	Пито ма вага у %
повністю обізнаний	19	6,1
достатньо обізнаний	265	85,5
мало обізнаний	17	5,5
не обізнаний	9	2,9

4. Вкажіть яку саме адміністративну послугу Ви отримували в сервісному центрі МВС України

	Кіль - кість осіб	Пито ма вага у %
отримання поосвідчення водія	89	28,7
реєстрація, перереєстрація транспортних засобів	171	55,2
отримання дозвільних документів, пов'язаних з перевезенням небезпечних вантажів	36	11,6
Інша	14	4,5

5. Вкажіть з якого джерела дізнались про процедуру отримання адміністративної послуги?

	Кіль - кість осіб	Пито ма вага у %
безпосередньо в сервісному центрі МВС України	166	53,6
на офіційному сайті Головного сервісного центру МВС	98	31,6
із соціальних мереж	27	8,7

Інше джерело (вказіть яке саме)	19	6,1
---------------------------------	----	-----

6. Вкажіть як Ви оцінюєте час отримання адміністративної послуги?

	Кіль- кість осіб	Пито ма вага у %
отримав дуже швидко	53	17,1
отримав швидко	127	41
чекав довго, але час очікування об'єктивно виправданий	86	27,7
чекав довго і час очікування об'єктивно не виправданий	44	14,2

7. Оцініть діяльність сервісних центрів МВС України щодо надання адміністративних послуг у сфері безпеки дорожнього руху за 10 бальною шкалою, де 10 – є найвища оцінка, а 1 – найменша:

	Кіль- кість осіб	Питома вага у %
10	8	2,6%
9	14	4%
8	41	13,24%
7	68	22,27%
6	72	23,9%
5	81	26,48%
4	19	6,1%
3	4	1,3%
2	1	0,003%
1	2	(0,006%)
Середній бал- $1940/310= 6,2$	310	

8. Чи змінилась, на Ваш погляд, якість надання адміністративних послуг у сфері безпеки дорожнього руху після створення сервісних центрів МВС:

	Кіль - кість осіб	Пито ма вага у %
так, значно покращилась	181	58,3
так, покращилась, але не суттєво	109	35,1
залишилась на такому ж рівні	12	3,8
так, погіршилась	3	0,9
важко відповісти	5	1,9

9. Які, на Ваш погляд, чинники впливають на якість адміністративних послуг (Виберіть не більше 2 варіантів):

	Кіль - кість осіб	Пито ма вага у %
подолання корупції в отриманні адміністративних послуг	177	57
доступність адміністративної послуги (зрозумілість алгоритму отримання адміністративної послуги)	133	43
швидкість надання адміністративної послуги	186	61
ввічливість та тактовність обслуговуючого персоналу	118	38
свій варіант	6	2

10. Оцініть рівень якості надання адміністративних послуг сервісними центрами МВС України щодо реєстрації, перереєстрації транспортних засобів:

	Кіль - кість осіб	Пито ма вага у %
Високий	146	47,1

Середній	112	36,1
Низький	52	16,8

11. Що, на Ваш погляд, потрібно для покращення роботи сервісного центру МВС України?(оберіть не більше 2х варіантів)

	Кіль - кість осіб	Пито ма вага у %
покращити облаштування та підвищити комфортабельність приміщення	86	27,8
підвищити компетентність працівників	78	25,2
спростити процедури отримання адміністративних послуг	112	36,2
запровадити можливість отримувати послуги в електронному вигляді	292	94,2
мене все влаштовує, змінювати нічого не потрібно	36	11,4
свій варіант	16	5,2

ЗАКОН УКРАЇНИ**«Про внесення змін до деяких законодавчих актів, що регулюють надання адміністративних послуг в сфері забезпечення безпеки дорожнього руху»**

Верховна Рада України **п о с т а н о в л я є**:

I. Внести зміни до таких законів України:

1. У Законі України від 02 червня 2012 № 5203 – IV "Про адміністративні послуги" (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 32, ст. 409):

1) пункт 1 частини першої статті 1 викласти в такій редакції:

«Адміністративна послуга - отримання фізичними чи юридичними особами від уповноважених посадових осіб суб'єктів надання адміністративних послуг адміністративного акту за результатами розгляду заяви особи в межах їх компетенції та повноважень, спрямованого на реалізацію прав та обов'язків особи в певній сфері»

2) У частині першій та шостій статті 11 слово «законом» замінити на слово «законодавством».

2. У Законі України від 30 червня 1993 № 3353-ХІІ "Про дорожній рух" (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 31, ст. 338):

1) в частині першій статті 15 після слів «за відповідними програмами» доповнити словами «а у випадках передбачених законодавством має встановлений стаж керування транспортними засобами».

2) у частині п'ятій статті 15 слова «19-річного віку» замінити словами «21-річного віку»;

3) доповнити статтю 15 частиною сьомою такого змісту:

Право на отримання посвідчення водія категорій BE, C1E, CE, а також D1, D, D1E, DE надається особам, які мають не менше 3-річного стажу керування транспортними засобами категорій B1, B, C1, C.

4) у частині третій статті 34 слова «усіх типів» замінити на «таких типів»;

слова «що використовуються на автомобільних дорогах державного значення» - виключити.

5) пункт перший частини 2 ст. 35 викласти в такій редакції:

мотоцикли з робочим об'ємом двигуна до 125 кубічних сантиметрів, мопеди, мотоколяски та інші прирівняні до них транспортні засоби - незалежно від строку експлуатації;

п. 2 та п. 3 ст. 35 – виключити.

3.У Кодексу України про адміністративні правопорушення (Відомості Верховної Ради України УРСР (ВВР), 1984, додаток до № 51, ст. 1121):

В Примітці до статті 121 слова «всі види автомобілів, трактори та інші самохідні машини, трамваї і тролейбуси, а також мотоцикли та інші транспортні засоби» замінити на слова «транспортні засоби таких типів: автомобілі, автобуси, мотоцикли всіх типів, марок і моделей, самохідні машини, причепа та напівпричепа до них, мотоколяски, інші прирівняні до них транспортні засоби та мопеди».

II. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Голова Верховної Ради України

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності

01008, м. Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-35-06

№ 04-18/12-894

16 травня 2019 р.

Коптсву А.М.

пр. Пушкіна, 33, кв. 24,
м. Дніпро,
49001

Шановний Андрію Миколайовичу!

Повідомляємо, що Ваші пропозиції Комітетом отримані та доведені до відома народних депутатів України – членів Комітету з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності.

З повагою

**Перший заступник
Голови Комітету**

М. Паламарчук

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник начальника регіонального
сервісного центру МВС в Дніпропетровській
області / пачальник територіального
сервісного центру № 1242,
кандидат юридичних наук

Д.Д. Бойко

16.10.

2019

АКТ

**впровадження результатів дисертаційного дослідження Коптева Андрія
Миколайовича «Адміністративні послуги сервісних центрів МВС України
в сфері безпеки дорожнього руху»
у практичну діяльність регіонального сервісного центру МВС в
Дніпропетровській області**

Комісія у складі головного спеціаліста територіального сервісного центру № 1242 регіонального сервісного центру МВС в Дніпропетровській області Куриленка Г.П., адміністратора територіального сервісного центру № 1242 регіонального сервісного центру МВС в Дніпропетровській області Чернецького О.М. склала цей акт про те, що матеріали дисертаційного дослідження Коптева Андрія Миколайовича на тему «Адміністративні послуги сервісних центрів МВС України в сфері безпеки дорожнього руху» мають необхідну практичну значимість й можуть використовуватись працівниками сервісного центру МВС під час надання адміністративних послуг в сфері безпеки дорожнього руху.

ВИСНОВОК

Результати дисертаційного дослідження Коптева Андрія Миколайовича на тему: «Адміністративні послуги сервісних центрів МВС України в сфері безпеки дорожнього руху» вважати впровадженими у практичну діяльність регіонального сервісного центру МВС в Дніпропетровській області.

Члени комісії:

Головний спеціаліст
територіального сервісного центру № 1242
регіонального сервісного центру МВС
в Дніпропетровській області

Г.П. Куриленко

Адміністратор
територіального сервісного центру № 1242
регіонального сервісного центру МВС
в Дніпропетровській області

О.М. Чернецький

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор

Лариса НАЛИВАЙКО

2019

АКТ

**впровадження результатів дисертаційного дослідження Коптева Андрія
Миколайовича «Адміністративні послуги сервісних центрів МВС України
в сфері безпеки дорожнього руху»
у наукову діяльність Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ**

Комісія у складі начальника кафедри адміністративного права, процесу та адміністративної діяльності Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ доктора юридичних наук, доцента Логвиненка Б.О., доцента кафедри адміністративного права, процесу та адміністративної діяльності Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидата юридичних наук Опацького Р.М., т.в.о. декана факультету підготовки фахівців для підрозділів превентивної діяльності Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидата юридичних наук Бахчева К.В. склала цей акт про те, що матеріали дисертаційного дослідження Коптева Андрія Миколайовича на тему «Адміністративні послуги сервісних центрів МВС України в сфері безпеки дорожнього руху» мають необхідний теоретичний і методологічний рівні та практичну значимість й використовуються у науково-дослідній роботі кафедри адміністративного права, процесу та адміністративної діяльності Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ під час проведення загальнотеоретичних та галузевих досліджень з питань надання адміністративних послуг та забезпечення безпеки дорожнього руху.

Використання результатів дисертаційного дослідження Коптева А.М. сприятиме активізації та підвищенню ефективності наукової діяльності здобувачів вищої освіти, викладачів, аспірантів Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ.

ВИСНОВОК

Результати дисертаційного дослідження Коптева Андрія Миколайовича на тему: «Адміністративні послуги сервісних центрів МВС України в сфері безпеки дорожнього руху» вважати впровадженими у наукову діяльність Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ під час

проведення загальнотеоретичних та галузевих досліджень з питань надання адміністративних послуг та забезпечення безпеки дорожнього руху.

Члени комісії:

**Начальник кафедри
адміністративного права, процесу
та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
доктор юридичних наук, доцент**

Борис ЛОГВИНЕНКО

**Доцент кафедри
адміністративного права, процесу
та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
кандидат юридичних наук**

Роман ОПАЦЬКИЙ

**Т.в.о. декана факультету
підготовки фахівців для підрозділів
превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук**

Костянтин БАХЧЕВ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Т.в.о. декана факультету підготовки фахівців для підрозділів превентивної діяльності Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ доктор юридичних наук, доцент, майора поліції

Борис ЛОГВИНЕНКО

24 10 2019 р.

АКТ

впровадження результатів дисертаційного дослідження Коптєва Андрія Миколайовича «Адміністративні послуги сервісних центрів МВС України в сфері безпеки дорожнього руху» у навчальний процес Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ.

Комісія у складі:

Голови:

т.в.о. начальника кафедри адміністративного права, процесу та адміністративної діяльності факультету підготовки фахівців для підрозділів превентивної діяльності Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидата юридичних наук, підполковника поліції А.В. Жбанчика;

Членів комісії:

доцента кафедри адміністративного права, процесу та адміністративної діяльності факультету підготовки фахівців для підрозділів превентивної діяльності, кандидата юридичних наук, доцента В.П. Кононець ;

доцента кафедри адміністративного права, процесу та адміністративної діяльності факультету підготовки фахівців для підрозділів превентивної діяльності Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидата юридичних наук Р.М. Опацького.

уклала цей акт про те, що основні результати дисертаційного дослідження А. М. Коптева «Адміністративні послуги сервісних центрів МВС України в сфері безпеки дорожнього руху» впроваджені у навчальний процес кафедри адміністративного права, процесу та адміністративної діяльності Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ.

Зокрема, наукові публікації Коптева А.М.:

1. Коптев А.М. Правове та організаційне забезпечення діяльності сервісних центрів МВС України // Науковий журнал Університету митної справи та фінансів «Правова позиція». 2017. № 2 (19) С. 165-170.

2. Коптев А.М. Напрями діяльності сервісних центрів МВС України та класифікація адміністративних послуг, що ними надаються в сфері безпеки дорожнього руху // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2018. № 1. – С. 110–115.

3. Коптев А.М. Адміністративні послуги сервісних центрів МВС України, пов'язані з допуском водіїв до керування транспортними засобами // Journal «ScienceRise: Juridical Science». 2018. № 2 (4). С. 21-25.

4. Коптев А.М. Административные услуги сервисных центров МВД Украины по регистрации транспортных средств // Закон и жизнь: международный научно-практический правовой журнал. 2018 № 8/2. С. 51 – 55.

5. Коптев А.М. Сервісні центри МВС – перші підсумки роботи та перспективи подальшого реформування // Актуальні питання протидії злочинності в сучасних умовах: вітчизняний та зарубіжний досвід: матер. II Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 15 бер. 2018 р.). – Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2018. – С. 162-165;

6. Коптев А.М. Законодавчий аспект створення та діяльності сервісних центрів МВС // Актуальні проблеми національного законодавства: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Кропивницький, 15 листопада 2017 року. – Кропивницький: ПОЛІМЕД-Сервіс, 2017. С. 147-148

використані при підготовці навчально-методичних матеріалів навчальних дисциплін: «Безпека дорожнього руху», «Порядок складення адміністративних матеріалів за порушення правил дорожнього руху» (протокол кафедри адміністративного права, процесу та адміністративної діяльності № 25 від 27 червня 2019).

Зазначені наукові публікації Коптева А.М. рекомендуються для користування під час підготовки до семінарських і практичних занять з навчальних дисциплін «Безпека дорожнього руху», «Порядок складення адміністративних матеріалів за порушення правил дорожнього руху».

Голова комісії

 Андрій ЖБАНЧИК

Члени комісії:

 Віта КОНОНЕЦЬ

 Роман ОПАЦЬКИЙ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова вченої ради Університету
митної справи та фінансів,
доктор історичних наук, доктор наук
з державного управління, професор

Ченцов В.В.
2019 р.

АКТ

«03» 10 2019 р.

м. Дніпро

№ 4/10/19

про впровадження у навчальний та науковий процес Університету митної справи та фінансів основних результатів дисертаційного дослідження Коптєва Андрія Миколайовича «Адміністративні послуги сервісних центрів МВС України в сфері безпеки дорожнього руху» на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – Право

комісія у складі: в.о. завідувача кафедри адміністративного та митного права, доктора юридичних наук, доцента П.С. Лютікова (голова), професора кафедри адміністративного та митного права, доктора юридичних наук, професора Є.О. Легези, доцента кафедри адміністративного та митного права, кандидата юридичних наук, доцента А.В. Мазура уклала цей акт про те, що основні результати дослідження Коптєва Андрія Миколайовича «Адміністративні послуги сервісних центрів МВС України в сфері безпеки дорожнього руху» використовуються у навчальному та науковому процесі Університету митної справи та фінансів, зокрема: при підготовці навчально-методичного комплексу з дисциплін «Адміністративне право», «Адміністративний процес», «Публічні послуги та адміністративні процедури» та при розробці навчальних посібників, підручників тощо.

Голова комісії

П.С. Лютіков

Члени комісії:

Є.О. Легеза

А.В. Мазур